

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Vastaanottaja
Työ- ja elinkeinoministeriö
Asiakirjatyyppi
Raportti
Päivämäärä
Maaliskuu 2012

"PK-YRITYKSIKSI ELY-KESKUSTEN TUOTTEISTETUISTA ASIANTUNTIJA- PALVELUISTA TEHDYN KYSELYN TU- LOSTEN ANALYSOINTI JA RAPOR- TOINTI"

RAMBOLL

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

1.	Tausta	3
2.	Koko maa	9
3.	Etelä-Pohjanmaa	18
4.	Etelä-Savo	23
5.	Häme	29
6.	Kaakkois-Suomi	36
7.	Kainuu	43
8.	Keski-Suomi	48
9.	Lappi	54
10.	Pirkanmaa	59
11.	Pohjanmaa	66
12.	Pohjois-Karjala	71
13.	Pohjois-Pohjanmaa	77
14.	Pohjois-Savo	87
15.	Satakunta	92
16.	Uusimaa	98
17.	Varsinais-Suomi	107

Liite 1. Sähköisen kyselyn kysymysrunko

1. TAUSTA

Työ- ja elinkeinoministeriö teki sähköisen kyselyn pk-yrityksille ELY-keskusten tuotteistettujen asiantuntijapalveluiden vaikuttavuudesta alueilla. Kysely toimitettiin kaikille yrityksille, jotka olivat käyttäneet asiantuntijapalveluita vuosina 2010- 2011. Työ- ja elinkeinoministeriö on uudistamassa pk-yrityksille suunnattuja osaamisen kehittämispalveluita jonka takia yritysten mielipiteitä palveluista on kartoitettu.

Kyselyssä kartoitettiin seuraavien ELY-keskusten asiantuntijapalveluiden vaikuttavuutta:

1. Balanssi -Talouden ja rahoituksen kehittämisohjelma
2. eAskel-Tietotekniikka liiketoiminnassa –kehittämisohjelma
3. Globaali -Kansainvälistymisen kehittämisohjelma
4. Kunto -Liiketoiminnan kehittämisohjelma
5. Myyntiteho -Myynnin ja markkinoinnin kehittämisohjelma
6. PK-LTS -Pk-yritysten liiketoimintasuunnitelman laatimishjelma
7. ProStart -Yritysidean arviointi- ja kehittämisohjelma
8. TuoteStart -Tuote- ja palveluideoiden kehittämisohjelma
9. Tuotto+ -Tuotannollisten yritysten tuottavuuden kehittämisohjelma
10. PalveluTuotto-Palveluyritysten laadun ja tuottavuuden ohjelma
11. ViestinVaihto -Hallittuun sukupolvenvaihdokseen valmentava kehittämisohjelma
12. MoniTaito -yrityksen liiketoiminta-analyysi ja henkilöstön kehittämistarveanalyysi
13. Verkostoreittaus -yrityksen verkostoitumiskyvyn nykytila

3

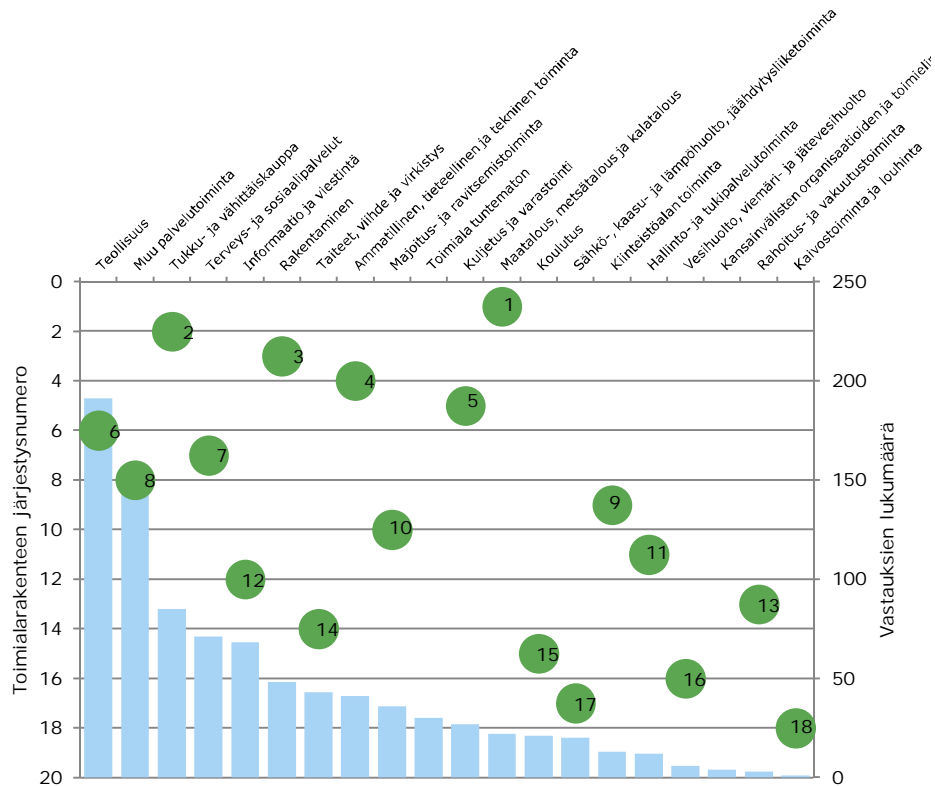
Pk-yrityksille lähetettyyn sähköiseen kyselyyn vastasi koko maassa kaikkiaan 899 yritystä. Tilastokeskuksen tilastojen mukaan Suomessa oli vuonna 2010 vajaa 320 000 henkilöstömäärältään alle 250 työllistävää yritystä. Vastausten lukumäärä vaihteli kuitenkin kysymyksittäin sillä yritykset eivät vastanneet aina kaikkiin esitettyihin kysymyksiin. Vastauksia saatiin eniten Uudenmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusalueilta. Lukumäärällisesti pienin vastaajajoukko oli Satakunnan ELY-keskusalueella.

Kuvio 1. Sähköisen kyselyn vastausjakauma maakunnittain

Maakunta	Vastauksien lukumäärä	Osuus vastauksista, %
Uusimaa	154	17,1
Varsinais-Suomi	61	6,8
Satakunta	23	2,6
Häme	62	6,9
Pirkanmaa	71	7,9
Kaakkois-Suomi	49	5,5
Etelä-Savo	32	3,6
Pohjois-Savo	36	4,0
Pohjois-Karjala	33	3,7
Keski-Suomi	41	4,6
Etelä-Pohjanmaa	53	5,9
Pohjanmaa	55	6,1
Pohjois-Pohjanmaa	137	15,2
Kainuu	32	3,6
Lappi	60	6,7
Yhteensä	899	100

Kyselyyn vastanneista yrityksistä valtaosa oli joko teollisuuden tai palvelualan yrityksiä. Myös tukku- ja vähittäiskaupan sekä terveys- ja sosiaalipalveluiden yritykset olivat hyvin edustettuina kyselyn vastauksissa. Teollisuus ja muu palvelutoiminta on verrattain ylliedustettuna verrattuna pienten ja keskisuurien yritysten toimipaikkojen jakaumaan Suomessa. Sähköisen kyselyn yritysten toimialarakenne noudattelee kuitenkin pääpiirteittäin yleistä toimialarakennetta Suomessa. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että suhteessa yleiseen toimialarakenteeseen; teollisuuden ja muiden palveluiden yritykset ovat käyttäneet suhteessa enemmän ELY-keskusten tarjoamia asiantuntijapalveluita kuin esimerkiksi rakentamisen tai tukku- ja vähittäiskaupan yritykset.

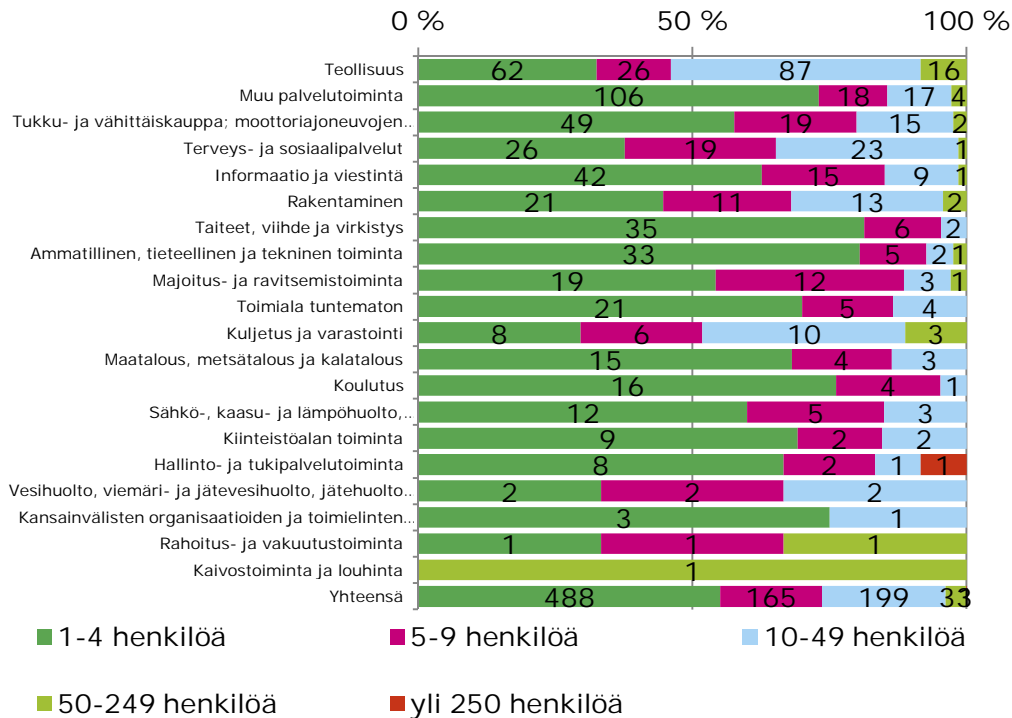
Kuvio 2. Vastauksien lukumäärä toimialoittain (pylväät) ja Suomen toimialarakenne (pallot, järjestysnumero toimialan toimipaikkojen mukaan) (Lähde: ToimialaOnline)

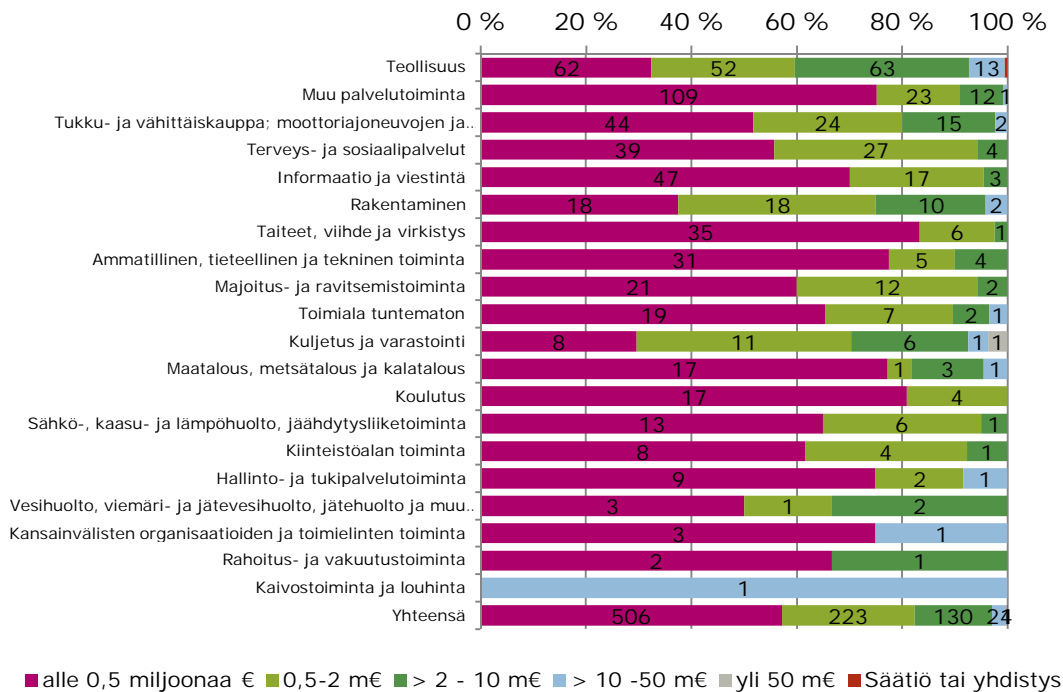
5

Yleisenä taustatietona sähköisessä kyselyssä kartoitettiin yritysten henkilöstön ja liikevaihdon määrää. Valtaosa kaikista vastanneista yrityksistä edusti alle viiden henkilön yrityksiä joiden vuotuinen liikevaihto oli alle 0,5 milj. euroa. Selkeimmän poikkeuksen teki teollisuustoimiala, jossa oli edustettuna laajemmin eri kokoluokan yrityksiä. Vastaajien joukossa oli myös muutama liikevaihdoltaan tai henkilöstöltään suurempi yritys ja säätiö.

Kuvio 3. Sähköiseen kyselyyn vastanneiden yritysten (N=885) osuus (lukumäärä numerotietona) henkilöstön määrän ja toimialan mukaan.

Kuvio 4. Sähköiseen kyselyyn vastanneiden yritysten (N=893) osuus (lukumäärä numerotietona) liikevaihdon ja toimialan mukaan.

Sähköiseen kyselyyn vastanneista yrityksistä 241 oli hyödyntänyt ProStart tai TuoteStart –palveluita, 73 näistä yrityksistä ilmoitti perustaneensa uuden yrityksen ELY-keskusten asiantuntijapalveluihin osallistumisen jälkeen. Tämä on reilut 30 prosenttia ProStart ja TuoteStart –palveluita käyttäneistä yrityksistä. Yrityksiä perustettiin eniten Pohjois-Pohjanmaalle (14kpl) sekä

Kainuuseen että Uudellemaalle (7kpl). Myös Lappiin ja Etelä-Pohjanmaalle (6) perustettiin keskimääräistä enemmän yrityksiä.

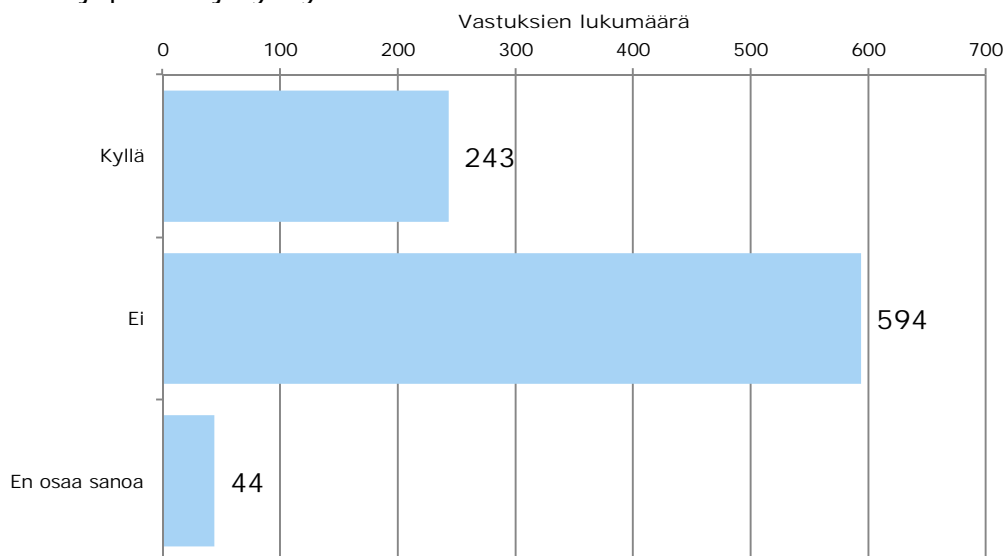
Toimialoista selkeästi eniten uusia yrityksiä oli perustettu muussa palvelutoiminnassa (20kpl). Myös teollisuudessa syntyi useita uusia yrityksiä (9kpl). Tämä on linjassa suhteessa kyselyyn vastanneiden yritysten toimialajakaumaan. Selkeimmin tästä nousee esille kuitenkin muun palvelutoiminnan suuri osuus kaikista uusista yrityksistä. Tätä jakaumaa selittänee osittain toimialojen erilainen luonne ja mm. eroavaisuudet pääoman tarpeessa perustettaessa uusia yrityksiä. Valtaosa perustetuista uusista yrityksistä oli alle 3 vuotta vanhoja – noin 67 prosenttia.

Kuvio 5. Uuden yrityksen perustaneiden lukumäärä palveluun osallistumisen jälkeen toimialoittain ja yrityksen iän mukaan.

Toimiala	alle 3 vuotta	yli 3 vuotta	Tuntematon	Yhteensä
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	4	1		5
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta			1	1
Informaatio ja viestintä	4	1	1	6
Kiinteistöalan toiminta	2			2
Koulutus		1		1
Kuljetus ja varastointi	2			2
Maatalous, metsätalous ja kalatalous	3	1		4
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	2	2		4
Muu palvelutoiminta	11	7	2	20
Rakentaminen	4			4
Taiteet, viihde ja virkistys		1	1	2
Teollisuus	6	2	1	9
Terveys- ja sosiaalipalvelut	2	1		3
Toimiala tuntematon	4			4
Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	5			5
Tuntematon		1		1
Yhteensä	49	18	6	73

Yrityksiltä kysyttiin myös olivatko he käyttäneet muita kuin ELY-keskuksen tukemia konsultointi- tai asiantuntijapalveluja yrityksen liiketoiminnan kehittämiseksi. Valtaosa ei ollut käyttänyt, mutta vajaa 30 prosenttia vastanneista oli käyttänyt myös muita kuin ELY-keskuksen tukemia konsultointi- tai asiantuntijapalveluita. Yritykset olivat käyttäneet laidasta laitaan erilaisia asiantuntijapalveluita kuten esimerkiksi Tekesin ja alueellisten yritystoimintaa kehittävien organisaatioiden palveluita. Eniten oli käytetty myynnin ja markkinoinnin kehittämisen palveluita. Myös erilaisia rahoitukseen ja verkostojen luomiseen suunnattuja palveluita oli käytetty.

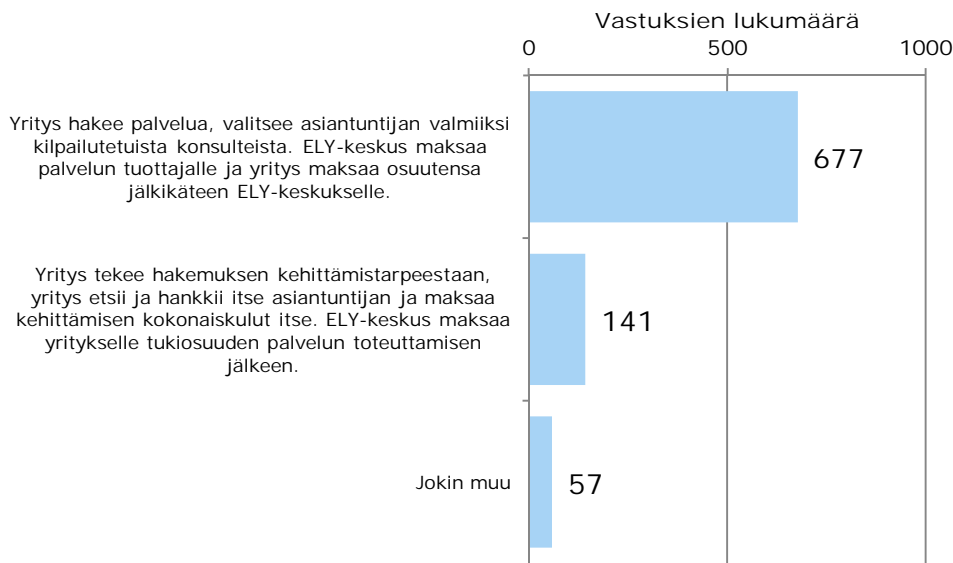
Kuvio 7. Onko yrityksenne käyttänyt viimeisen kahden vuoden aikana muita kuin ELY-keskuksen tukemia konsultointi- tai asiantuntijapalveluja yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen?

Asiantuntijapalveluita käyttäneiltä yrityksiltä kysyttiin kumpi toimintatapa olisi parempi kehittämistoimenpiteitä toteutettaessa? Toimintatapa jossa yritys hakee valmiiksi kilpailutetuista konsulteista palvelun ja maksaa jälkikäteen ELY-keskukselle osuuden kustannuksista, vai että yritys hankkii itse asiantuntijan ja huolehtii kuluista niin, että ELY-keskus maksaa tukiosuuden yrittäjälle jälkikäteen? Kyselyyn vastanneita noin 78 prosenttia oli sitä mieltä, että ensimmäinen vaihtoehto missä yrittäjä valitsee valmiiksi kilpailutetuista palveluntarjoajista ja maksaa osuuden ELY-keskukselle jälkikäteen oli paras vaihtoehto.

Molemmat vaihtoehdot saivat kuitenkin kannatusta vastaajien joukossa. Yritysten näkemyksen mukaan molemmat vaihtoehdot voisivat olla käytössä tarpeen mukaan, sillä molemmat vaihtoehdot toimivat tarpeesta riippuen. Eräänä ehdotuksena esitettiin palvelusetelityyppinen järjestelmä, joka yhdistäisi molempia vaihtoehtoja.

Kuvio 6. Kumpi toimintatapa olisi mielestänne parempi tapa toteuttaa yrityksenne kehittämistoimenpiteitä?

Pk-yritysten näkemykset tuotteistetuista asiantuntijapalveluista esitellään seuraavassa sekä koko maan osalta että ELY-keskusalueittain.

2. KOKO MAA

9

Yrityksiltä kysyttiin mitä ELY-keskusten tuotteistettua asiantuntijapalveluja he olivat käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana? Yritykset mainitsivat nimeltä 1127 asiantuntijapalvelua joita olivat käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana. Kaikkein eniten oli käytetty PK-LTS -palvelua (Pk-yritysten liiketoimintasuunnitelman laatimishjelma), jonka osuus oli 24 % kaikista käytetyistä palveluista. Myös TuoteStart (Tuote- ja palveluideoiden kehittämishjelma)(12 %) ja Design Start (yrityksen tuotteiden/yrityskuvan muotoilu/kehittämistarpeet)(noin 10 %) asiantuntijapalveluita oli käytetty runsaasti. Vastaavasti kaikkein vähiten käytettiin Verkostoreittaus (yrityksen verkostoitumiskyvyn nykytila) ja PalveluTuotto (Palveluyritysten laadun ja tuottavuuden ohjelma) -palveluita, joilla oli vain yksittäisiä käyttäjiä.

Kuvio 8. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyttitte/ollette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

ELY-keskusten tuotteistettujen asiantuntijapalveluiden lisäksi kyselyyn vastanneet yritykset olivat käyttäneet mm. seuraavia palveluita:

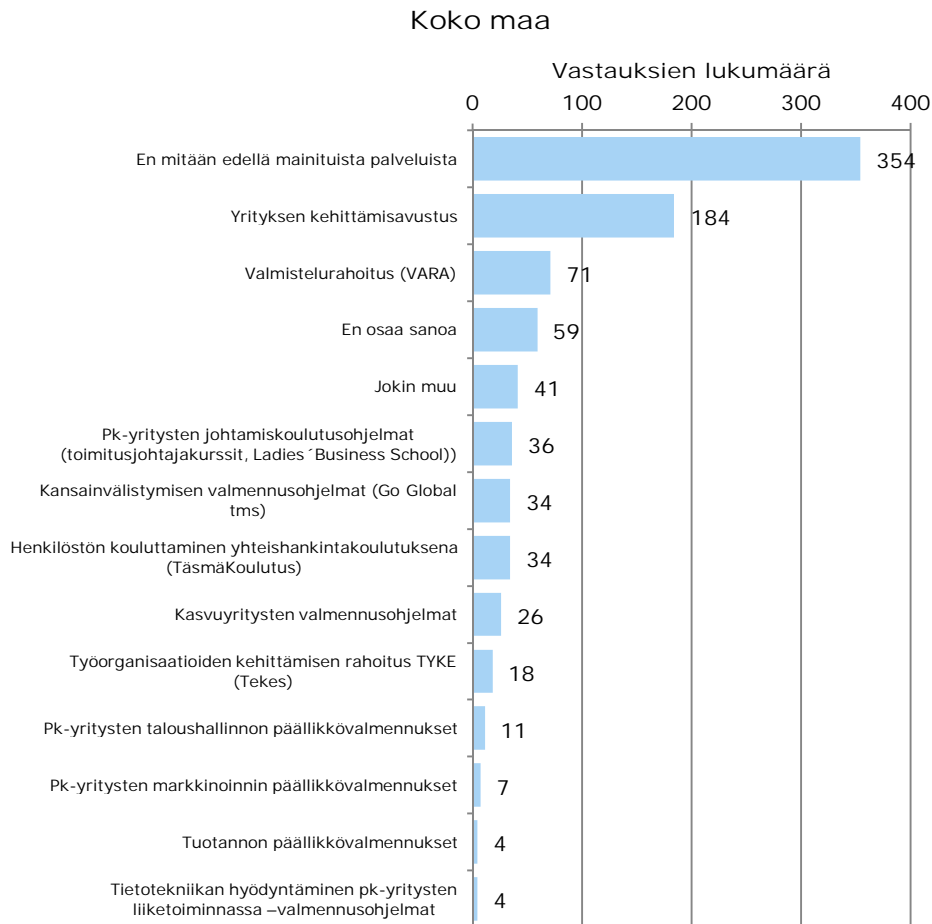
- *Tekes-avustus innovaatiopalveluiden hankintaan*
- *Very Nais -ohjelma*
- *Yrityskohtainen konsultointi*
- *Laatujärjestelmän kehittämissohjelma*
- *TJ-kurssi*
- *Yrityksen myynti*

Yrityksiltä kysyttiin myös mitä muita ELY-keskusten pk-yrityksille suunnattuja palveluita he olivat käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana? Sähköiseen kyselyyn tulleista vastauksista hieman alle puolet (N = 429) osasi nimetä yhden tai useamman käyttämänsä "muun" asiantuntijapalvelun nimeltä. Kyselyyn vastanneista yrityksistä hieman yli puolet (N = 454) ei osannut mainita käytetyn asiantuntijapalvelun nimeä tai ei ollut käyttänyt mitään annetuista vaihtoehdoista.

Koko maassa ehdottomasti eniten käytetty asiantuntijapalvelu oli Yrityksen kehittämisavustus jota 43 % vastanneista yrityksistä oli käyttänyt vuosina 2010 -2011. Toiseksi käytetyin asian-

tuntijapalvelu oli Valmistelurahoitus (VARA) jota 17 % vastanneita oli käyttänyt. Vastaavasti kaikkein vähiten käytettiin: Tietotekniikan hyödyntäminen pk-yritysten liiketoiminnassa – valmennusohjelmaa ja Tuotannon päällikkövalmennusta joita oli käyttänyt koko maassa ainoastaan alle 2 % ko. kysymykseen vastanneista yrityksistä.

Kuvio 9. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

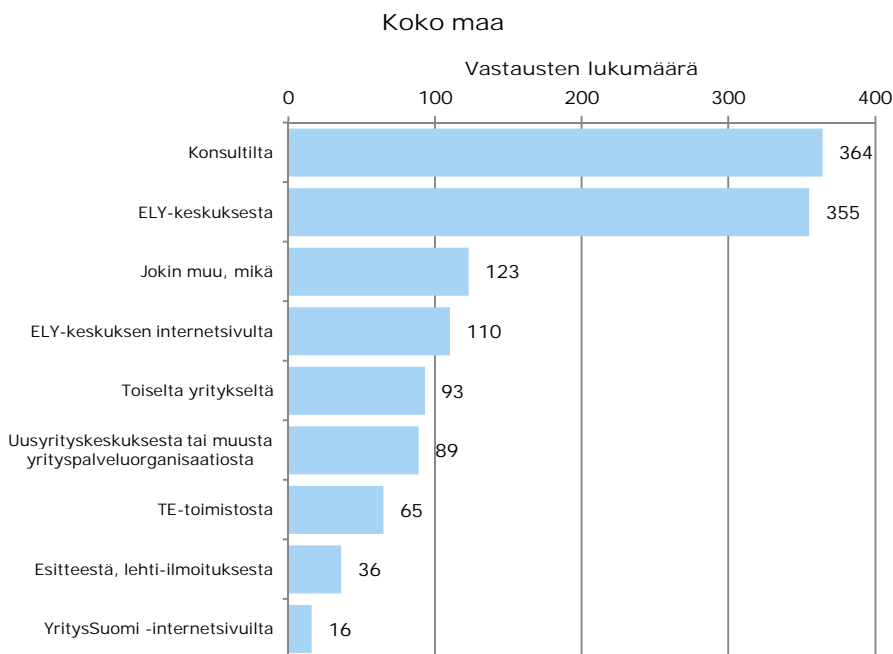

Kysyttäessä mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluita yritykset olivat käyttäneet vastaukseksi tuli mm. seuraavia palveluita:

- *Yrityksen käynnistysavustus*
- *Eco-start*
- *Pk-yritysten kansainvälistymisohjelma*
- *Tuotekehitys, konsultti*
- *Tuote startti*
- *Keksintöasiamies*
- *Yritysvalmennus / yrityshautomo*
- *Systems Engineering –koulutus*
- *Pohjanmaan Hyvinvointi-Kipinä*
- *Kuusamon Naturpolis, Myötäle ja Pro agria Oulu*
- *Potkurin palveluja*

Kysyttäessä keneltä pk-yritykset olivat saaneet tietoa tuotteistetuista asiantuntijapalveluista; useimmat vastasivat saaneensa tietoa joko konsulteilta tai ELY-keskuksilta. Yritykset saattoivat valita kyselyssä useamman kuin yhden vaihtoehdon tietolähteeksi. Kaikista tietolähdemerkinnoistä (N=1251) ainakin konsultti oli tiedon lähteenä 29 prosentissa ja ELY-keskus 28 prosentissa tapauksista. Noin 10 prosentissa mainittiin asiantuntijapalveluista saadun tiedon tulleen myös "jostain muualta" ja noin 9 % oli saatu tietoa ELY-keskusten Internet-sivustoilta. Yritykset jotka olivat saaneet tietoa palveluista "jostain muualta" mainitsivat lähteikseen mm. Finnveran, muut yrittäjät, yrittäjäjärjestöt, alueelliset kehittämisorganisaatiot ja koulutukset. Huomion arvioista on myös se, että ainoastaan reilu prosentti vastanneista yrityksistä kertoi saaneensa tietoa palveluista YritysSuomi-Internetsivuilta.

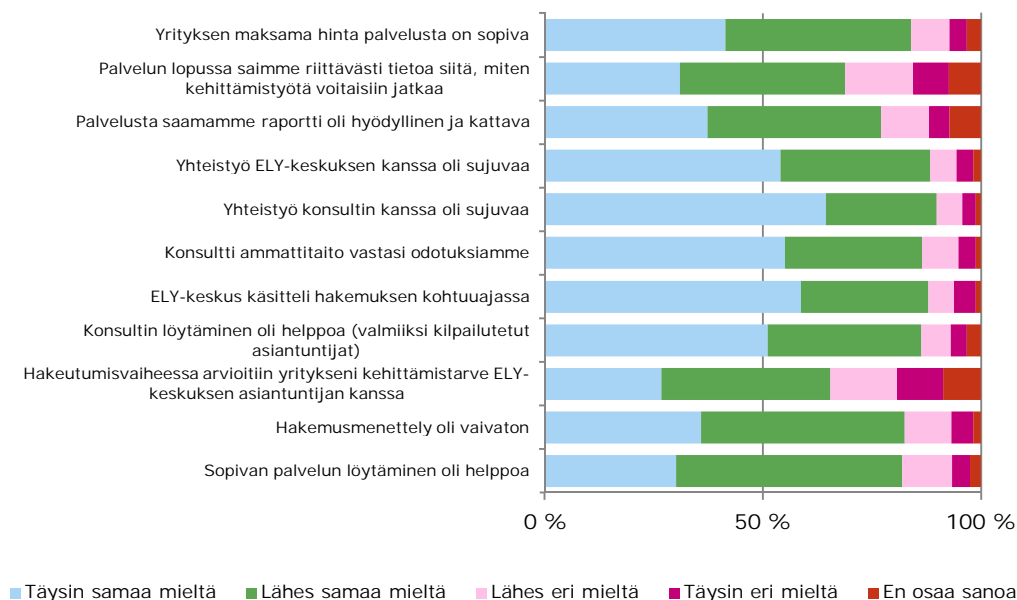
Kuvio 10. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Yrityksiltä kartoitettiin näkemyksiä myös siitä kuinka asiantuntijapalvelun hankinta ja asiointi ELY-keskuksessa oli toteutunut. Valtaosa yrityksistä (yli puolet) oli sitä mieltä että yhteistyö sekä ELY-keskuksen että konsultin kanssa oli toiminut hyvin, ja että hakemusten käsittely tapahtui kohtuujassa. Lähes kaikissa kysymyksissä yritykset olivat tyytyväisiä prosessin sujuvuuteen. Ainoat kohdat joissa annettiin negatiivista palautetta, olivat kysymykset koskien kehittämistoiminnan jatkotoiminnoista saatua tietoa, ja sitä että palveluun hakeutumisvaiheessa ei aina arvioidu asiantuntijan kanssa yrityksen kehittämistarpeita.

Kuvio 11. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

Koko maa (N=884)

Kyselyyn vastanneiden yritysten kokemukset tuotteistettujen asiantuntijapalveluiden sujuvuudesta olivat moninaiset, esimerkiksi vapaissa kommentteissa tuotiin esille ELY-keskusten palveluhenkilökunnan vaikutus asiakaskokemukseen niin hyvässä kuin pahassakin. Suurin kritiikki kohdistui asiantuntijapalveluiden byrokratiaa ja kaavamaisuutta kohtaan, osa vastaajista koki että palvelun sisältö ei istunut heidän yrityksen tarpeisiin.

"ProStart oli hyvä. Ulkopuolisen konsultin arvio liiketoiminnasta toi esiin asioita, joita itse liiketoimintaa suunnitellessa ei huomannut. Lisäksi ulkopuolinen osasi arvioida liiketoimintaa ehkä realistisemmin kuin mitä itse toimintaa alussa suunnittelevana kuvitteli. DesignStart toimi myös erittäin hyvin. Konsultti oli pätevä ja asiat hoituivat mutkatta. Ainut miinus ELY-keskuksen toiminnasta - tuntui, ettei päätöstä asiasta tule ja eikä kukaan osannut kertoa missä vaiheessa asia käsiteltäisiin. Ely-keskuksen osuus tässä ohjelmassa kumileimasimena turha."

"Konsultti vei ohjelman läpi, vaikka saatoi nähdä, ettei yritys ollut valmis toteuttamaan ostettua palvelua. Täten ostettu palvelu oli väärä ja Ostetusta palvelusta jäi erittäin huono maku suuhun."

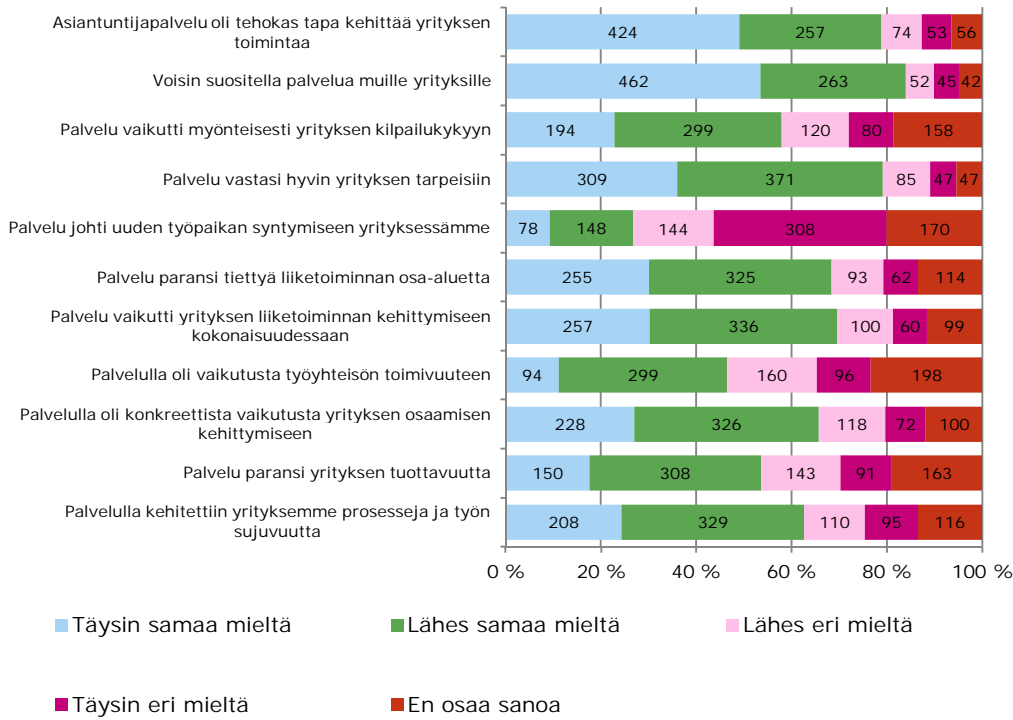
"Tuotteistetut palvelut on loistavia! Pienellä rahalla saa suuren avun: kynnys madaltuu. ELY-keskuksen kanssa yhteistyö ollut helppoa ja vastaukset on saanut nopeasti. ELY-keskuksen kautta löytynyt konsultti on LOISTAVA!"

"Rahoituksen ympärillä oleva byrokratia on liian raskasta ja hankalaa yrittäjälle. Asioidessa tulee rikollinen olo!"

Kysyttäessä asiantuntijapalveluiden toimivuutta lähes kaikki vastaajat olivat tyytyväisiä palveluihin. Yritykset näkivät että asiantuntijapalvelu on mm. tehokas tapa kehittää yrityksen toimintaa ja että se vastasi yrityksen tarpeisiin. Pääpiirteittäin asiantuntijapalveluiden käyttämisellä oli positiivisia vaikutuksia myös yrityksen kokonaisuuden kehittämiseen ja tuottavuuteen, mutta se ei johtanut juurikaan uusien työpaikkojen syntymiseen tai ollut vaikutusta työyhteisön toimivuuteen.

Kuvio 12. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

Koko maa (N=864)

Asiantuntijapalveluiden vaikutukset yrityksiin vaihtelivat tapauskohtaisesti, vaikka valtaosa vastanneita yrityksistä oli pääasiassa tyytyväisiä palveluihin ja niiden vaikutuksiin, niin negatiivinen palaute tuli esille erityisesti avovastauksissa. Osa yrittäjistä oli pettyneitä asiantuntijapalveluiden kaavamaisuuteen ja osa puolestaan siihen etteivät voineet itse vaikuttaa siihen minkä palvelun saivat.

"Vaikkakin konsultit olivat hyvin perillä toimialan erikoisuuksista niin työpohjat ja työskentely oli kuitenkin aika perustasoa ja osaksi kaavoihin kangistuneita sekä jopa vanhanaikaisia. Toisaalta yhteistyö poiki hyviä ajatuksia ja kehityskelpoisia ideoita. Kuitenkin lähtökohtana työpohjille ja asioille edelleen tuotanto eikä palveluyrityksen ominaispiirteet. Tuotteita olisi aika nykyaikaistaa ja kehittää hieman edistyneemmiksi."

"ProStart oli pakollinen, jotta sain starttirahan, ei vaikuttanut mitenkään mihinkään."

"Pitkäjänteisyys ja loppuun viemisen vastuu puuttuu prosessissa. kun päivät on käytetty se on siinä."

"The service we used we really didn't need so much. The service we need BADLY we are not allowed to use! Were from can we get the list of the consults that we can use? Our company need to be mentored step by step through these programs. Only then their effect will be completely maximized in the company life-cycle."

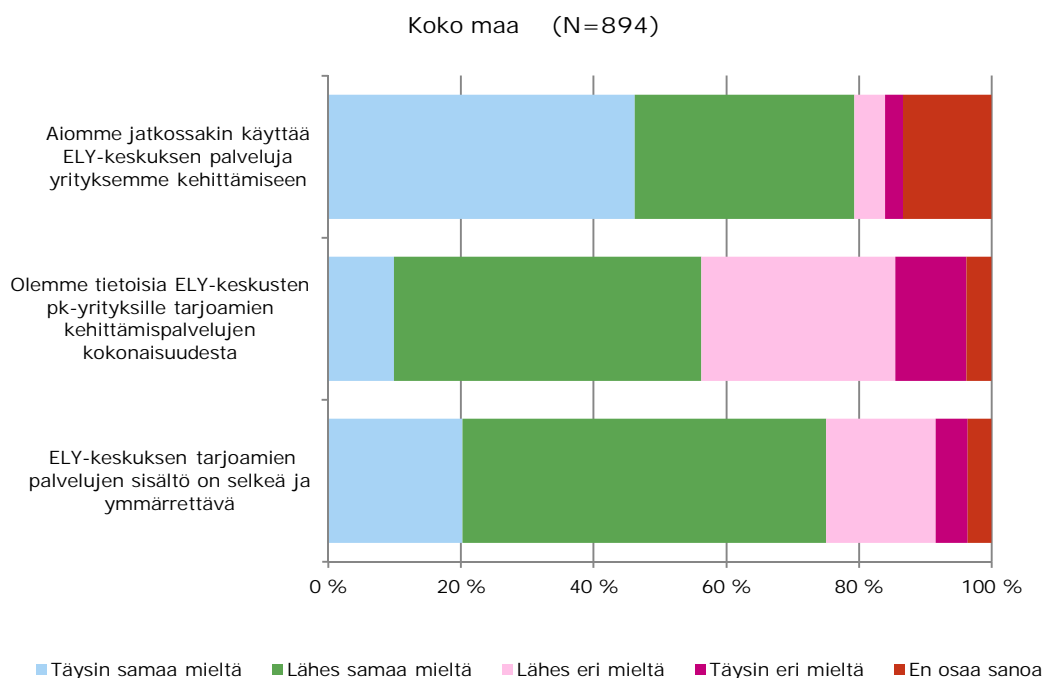
"Työpaikkojen lisääntyminen on tapahtunut alihankkijoittemme puolella, mikä myös alueellisen elinkeinoelämän kannalta on tärkeää."

"Pienyrityksenä meille tämä asiantuntija palvelu oli erittäin hyödyllinen, joskin meidän tarpeet olisivat olleet vielä laajemmat kuin mitä tämä projekti käsitti."

"kyse ei ollut kehittämisestä vaan toiminnan järkevä alasajo."

Yrityksiltä kysyttiin näkemyksiä siitä onko ELY-keskusten tarjoamien palveluiden sisältö selkeä ja ymmärrettävä, ja sitä ovatko yritykset tietoisia pk-yrityksille tarjottavien kehittämispalveluiden kokonaisuudesta. Valtaosa oli sitä mieltä että kokonaisuus on selkeä ja ymmärrettävä, mutta noin kaksi kolmasosaa ei ollut tietoinen pk-yrityksille tarjottavien palveluiden kokonaisuudesta. Suurin osa (noin 80%) kyselyyn vastanneista yrityksistä kertoi käyttävänsä jatkossakin ELY-keskusten tarjoamia asiantuntija-palveluita yrityksen kehittämisessä.

Kuvio 13. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

Tulevaisuudessa ELY-keskusten tulisi tarjota asiantuntijapalveluita etenkin markkinoinnin (reilu 10% vastanneista), talouden ja rahoituksen (8,8%), strategia suunnittelun (8,4%) ja tuotesuunnittelun (7,9%) tiimoilta. Lähes kaikki tarjotut tulevaisuuden palveluvaihtoehdot saivat kannatusta vastaajien joukossa. Yritykset toivoivat ELY-keskusten tarjoavan tulevaisuudessa siis erityisesti markkinoinnin ja myynnin asiantuntijapalveluita. Avovastauksien perusteella yritykset olivat käyttäneet eniten juuri näitä palveluita ELY-keskusten palveluntarjonnan ulkopuolelta. Eräänä tarpeena joka nousee esille useammassa vastauksessa, on kansainvälistymiseen ja kansainväliseen kauppaan liittyvät asiantuntijapalvelutarpeet.

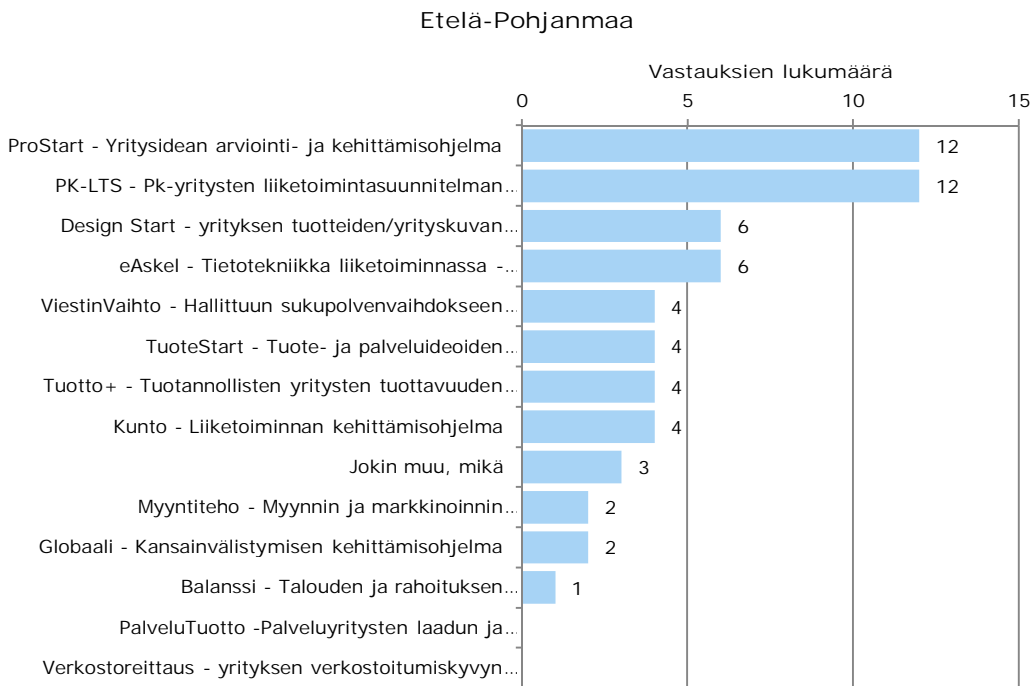
Kuvio 14. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja. (Vastauksien lukumäärä asteikolla ja osuus kaikista vastauksista prosenttilukuna)

3. ETELÄ-POHJANMAA

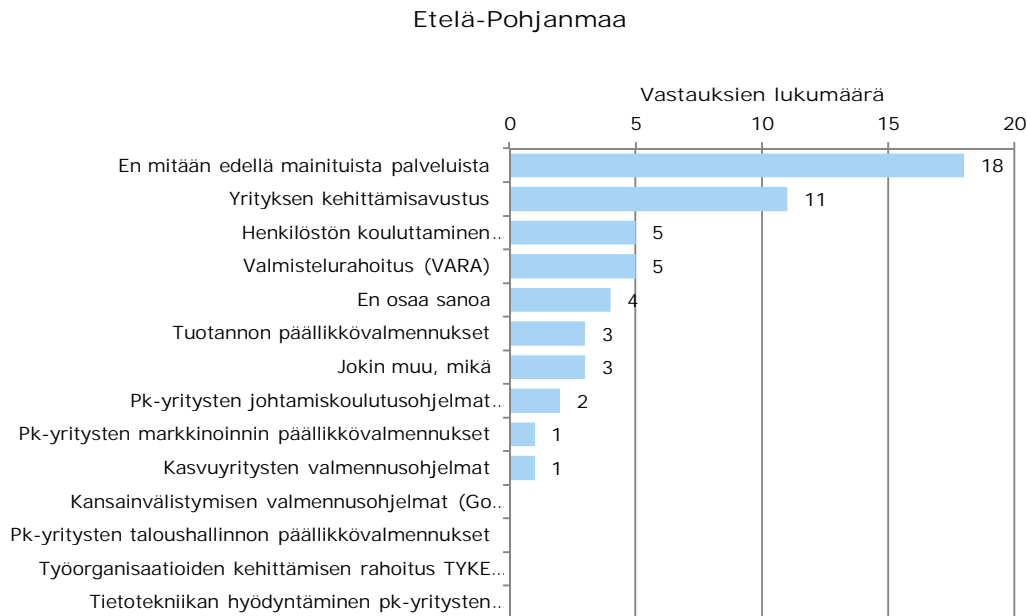
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen osalta kaikkein käytetyin asiantuntijapalvelu oli ProStart ja PK-LTS –palvelut, joita molempia kertoi käyttäneen 12 yritystä. Kaikkiaan 53 yritystä vastasi sähköiseen kyselyyn Etelä-Pohjanmaalta. Myös Design Start ja eAskel -palvelut olivat kohtuullisen käytettyjä asiantuntijapalveluita.

Kuvio 15. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käytitte/olitte käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

Tuotteistettujen palveluiden lisäksi yritykset olivat käyttäneet erityisesti yrityksen kehittämissuunnitelmia. Listan ulkopuolelta yritykset mainitsivat käyttäneensä myynnin ja markkinoinnin palveluita sekä henkilökunnan koulutukseen liittyviä palveluita.

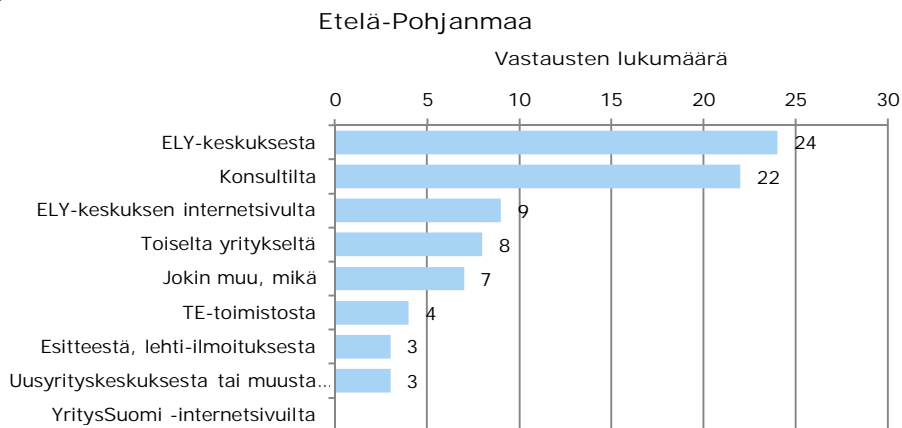
Kuva 16. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Valtaosa asiantuntijapalveluita käyttäneistä yrityksistä oli saanut tietoa palveluista suoraan ELY-keskukselta tai konsultilta. Myös ELY-keskuksen Internet-sivut ja muut yritykset olivat toimineet tietolähteenä.

19

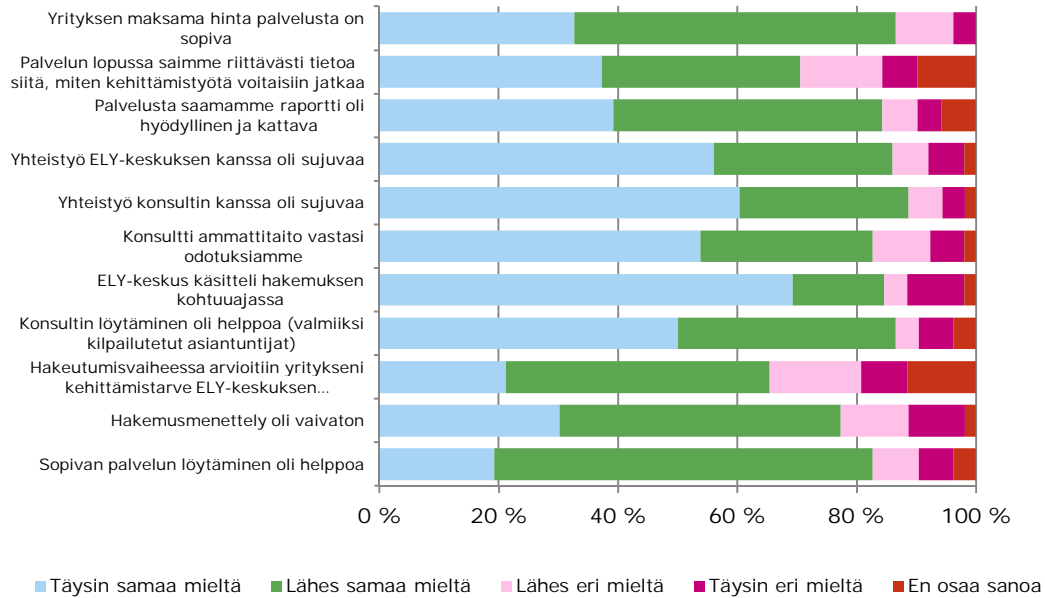
Kuvio 17. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Arvioitaessa asiantuntijapalveluiden toimivuutta Etelä-Pohjanmaalla yritykset olivat keskimääräistä tyytyväisempiä, erityisesti yhteistyön konsultin kanssa katsottiin toimineen ja hintakin nähtiin olevan sopiva. Etelä-Pohjanmaalla myös hakeusten käsittelyaikatauluun oltiin hyvin tyytyväisiä.

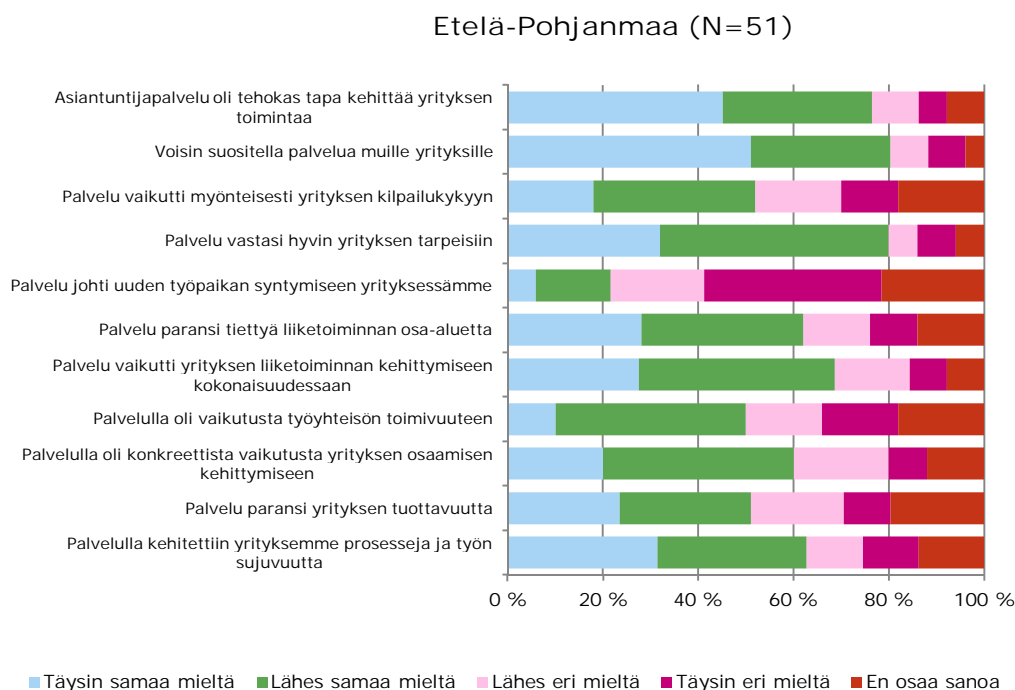
Kuvio 18. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

Etelä-Pohjanmaa (N=53)

Palveluiden vaikuttavuuden osalta yritykset olivat hieman kriittisempiä. Vaikka yritykset kokivat yleisesti, että asiantuntijapalvelut ovat hyvä tapa kehittää yrityksen toimintaa, ei sillä raportoitu olleen vaikutusta esimerkiksi työpaikkojen syntymiseen.

Kuvio 19. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

Palveluita käyttäneiden yritysten erilaiset kokemukset näkyvät avovastauksista joissa osalle oli jäänyt varsin hyvä kuva palveluita ja toisille puolestaan huonompi.

"Nyt valitettavasti kävi niin, että vain kului hukkaan. Tuote ei tuottanut sitä lisäarvoa, mitä siltä odotettiin."

"en ole vielä perustanut yritystä, joten kaikkea mitä teidän palvelu toi esille, ei ole voitu tutkia niiden hyötyjä."

"prosessi vielä kesken, tulokset näkyvät myöhemmin"

"Heikompi arvosanan anto tässä osa-alueessa johtuu ainoastaan siitä että yrityksen tietyt ongelmat eivät poistuneet tai kehittyneet parempaan suuntaan käyttämälläme palvelulla. Suurin syy on toki henkilökunnan toimintatapojen muuttamisen vaikeus. Odotuksena oli että konsultointi muuttaisi myös vaikuttaisi myös näihin ongelmiin. Tulen tulevaisuudessakäyttämään palvelua jolla pystyn firmassa edelleen olevat ongelmat tunnistamaan ja niihin vaikuttamaan."

"Jäi huono vaikutelma, vieläkin sapettaa..."

"ProStartista saimme uskoa yrityksemme. TuoteStart ainakin alkanut lupaavasti. Saimme markkinointi- ja myyntialan ammatillaisen kumppaniksemme."

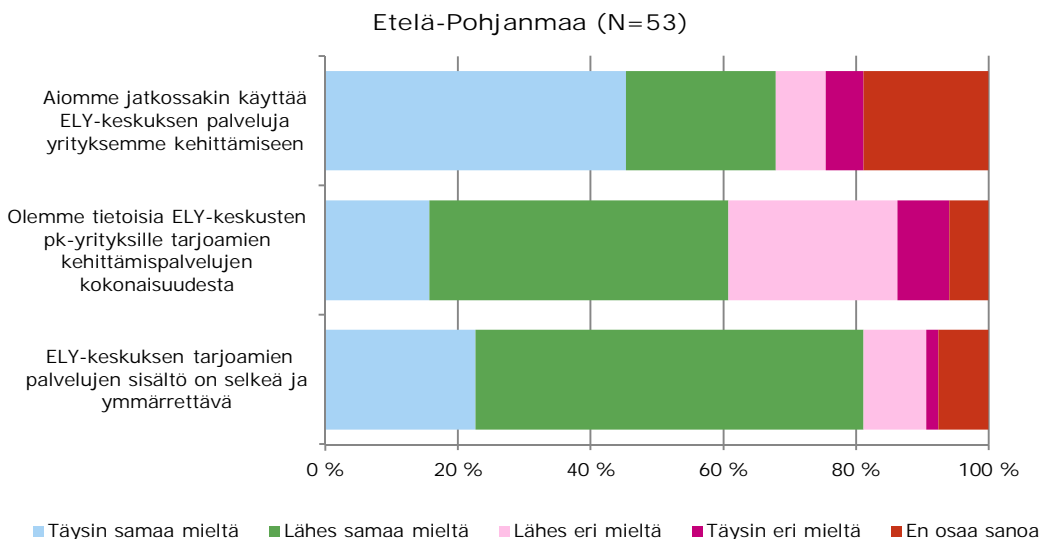
"Tuotto+ projektista on liian lyhyt aika arvioidakseni vaikutuksia tuottavuuteen ja työyhteisön toimivuuteen."

"Olimme hakemassa rahoitusta toimintaan ja laitteisiin ja se todettiin erittäin vaikeaksi toteuttaa."

"Henkilökunnalle koulutus oli hyvin antoisa. Venäjän pussin design työ oli laadukas."

Yritykset kokivat asiantuntijapalveluiden sisällön olevan pääasiassa selkeää ja ymmärrettävää, mutta kehittämispalveluiden kokonaisuus oli jäänyt osalle yrityksistä epäselväksi. Suuriosa (noin 70%) vastanneista yrityksistä uskoi käyttävänsä tulevaisuudessakin ELY-keskuksen asiantuntijapalveluita. Vastauksia selittää osittain myös se, että jotkin yritykset ovat lakkautettu tai yritystä ei ole vielä olemassa.

Kuvio 20. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

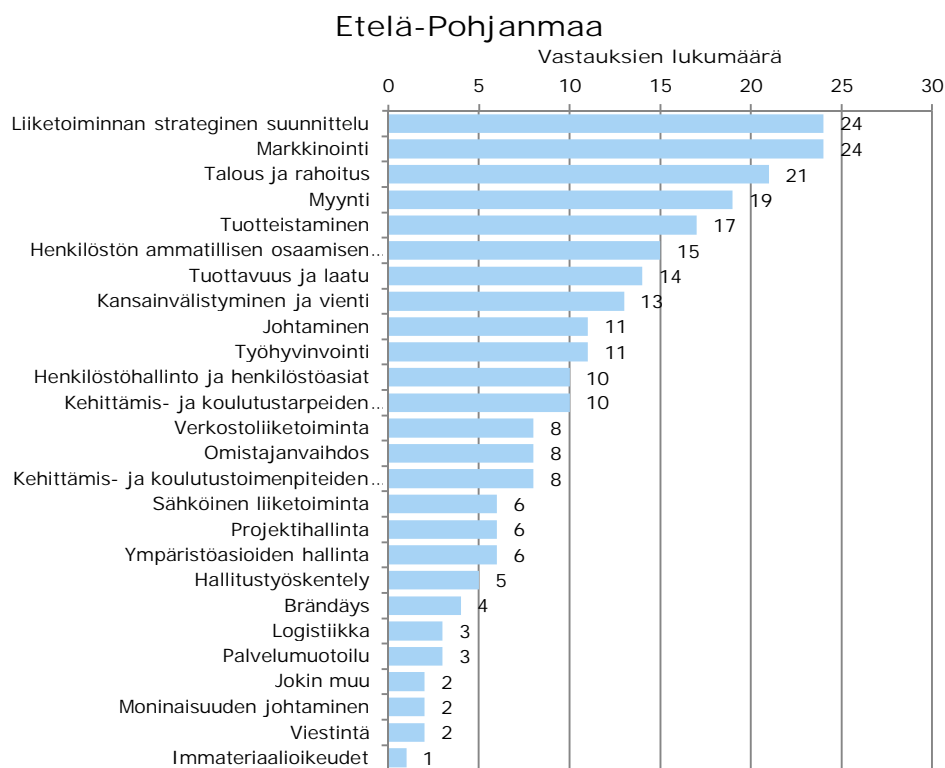

"Parempaa tietotusta kaipaisin tarjolla olevista palveluista yrityksen kehittämiseksi."

"Me emme käytä, koska lopetimme yrityksen."

Tulevaisuudessa etelä-pohjanmaalaiset yritykset toivoivat saavansa asiantuntijapalveluita erityisesti markkinoinnista, liiketoiminnan strategian suunnittelusta sekä talous- ja rahoitustee- moista.

Kuvio 22. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

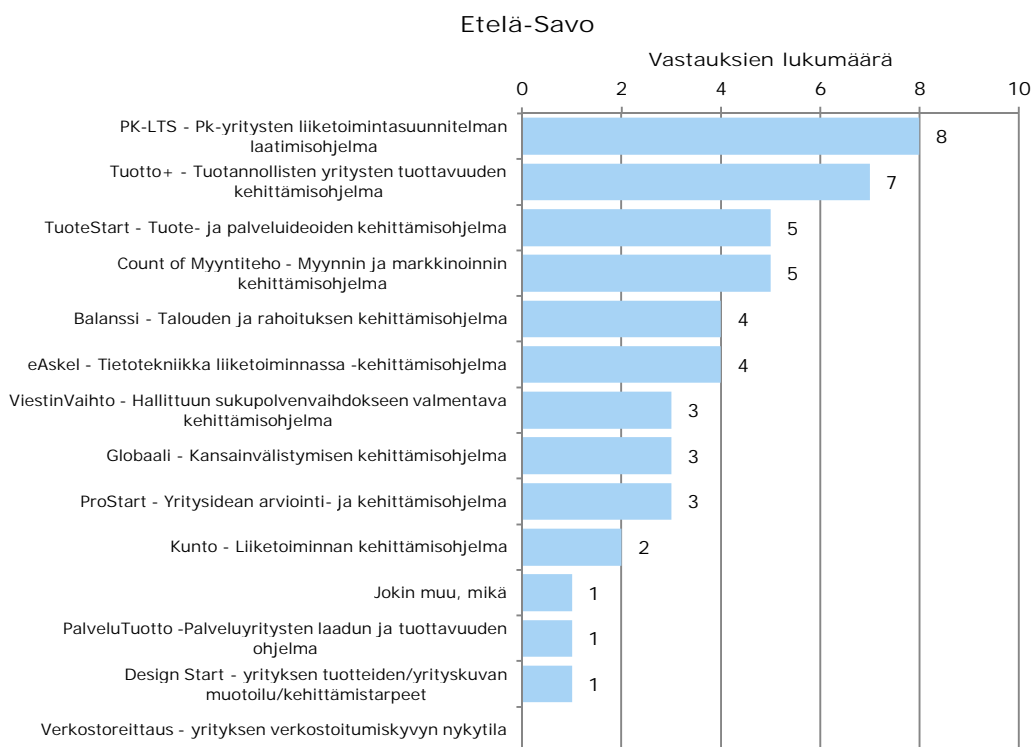
"ehkä tässä alkuvaiheessa tarvii vähän usealta osiolta. vaikea määrittää mitä eniten."

"Yhtiö on maanviljelijöiden omistama ja on tuotantokeskeinen. Yli tuotannon ja Suomen kartellien takia tulee liiketoiminnan strageioita ja vientiä kehittää."

4. ETELÄ-SAVO

Etelä-Savon ELY-keskusalueella kaikkein käytetyimmät asiantuntijapalvelut olivat PT-LTS ja Tuotto+ -palvelut, joita molempia oli hyödyntänyt yli viidennes kaikista kyselyyn vastanneista yrityksistä. Myös TuoteStart ja myyntiteho -palvelut olivat käytetyimpien palveluiden joukossa. Kaiken kaikkiaan sähköiseen kyselyyn saatiin vastauksia Etelä-Savosta 32 kappaletta.

Kuvio 23. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyttitte/ollette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

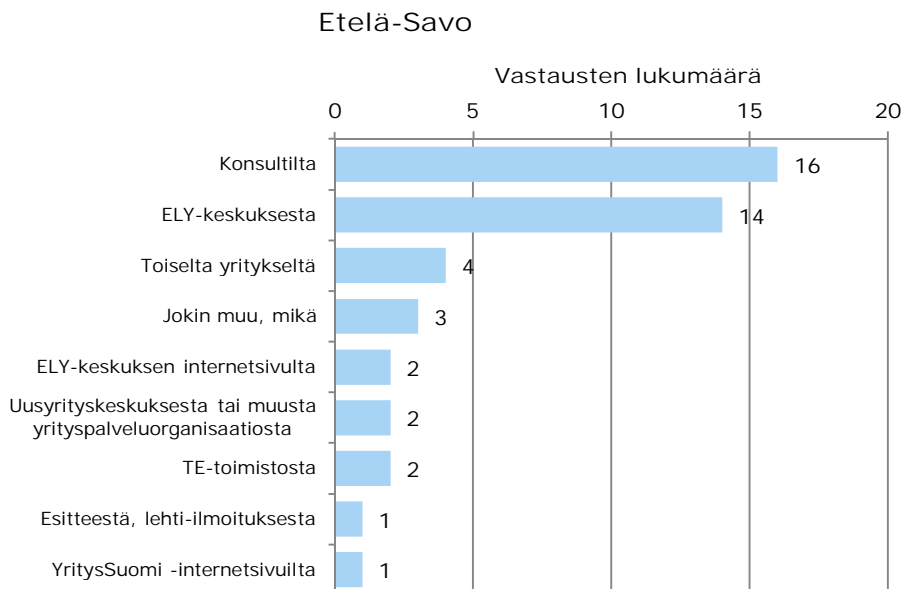
Etelä-Savossa tuotteistettujen asiantuntijapalveluiden lisäksi yritykset olivat käyttäneet etenkin Yrityksen kehittämisavustusta. Yritykset olivat käyttäneet myös mm. kansainvälistymisvalmennuksia ja kasvuyritysvalmennusta. Usea yritys vastasi kyselyssä, ettei osaa mainita mitä palvelua olivat käyttäneet, tai ettei palvelua ollut vaihtoehtojen joukossa. Valitettavasti yritykset eivät antaneet käyttämistään palveluista tietoa myöskään avovastauksissa.

Kuva 24. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Kuten koko maassa keskimäärin valtaosa yrityksistä oli saanut tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalveluista lähinnä konsultilta tai suoraan ELY-keskuksesta.

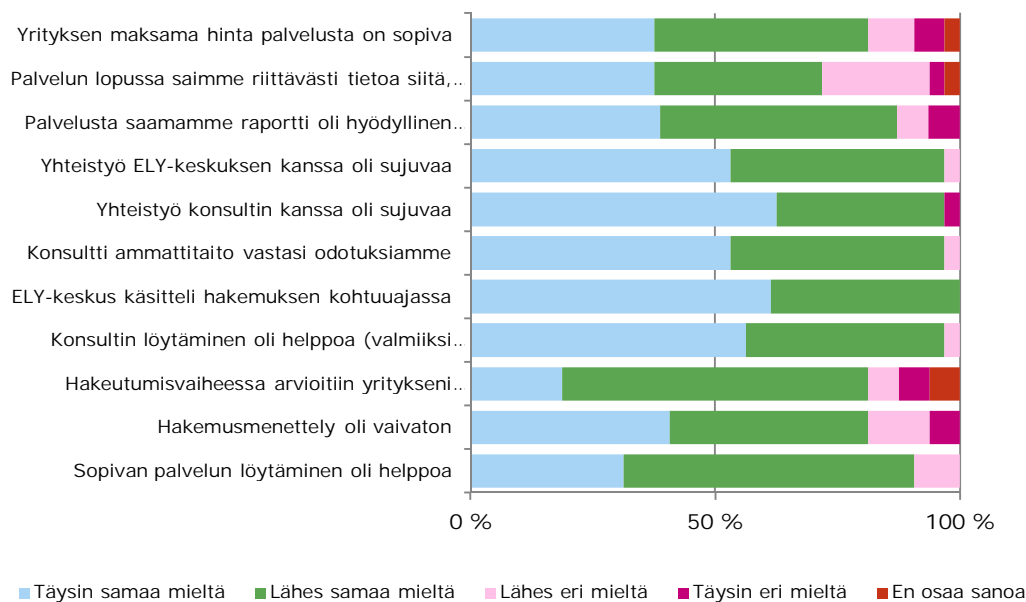
Kuvio 25. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Valtaosaosa eteläsavolaisista yrityksistä oli vastauksien perusteella tyytyväisiä asiantuntijapalveluihin. Erityisen tyytyväisiä olttiin ELY-keskuksen nopeuteen käsitellä hakemukset. Myös yhteistyö ELY-keskuksen ja konsulttien kanssa sai osakseen hyvää palautetta.

Kuvio 26. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

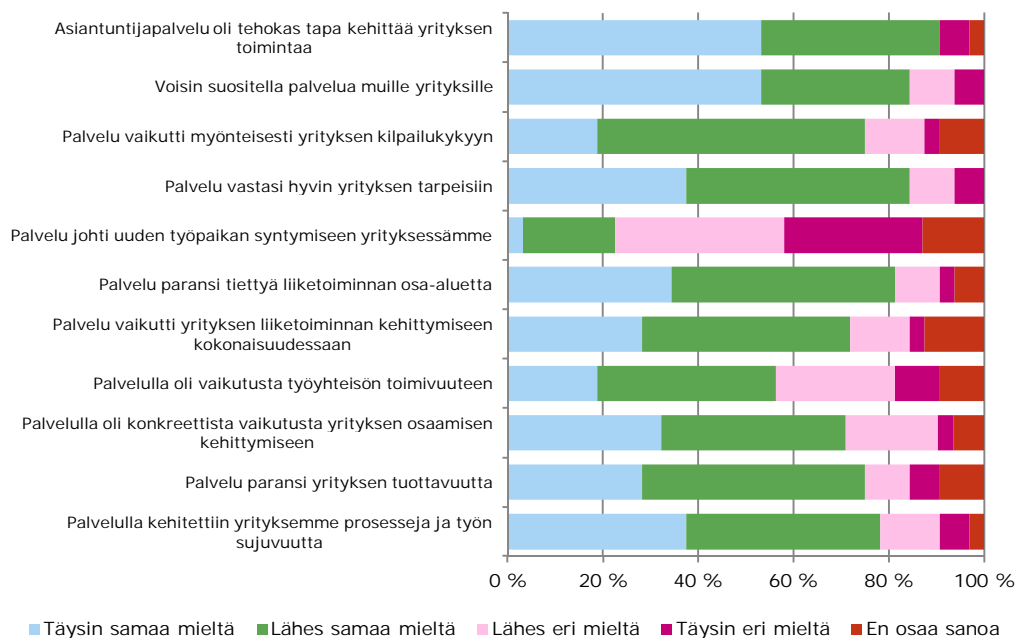
Etelä-Savo (N=32)

Asiantuntijapalveluiden vaikuttavuutta arvioitaessa yritykset kokivat palveluiden parantaneen yrityksen kilpailukykyä ja niiden olevan tehokas tapa kehittää yrityksen toimintaa. Kuten koko maassa yleisesti palveluilla ei kuitenkaan ollut useimmissa tapauksissa vaikutusta työpaikkojen syntymiseen. Kaiken kaikkiaan yritykset olivat kuitenkin sitä mieltä että palvelut vastasivat hyvin yritysten tarpeisiin ja odotuksiin. Avovastauksissa tuli esille pienoinen pettymys konsulttien tasoon ja kykyyn tuoda syvyyttä kehitystyöhön.

Kuvio 27. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

Etelä-Savo (N=32)

27

"Nämä kaikki vaihtoehdot olisivat voineet olla 'Täysin samaa mieltä', jos alunperinkin oli osattu valita oikea tuote ELY-keskuksen tarjoamista palveluista. Koska valittu tuote oli väärä, yritykselle jäi mieleen vain yhdessä kulutettu aika, mutta ei konkreettista helpotusta vallinneeseen tilanteeseen."

"Vaikkakin konsultit olivat hyvin perillä toimialan erikoisuuksista niin työpohjat ja työskentely oli kuitenkin aika perustasoa ja osaksi kaavoihin kangistuneita sekä jopa vanhanaikaisia. Toisaalta yhteistyö poiki hyviä ajatuksia ja kehityskelpoisia ideoita. Kuitenkin lähtökohtana työpohjille ja asioille edelleen tuotanto eikä palveluyrityksen ominaispiirteet. Tuotteita olisi aika nykyaikaistaa ja kehittää hieman edistyneemmiksi."

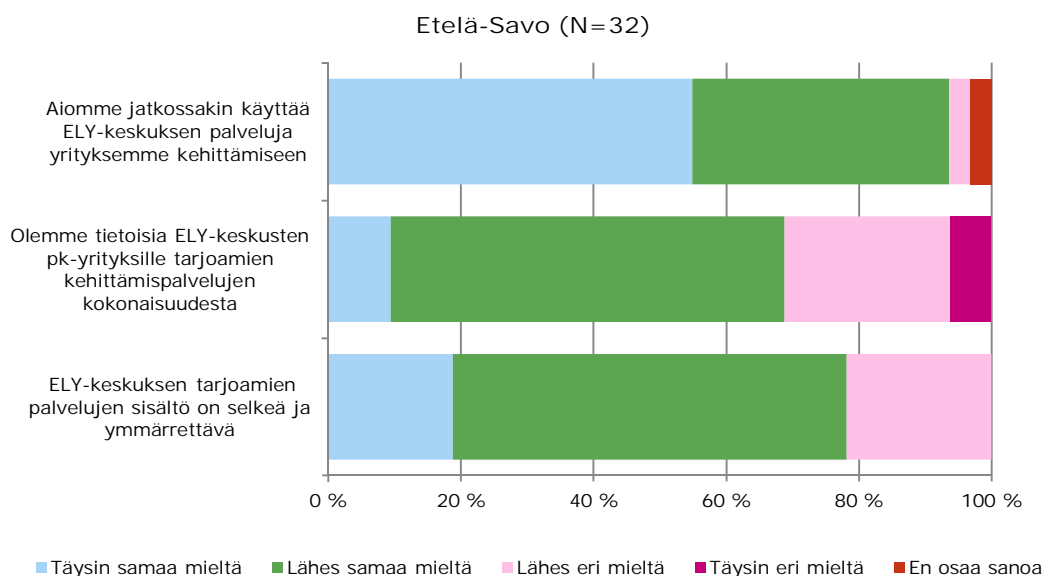
"Jos asiantuntija on todellakin asiantuntija sillä saralla missä yrityksen target on. Monet konsultoinnit ovat liian yleisillä tasoilla ja varsinkin kaikki saneeraajat pitäisi potkaista näistä talkoista pois. Ne jotka osaavat MYYDÄ sellaiset konsultit ovat tervetulleita."

"Olemme kuntokurssin jälkeen toteuttaneet konkreettisesti joidakin toimintoja, joita käsittelimme kurssilla. Jatkokurssi voisi olla toki paikallaan."

Etelä-Savossa oltiin koko maahan verrattuna keskimääräistä tietoisempia ELY-keskusten asiantuntijapalveluiden sisällöstä ja

kehittämispalvelukokonaisuuksista. Yritykset kertoivat käyttävänsä asiantuntijapalveluita myös todennäköisesti jatkossa. Avovastauksissa toivottiin selkeyttä kaavakkeisiin ja parempaa palveluiden markkinointia.

Kuvio 28. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioi seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"Uskon, että ELY-keskuksilla on tarjolla paljon palveluja, joista yrityksissä ei ole tietoa. Parempi markkinointi olisi hyväksi. Netisivuille näkyvästi ja selkeästi mm. nämä tuotteistetut palvelut."

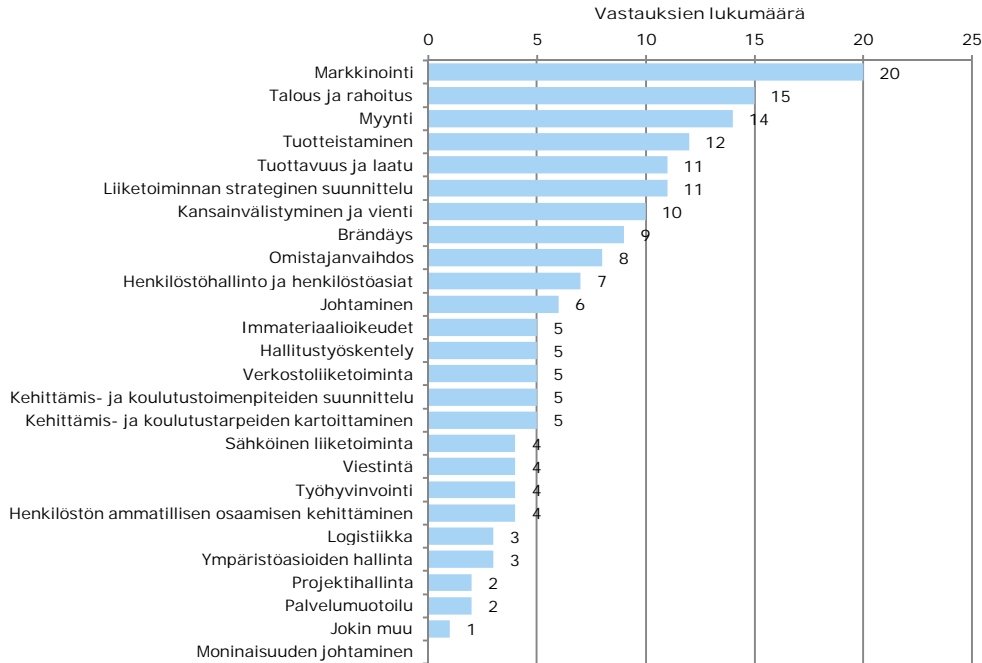
"Lomakkeet ovat vaikeita täyttää..."

"Minä en vielä ymmärrä oikein hyvin suomea. Joten kaavakkeiden täyttö keskustellu on vaikeaa."

Etelä-Savon ELY-keskusalueen yritykset ilmoittivat kaipaavansa tulevaisuudessa etenkin markkinointipalveluita. Tämän lisäksi myyntiin, tuotteistamiseen sekä talouteen ja rahoittamiseen liittyville asiantuntijapalveluille näyttäisi olevan kysyntää. Toivottavat palveluteemat ovat hyvin samansuuntaisia kuin muissa ELY-keskuksissa.

Kuvio 29. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

Etelä-Savo

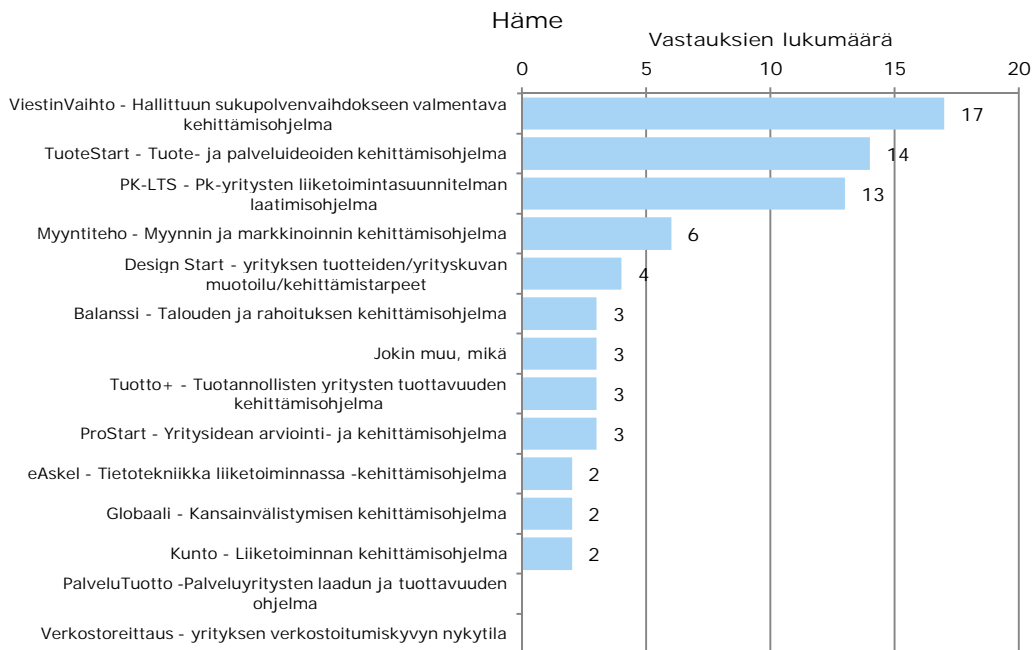
29

"Kansainvälistyminen erittäin tärkeää pienille ja keskisuurille yrityksille. Varsinkin vienti Venäjälle, erityisesti konepajateollisuus sekä koneiden ja kulkuneuvoja valmistavat yritykset."

5. HäME

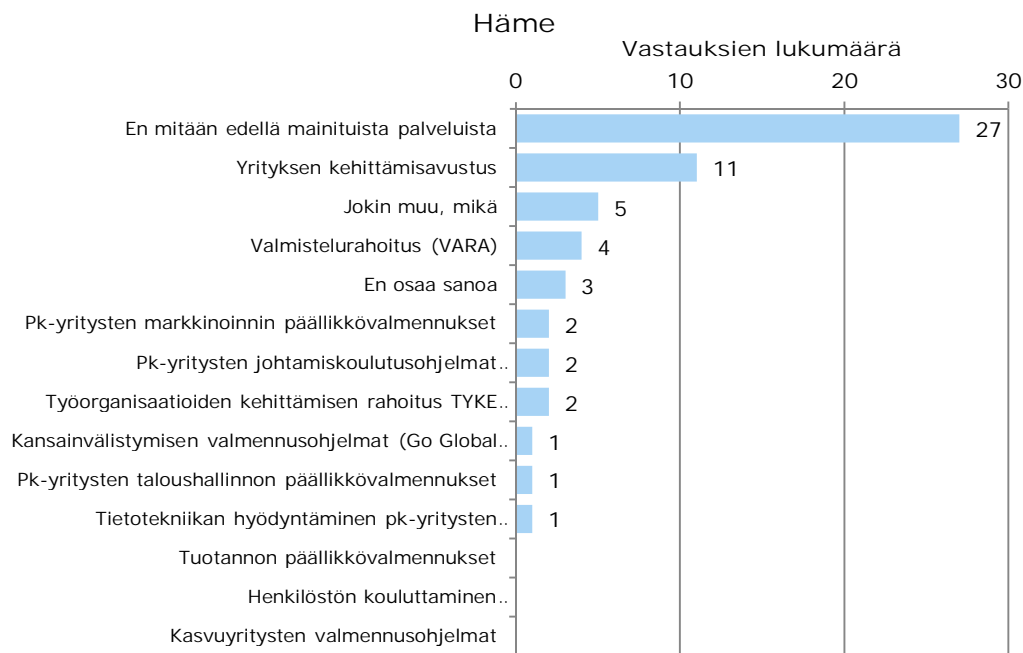
Hämeen ELY-keskusalueella yritykset ovat käyttäneet eniten ViestinVaihto, TuoteStart ja PK-LTS -asiantuntijapalveluita. ViestinVaihtopalvelua ilmoitti käyttäneensä lähes 30 prosenttia kyselyyn vastanneista yrityksistä. Kaikkiaan Hämeen ELY-keskusalueelta tuli vastauksia kyselyyn 62 kappaletta.

Kuvio 30. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käynte/ollette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

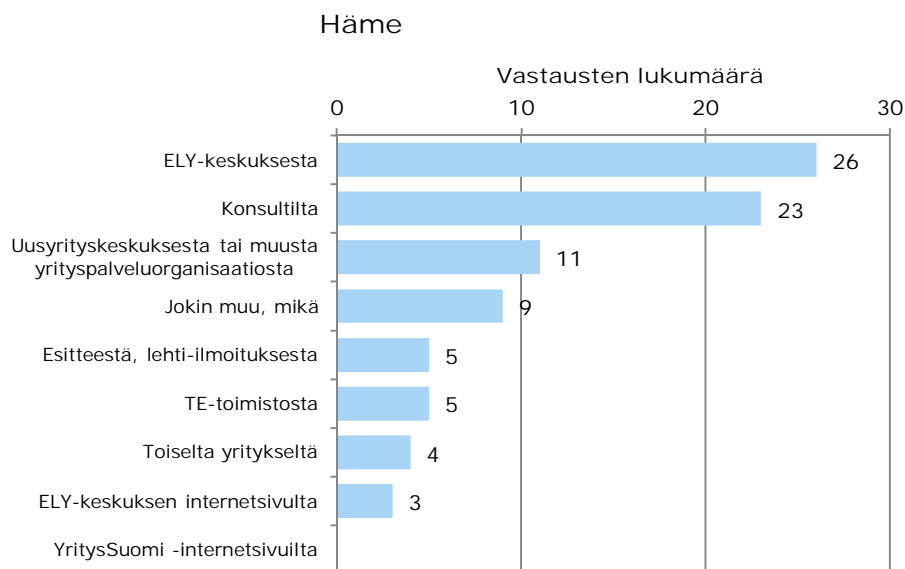
ELY-keskusten tuotteistettujen asiantuntijapalveluiden lisäksi yritykset kertoivat käyttäneensä yrityksen käynnistysavustusta, mikroyrityksen aktivointitukea, omistajan vaihdospalveluita ja Tuote starttia. Näiden vaihtoehdolistan ulkopuolisten palveluiden lisäksi yritykset olivat hyödyntäneet erityisesti yritysten kehittämissavustusta.

Kuva 31. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Tietoa asiantuntijapalveluista yritykset olivat Hämeessä saaneet pääasiassa ELY-keskuksilta ja konsulteilta, mutta myös mm. yrityspalveluorganisaatioilta.

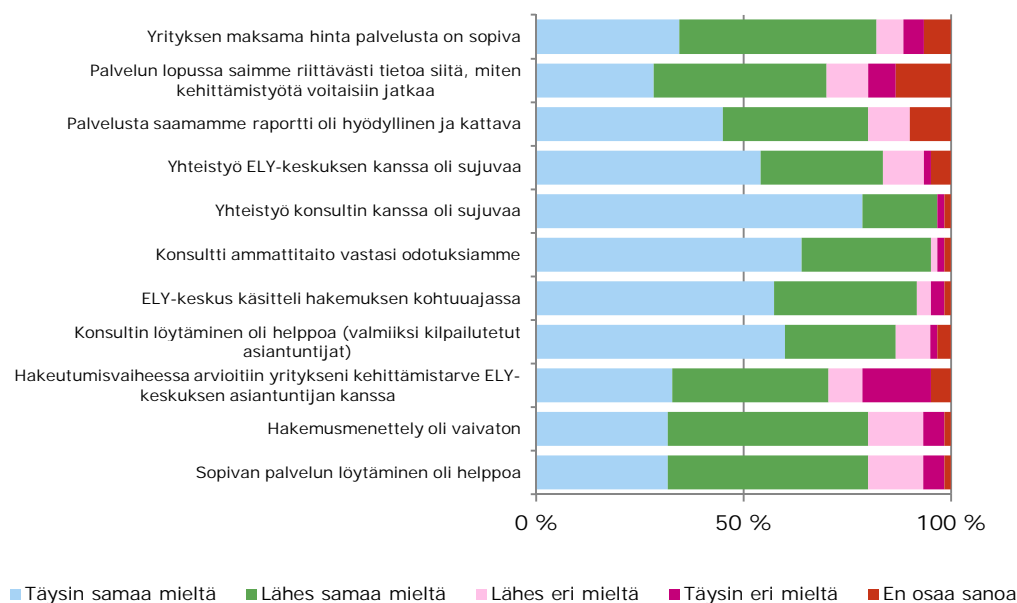
Kuvio 32. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Pääpiirteittäin yritykset olivat tyytyväisiä ELY-keskusten tarjoamiin asiantuntijapalveluihin. Erityisen tyytyväisiä oltiin yhteistyöhön konsulttien kanssa ja heidän ammattitaitoon. Myös yhteistyön ELY-keskuksen kanssa koettiin olevan onnistunutta. Hieman negatiivisemmin suhtauduttiin siihen, että hakeutumisvaiheessa ei aina keskusteltu yrityksen kehittämistarpeista, mutta tässäkin kysymyksessä valtaosa vastauksista oli myönteisiä.

Kuvio 33. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

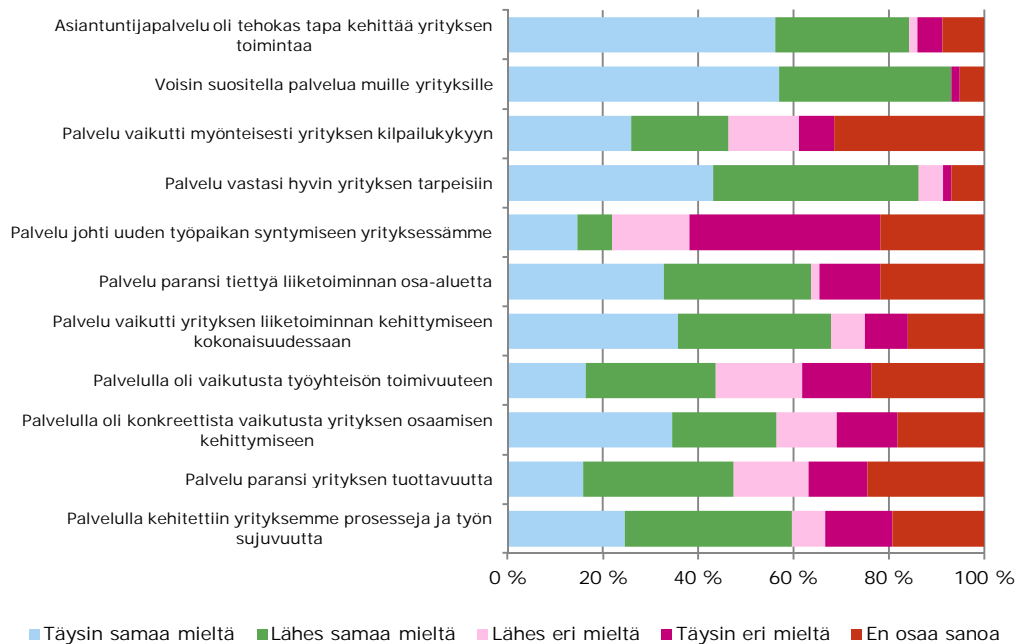
Häme (N=61)

Yritykset arvioivat asiantuntijapalveluiden vaikuttavuuden hieman huonommaksi kuin koko maassa keskimäärin. Palveluiden nähtiin olevan tehokas tapa yrityksen toiminnan kehittämiseen, ja niiden katsottiin vastaavan yritysten tarpeita. Mutta vaikuttavuudet yritysten tuottavuuteen ja työpaikkojen syntymiseen ei ollut niin yksiselitteinen. Vastauksia selittänee osittain avovastauksissa esille tulevat kommentit siitä, etteivät kaikki kysymykset olleet relevantteja palveluita käyttäneille yrityksille. Avovastauksissa oli myös positiivista palautetta palveluiden toimivuudesta.

Kuvio 34. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

Häme (N=58)

"kyse ei ollut kehittämisestä vaan toiminnan järkevä alasajo"

33

"Vielä ei ole ollut tarvetta palkata lisää työntekijöitä, mutta aivan mahdotonta ei ole, etteikö näin kävisi vuoden sisällä. Suositteaisin ja olen jo suositellutkin palvelua myös muille."

"Kyseessä oli tuoteidean pohjalta tehty kokeilukappale ja kevät-kesän 2012 testitulokset ratkaisevat etenemisen."

"Vastasin eos niihin, jotka eivät ole relevantteja konsultoinnin kanssa (eli tuotestarttin tarkoitukseen ei ollut kehittää yrityksen prosesseja)"

"viestinvaihto-palvelu ei keskity kehittäiseen vaan sukupolvenvaihdokseen. Kysymykset eivät sovellu vaihtoehtoon."

"Palvelu oli todella hidasta. Yrittäjältä usko meinaa loppua kun aina joutuu tiedustelemaan missä mennään ko. hankkeen kanssa ja aina homma venyy venyy. Nykyaikan yrityksillä ei ole aikaa odotella ja odotella."

"konsultti oli hyvä. Kyseessä on alkava yritys, joten kaikkia osa-alueita ei käyty läpi."

"Meidän yhteistyö jäi kesken yrityskaupan vuoksi. Olisi ollut mielenkiintoista viedä projekti loppuun saakka."

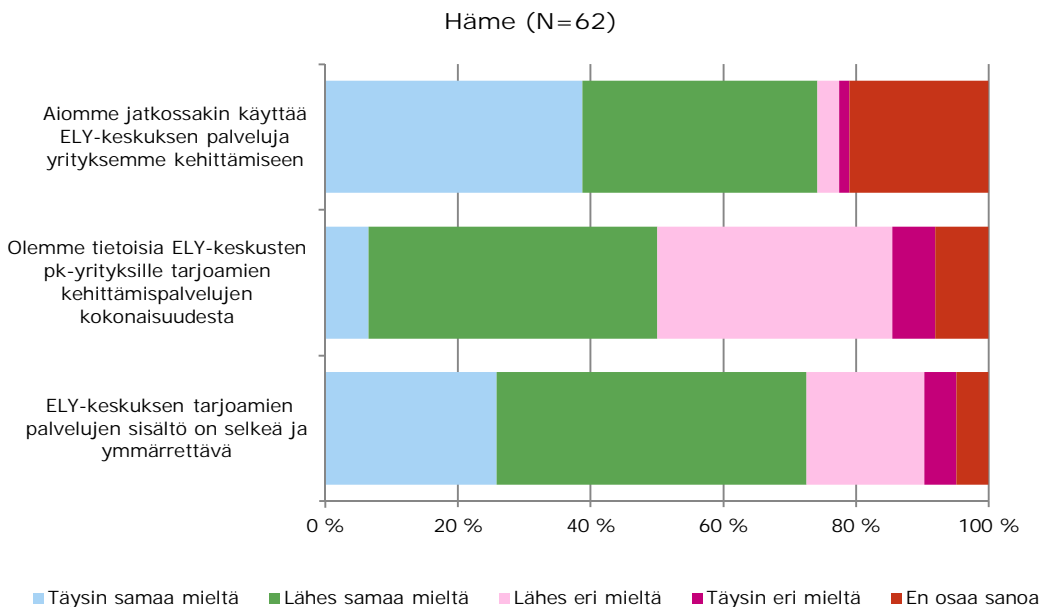
"yrityskuva ja esim internet näkyvyys parantui huomattavasti."

"Sain asiantuntevaa palvelua, joka antoi intoa yrityksen perustamiseen."

"Just to clarify my answers here. The service helped me get my idea protected through patent application procedure. However the patent application was not successful as several components of the process are known states of art. However, these have never been put together in one product - so as unique as the product is - there has been no attempt in industry to do this to develop new product. An NDA and MOU was drafted by an freelance consultant and the product has gone through a successful lab trials phase lasting some 14 months. Production trials are scheduled for April 2012. Pending the result of the production trials a more accurate assessment of the success of the cooperation with your service will be available. Many many thanks for your support."

Palveluita käyttäneet yritykset eivät aina ymmärtäneet kehittämisspalveluiden kokonaisuutta, mutta pitivät niiden sisältöä keskimäärin selkeänä sekä ymmärrettävänä. Valtaosa yrityksistä uskoi käyttävänsä tulevaisuudessakin ELY-keskuksen asiantuntijapalveluita. Avovastauksissa esille tulleissa kommentteissa kritisoitiin erityisesti palveluiden hakemisen hankaluutta ja aikavievyttä.

Kuvio 35. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämisspalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"1. kerralla kaikki toiminta oli 100 %."

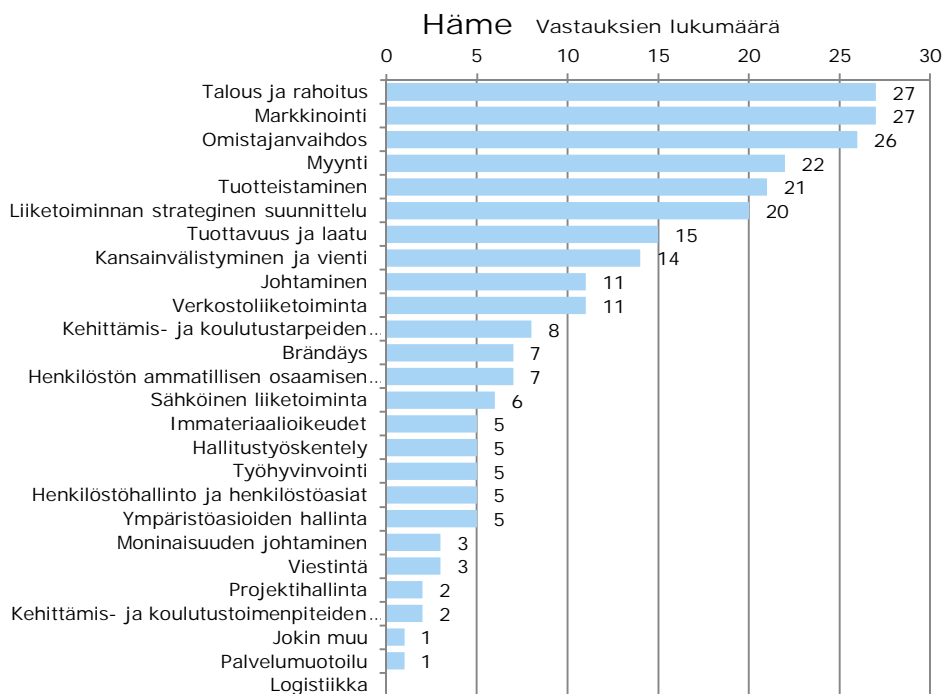
"Palvelujen saaminen on hyvin hankalaa, tietoa löytyy suhteellisen hyvin, mutta itse palvelun hakeminen on erittäin hankalaa."

"Palvelu alttius puuttuu. Ohjataan toisen virkailijan juttusille"

"Hleman liian hankalaa ja aikaa vievää."

Hämeen ELY-keskusalueella yritykset toivoivat tulevaisuuden palvelutarjontaan kuuluvan erityisesti talous- ja rahoituspalveluita sekä markkinointipalveluita. Nämä palvelutoiveet ovat samassa linjassa muiden ELY-keskusten yritysten kanssa. Hämmäläisenä erikoisuutena ovat kuitenkin omistajanvaihdospalvelut, joita myös toivottiin tarjottavan enemmässä määrin tulevaisuudessa. Näiden lisäksi tuotteistaminen ja myynti nähtiin tärkeiksi teemoiksi.

Kuvio 36. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

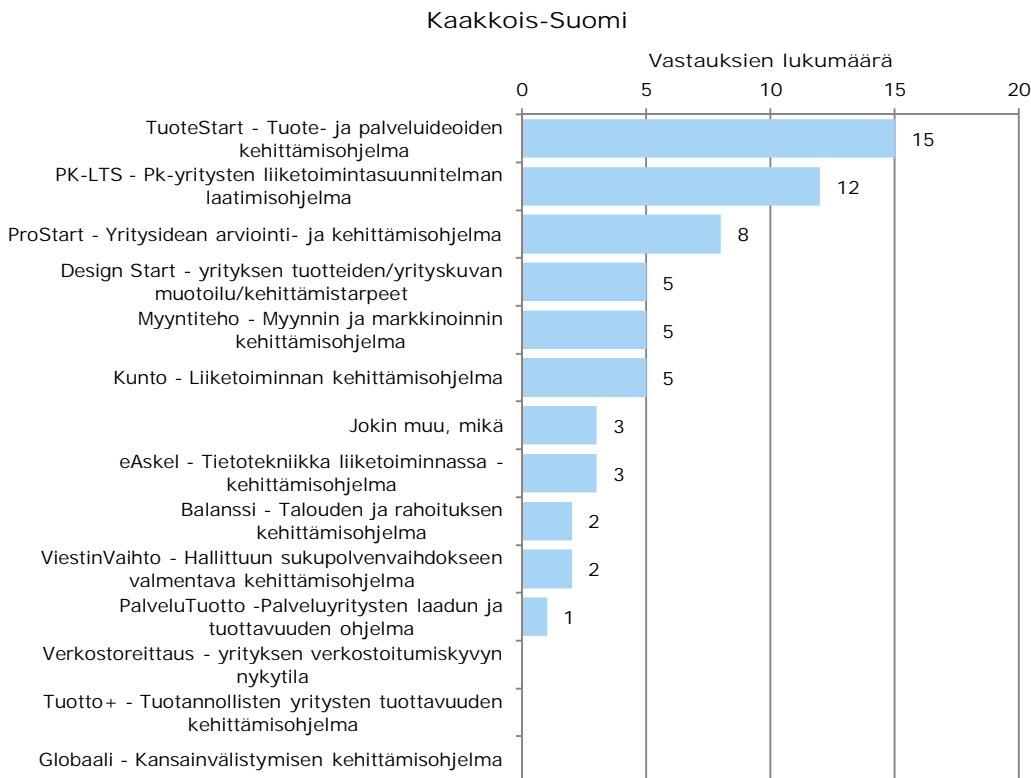
"Aloittavan yrityksen ei ole välttämättä helppo viestiä omista palveluistaan tai tuotteistaan. Siinä olisi hyvä jos ammattilainen auttaisi miten viestiä yrityksen palveluista webissä, esitteissä ja lehti-ilmoituksin. Myöhemmässä vaiheessa kun toiminta on jo vähän vakiintunut voisi mieltä brändäystä."

"YRITYKSEN KATETARPEET JA TUOTTEIDEN (PROJEKTIEEN) HINNOITTELUN PERUSTEET, TAVOITTEENA PAREMPI KANNATTAVUUS, KUIN MITÄ HALLISTA SAATAVA VUOKRA + KONEISIIN JA VARASTOON SIIJOITETUN 5-10% KORKO YHTEENSÄ TUOTTAISIVAT."

6. KAAKKOIS-SUOMI

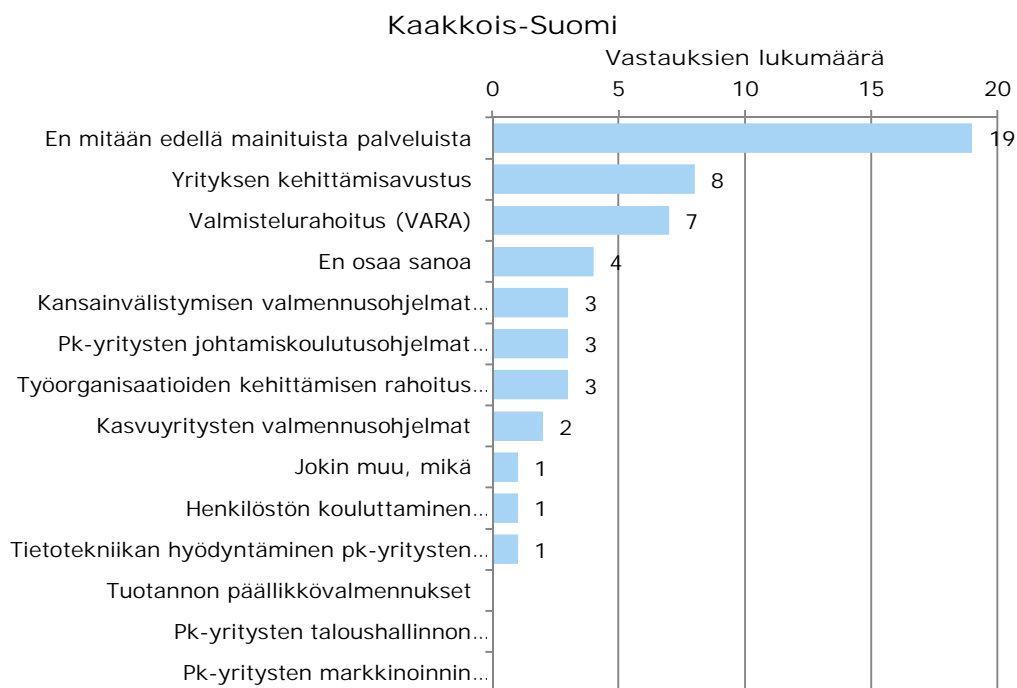
Kaakkois-Suomen ELY-keskusalueella käytetyimpiä asiantuntijapalveluita olivat TuoteStart ja PK-LTS. Myös ProStart - yritysidean arviointi- ja kehittämisohjelmajpalvelua käytettiin melko runsaasti. Kaakkois-Suomen ELY-keskusalueelta sähköiseen kyselyyn vastasi 49 yritystä.

Kuvio 37. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyttitte/ollette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

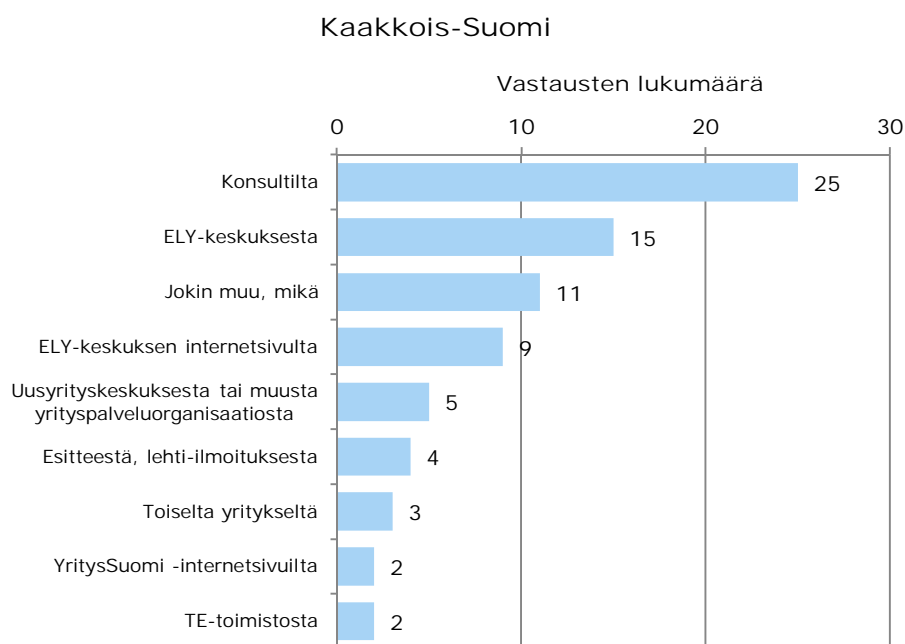
Alueen yritykset olivat käyttäneet tuotteistettujen palveluiden lisäksi myös mm. yrityksen kehittämisavustuksia ja valmistelurahoitusta. Valtaosa kyselyyn vastanneista yrityksistä ei ollut käyttänyt kuitenkaan mitään tarjotuista muista palveluvaihtoehdoista. Listan ulkopuolisista palveluista mainittiin Nuori yritys oikealle kurssille -palvelu.

Kuva 38. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Kaakkoissuomalaiset yritykset olivat saaneet tietoa palveluista pääasiassa konsulteilta ja ELY-keskuksilta. Muihin ELY-keskuksiin verrattuna Kaakkois-Suomessa olivat konsultit toimineet palveluiden sanansaattajana hieman enemmän kun muualla ELY-keskukset olivat olleet yleisin tiedonlähde.

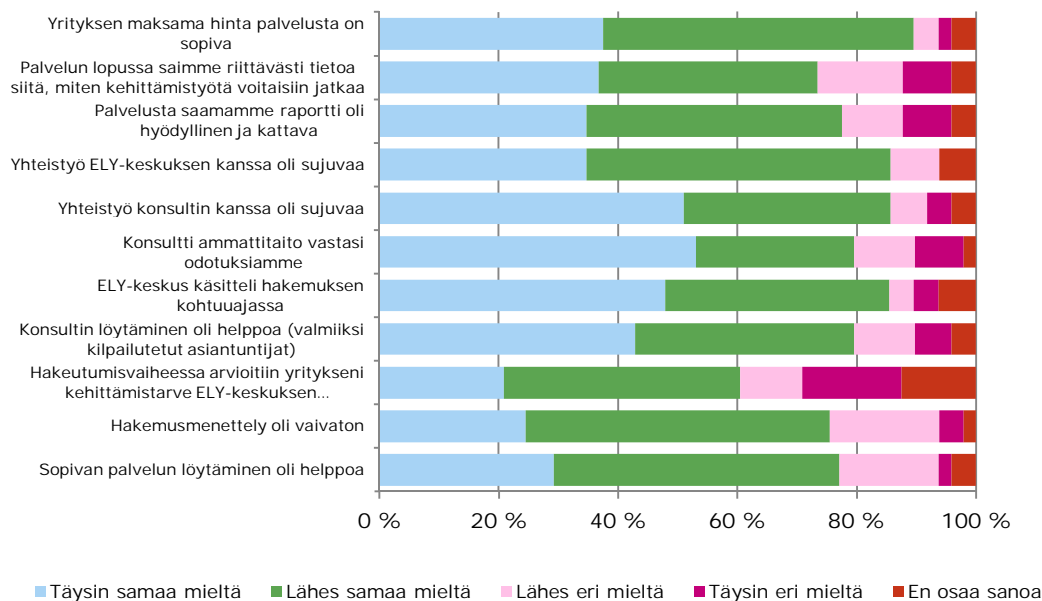
Kuvio 39. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Palveluita käyttäneet yritykset arvioivat asiantuntijapalveluiden toimineen verrattain hyvin. Erityisesti palvelun hintaan oltiin tyytyväisiä. Myös ELY-keskuksen nopeuteen käsitellä hakemukset oltiin tyytyväisiä. Kuten lähestulkoon kaikissa muissakin ELY-keskuksissa Kaakkois-Suomessa jotkin yritykset kokivat, ettei hakemusvaiheessa aina käsitelty heidän yrityksen kehittämistarpeita.

Kuvio 40. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

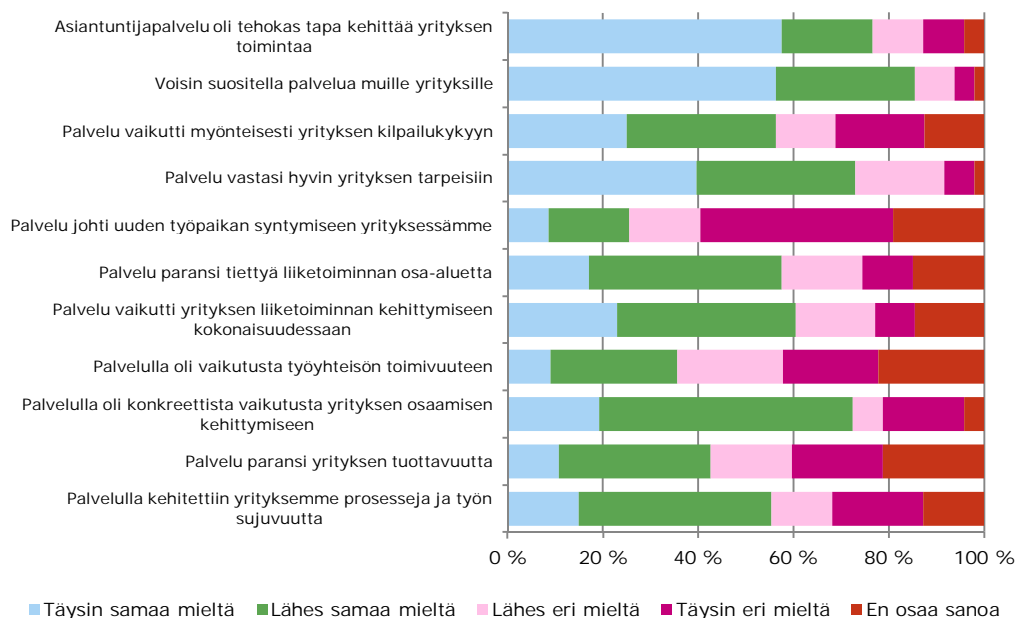
Kaakkois-Suomi (N=49)

Asiantuntijapalveluiden vaikuttavuus oli Kaakkois-Suomessa ristiriitainen, ja koko maahan verrattuna vaikuttavuus arvioitiin yleisesti alhaisemmaksi. Yritykset pitivät yleisesti asiantuntijapalveluita hyvänä tapana kehittää yrityksen toimintaa, mutta konkreettinen vaikuttavuus ei ollut aina niin selkeää. Erityisesti avovastauksissa oltiin pettyneitä konsulttien tuomaan hyötyyn suhteessa yritysten omiin odotuksiin. Osittain ristiriitaisia vastauksia selittänee se, etteivät kaikki kysymykset olleet relevantteja kaikille yrityksille.

Kuvio 41. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

Kaakkois-Suomi (N=48)

"Seuraavalla kerralla osaisi itsekkin vaatia, nyt alue oli itselle uusi, joten kokemusta ei ollut."

"Palvelu antoi yrityksen johtajalle paljon uutta näkemystä ja vertaistukea konsultilta. Työntekijät eivät niinkään hyötäneet kun kyseessä olikin yrityksen toimintaa kehittävä ja taloutta kehittävä"

"Alkoi tuntua siltä että me opetimme konsulttia. viittaa kirjeenvaihtokopioon aiemmin. Tuntui että konsulteilla työskentelivät ELY-rahoitukselle raportteineen, ei asiakkaalle. Ostimme ensin Design Startin, prosessi oli liian triviaali ja aikaavievä tuloksiin nähden. Sovimme riidat ja ostimme päivän Tuote-Starttia kunnes päätimme lopettaa. Palvelutarjoan asenne oli ennenkuulumaton, asiakkaan syytä ja heidän osaamisensa on maailmanluokkaa. Pah."

"Palvelu keskittyi markkinoinnin suunnitteluun, joten prosesseihin, osaamiseen ym. kohtiin ei voi vastata."

"Konsultoitua projektia ei ole vielä toteutettu joten vaikutuksia ei vielä tiedossa."

"Vaikka konsultin kanssa oli mutkatonta toimia, niin mitään lisäarvoa emme kurssista saaneet. Osaltaanhan se johtuu siitä, ettemme kai sitoutuneet toimiin riittävästi, toisaalta toiminnassamme tapahtui muuntumista. Mutta kun koko kahdenkymmenen vuoden ajan markkinointi on mättänyt, niin ei tämä tuonut mitään uutta sille sektorille, eikä mihinkään muuhunkaan."

"Asiantuntia - ?? Kuinka se määritellään ja mirten asiantuntijuutta valvotaan ELY:ssä sekä muissa tahoissa joissa päätetään pk-yrittäjyyden onnistumista."

"Investointitukipäätöstä ei ole tullut, joten en voi tietää lopullisia vaikutuksia. Tukipäätöksen viivästyminen hidastaa ja monimutkaistaa investoinnin aloittamista sekä yritysidean aloittamista"

"Lopputulokset ei rohkaissut lähtemään täysipainoisesti yrittäjäksi. Lisäksi tarkoitus oli työllistää myös vaimo alusta alkaen ja perustaa uusi yritys luontomatkailua varten, mutta näiden toteutuminen viivästyy nyt ainakin vuodella."

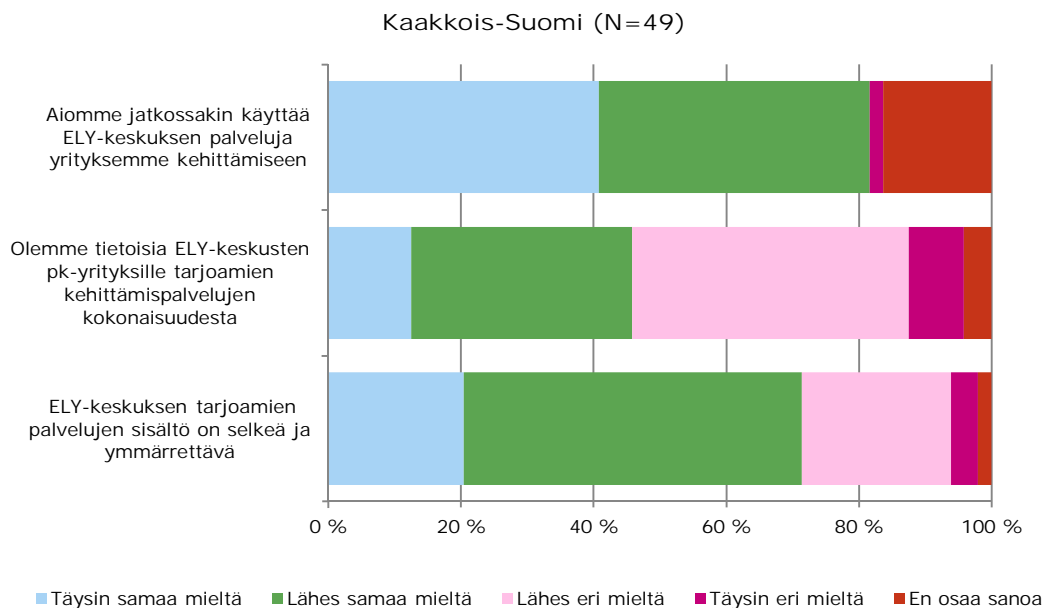
"Yrityksen tuottavuuden tältä osin voi nähdä ehkä myöhemmin. Tuotekehittely on nyt vasta aluillaan. Vuoden 2013 jälkeen osaa tarkemmin määritellä."

"Kokoska kyseessä oli Design Start-palvelu ja www-sivustot, ei niinkään kehitetty yrityksen prosesseja , mutta kylläkin markkinointia/imagoa ja uskottavuutta tyylikkäillä sivuilla ja käytönkor-teilla."

"Ehkä toisella konsulttivalinnalla tulos olisi ollut parempi. Nyt lähinnä saavutimme sen että omatoimisesti olisimme päässeet vähintään samaan lopputulokseen."

Kaakkois-Suomessa yritykset eivät aina olleet tietoisia ELY-keskuksen tarjoamien kehittämisspalveluiden kokonaisuudesta, mutta tästä huolimatta uskoivat jatkossakin käyttävänsä palveluita sekä pitivät niiden sisältöä pääasiassa hyvänä. Avovastauksissa kävi esille se mitä muillakin ELY-keskusaluilla oli eniten kritisoitu – prosessin hankaluus ja kesto.

Kuvio 42. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"Pitäisi varmaan aktivoitua ja käyttää muitakin olemassa olevia palveluita, kiitos, että ovat tarjolla."

41

"Mielestäni konsultilla pitäisi olla enemmän vapauksia eikä niin tarkkaan olla rajattu mitä jonkin hankkeen sisällä voi tehdä. Joskus ely keskuksen eri käsittelijöillä voi olla ristiriitaista näkemystä asioista"

"Haimme vararahaa vuonna 2008 erääseen hankkeeseen. Luvattu 30 vrk käsittelyaika venyi toukokuusta 2008 kesän yli elokuulle. Selkeää suusanallista tai kirjallista päätöstä emme asiaa koskaan saaneet, peruutin hankehakemuksen nyt helmikuun alussa 2011. Se on muka jäänyt roikkumaan ja pitäisi peruuttaa. Hieman outo prosessi oli."

"Selkokieli ja sopivasti sivistyssanoja kiitos."

"Vastasin, että olemme epätietoisia ELY-keskusten pk-yrityksille tarjoamista kehittämispalveluiden kokonaisuudesta. Jos ei käy nettisivulla riittävän usein tutkimassa asiaa, ei tiedä. Osallistuesssa silloin tällöin luento- tai muihin yrittäjätilaisuuksiin saattaa saada tietoa tai jos sattuu esim. Yrittäjäsanomista huomamaan. Ehdotus: Vakuutusyhtiöiden kautta tulisi tietoa ko. kehittämispalveluista. Sieltä tulee vakuutuskirjat ym."

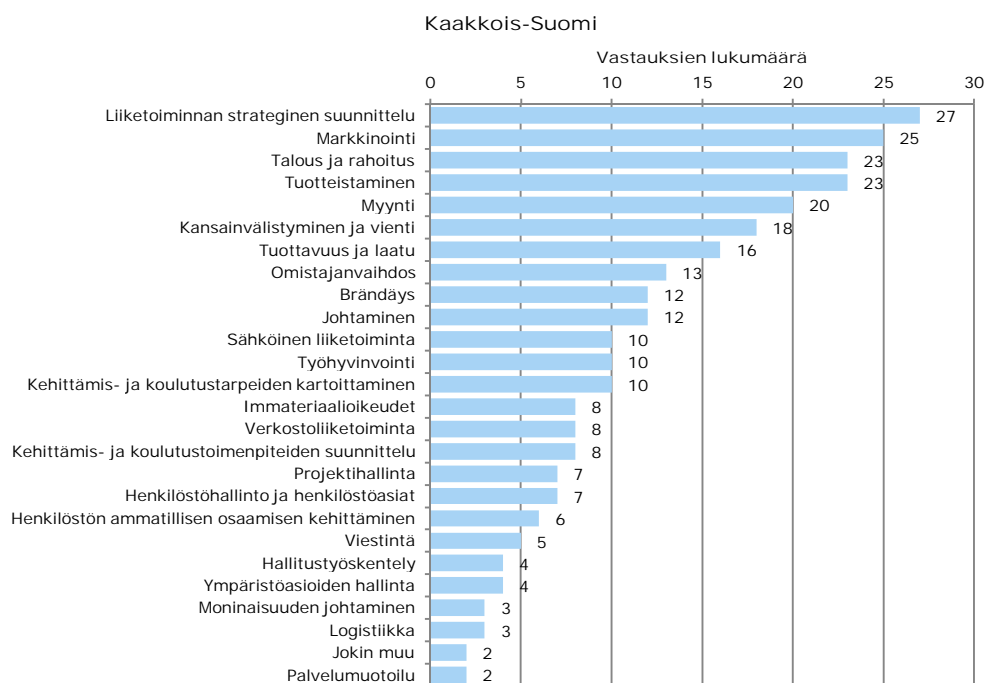
"ELY-keskuksen palvelut piti itse selvittää, niitä ei markkinoida tietääkseni yrityksille."

"Edelleen törmäämme meidän alaamme kiusaavaan 'väärä toimiala' lauseeseen koettaessamme yhteistyötä ELY-keskuksen kanssa. Vaikka toimimme terveydenhuoltoalalla, toimimme siellä

yksityisenä ja todella isojen 'veijareiden puristuksessa'. Paikallisesti työllistämme paljon ihmisiä ja tuotamme isolle alueelle tärkeää palvelua.”

Sähköiseen kyselyyn vastanneista yrityksistä yli puolet toivoi saavansa asiantuntijapalveluita etenkin liiketoiminnan strategisesta suunnittelusta ja markkinoinnista. Talous- ja rahoitusteemasta asiantuntijapalveluita toivoi tulevaisuudessa saavansa lähes tulkoon puolet vastanneista. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen yritykset toivoivat ELY-keskuksen palvelutarjontaan tulevaisuudessa etenkin liiketoimintaan liittyviä asiantuntijapalveluita. Tämän lisäksi kaivattiin palvelua kokonaisvaltaisempaan kehittämiseen erilaisen ”hankesilpun” joukkoon.

Kuvio 43. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

”Kullain ysityksellä on oma tarpeensa, tai ainakin niin he luulevat. ELY_keskuksen tulisi huolehtia ysityksen kehittämispolun kokonaisvaltaisesta kehittämisestä. Näitä AD Hog rakennettuja simppelejä silppukehittämiskokonaisuuksia on aivan liikaa, jotta yritys jaksaisi tai osaisi edes pitää kirjaa mihin on vuosien varrella osallistunut. Ovista ja ikkunoista tungetan mitä erilaisimpia hankkeita, jotka rikkovat ysityksen kokonaisvaltaista liiketoiminnan toteuttamista. Kun kynnyseraha on pieni, houkutus osallistua on suuri. Hankerahoitusta käytetään paljon tehottomaan toimintaan; matkustellaan kohdealueille ilman valmistautumista, viime kuussa Kanadassa, nyt olis yks edustajakontakti Australiassa, joka pitäis mennä tsekkaamaan.”

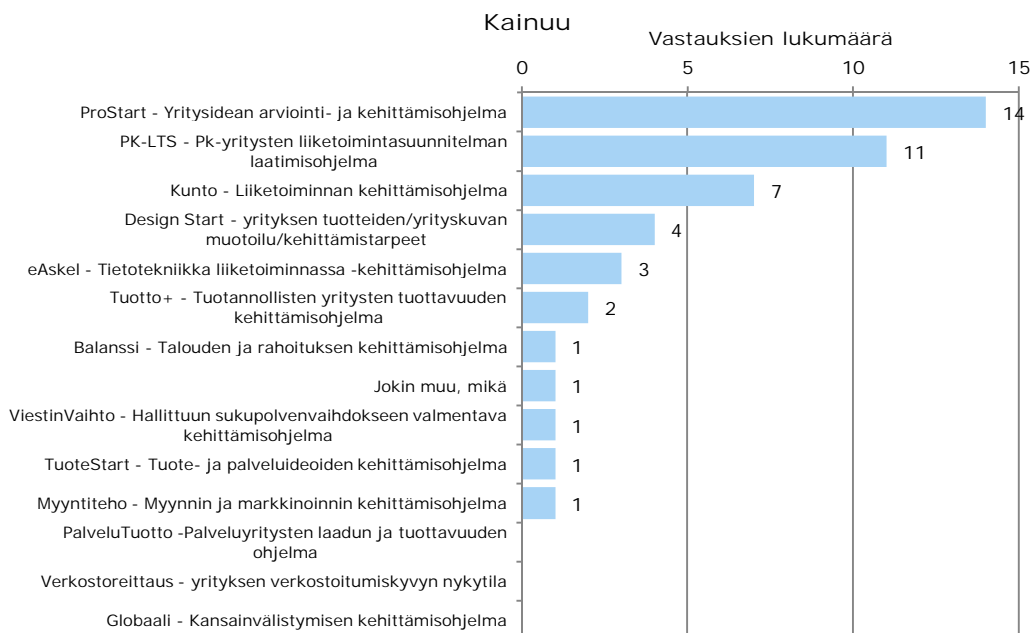
”yrityksen vuosikatsastus (perusselvitys tilanteesta)”

”Moninaisuus sekä vaihtuvat projektit ovat monen yrityksen kohdalla ajankohtainen asia. Yrittämiseen kuuluu myös strategine johtaminen sekä jopa pienyrityksessä työhyvinvointi on avainasia.”

7. KAINUU

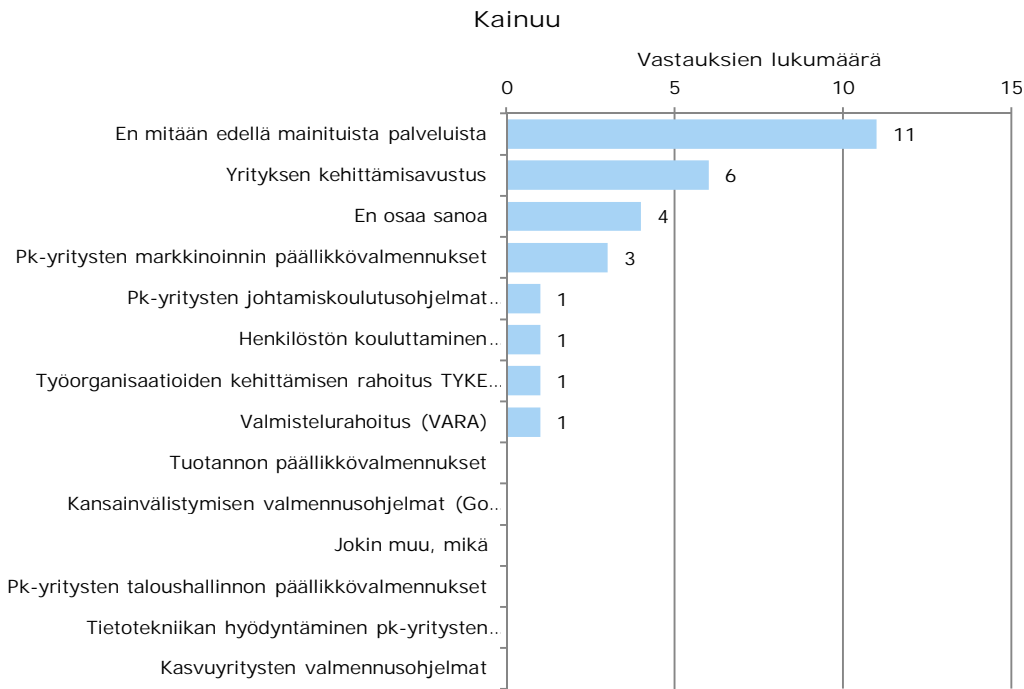
Kuten usealla muullakin ELY-keskusalueella Kainuussa kaikkein käytetyimmät tuotteistetut asiantuntijapalvelut olivat ProStart ja PK-LTS. ProStart -asiantuntijapalvelua mainitsi käyttäneen 45 prosenttia vastanneista yrityksistä. PK-LTS ja ProStart -palveluiden lisäksi myös Kunto -liiketoiminnan kehittämisohjelmajalpalvelua hyödynnettiin suhteellisen paljon – yli viidennes vastaajista kertoi käyttäneensä palvelua.

Kuvio 44. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyttitte/olette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

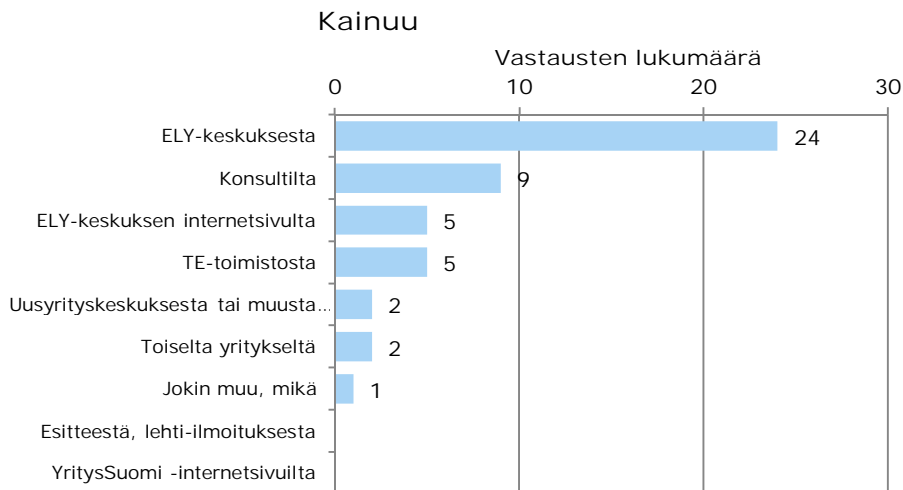
Tuotteistettujen asiantuntijapalveluiden lisäksi yritykset mainitsivat käyttäneensä erityisesti yrityksen kehittämisavustusta ja pk-yritysten markkinoinnin päällikkövalmennusta. Valtaosa kyselyyn vastanneista yrityksistä ei ollut käyttänyt mitään tarjotuista vaihtoehdoista.

Kuva 45. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Kainuun ELY-keskusalueella yritykset olivat saaneet tietoa palveluista pääasiassa suoraan ELY-keskukselta. Tämän lisäksi tietoa olivat välittäneet konsultit ja TE-toimistot. Kysymyksen tulokset ovat samansuuntaisia kuin lähestulkoon kaikilla muillakin ELY-keskusalueilla.

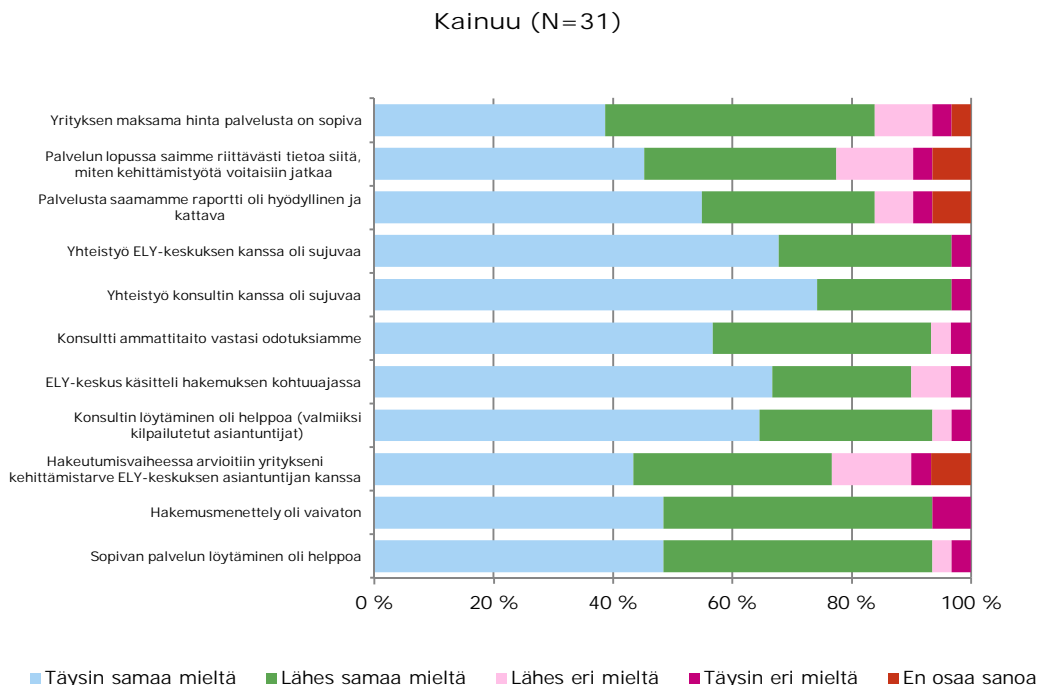
Kuvio 46. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Kainuussa yritykset olivat hyvin tyytyväisiä siihen kuinka asiantuntijapalveluiden hoitaminen sujui niin ELY-keskuksen kuin konsulttien kanssa. Muihin alueisiin nähden Kainuussa oltiin poikkeuksellisen tyytyväisiä saatuun palveluun. Valtaosa yrityksistä koki myös että hakeutumisvaiheessa yrityksen kehittämis-

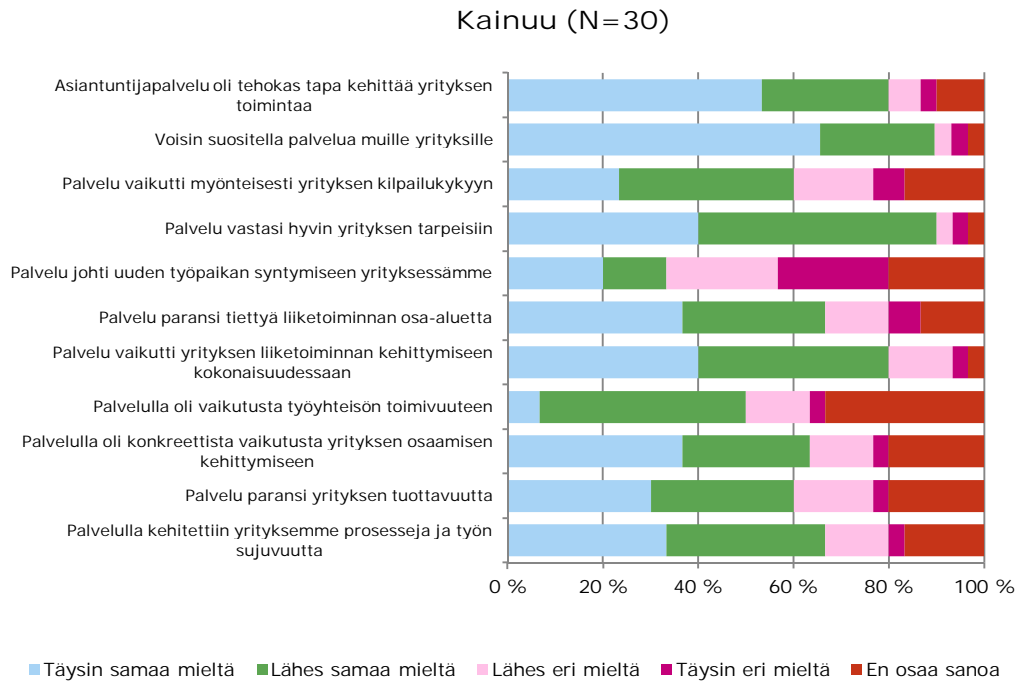
tarve arvioitiin yhdessä asiantuntijan kanssa – palaute ei muilla ELY-keskusalueilla ollut aina näin hyvää.

Kuvio 47. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

Kuten muillakin ELY-keskusalueilla asiantuntijapalveluiden vaikuttavuus ei ollut aina niin yksiselitteisesti todettavissa. Yritykset kokivat, että palvelut vastasivat hyvin heidän tarpeisiin, ja että ne ovat tehokas tapa kehittää yrityksen toimintaa. Yritykset kokivat myös vahvasti että asiantuntijapalveluiden käyttäminen oli vaikuttanut liiketoiminnan kehittymiseen kokonaisuudessa. Kysyttäessä vaikutuksia yrityksen tuottavuuteen tai työyhteisön toimivuuteen, eivät vastaukset olleet niin yksimielisiä. Ristiriitaisia vastauksia selittänee osittain varmasti se, ettei kaikilla vastanneilla yrityksillä ole vielä toimivaa yritystä.

Kuvio 48. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

"Saimme työkalut seurata toimiamme paremmin."

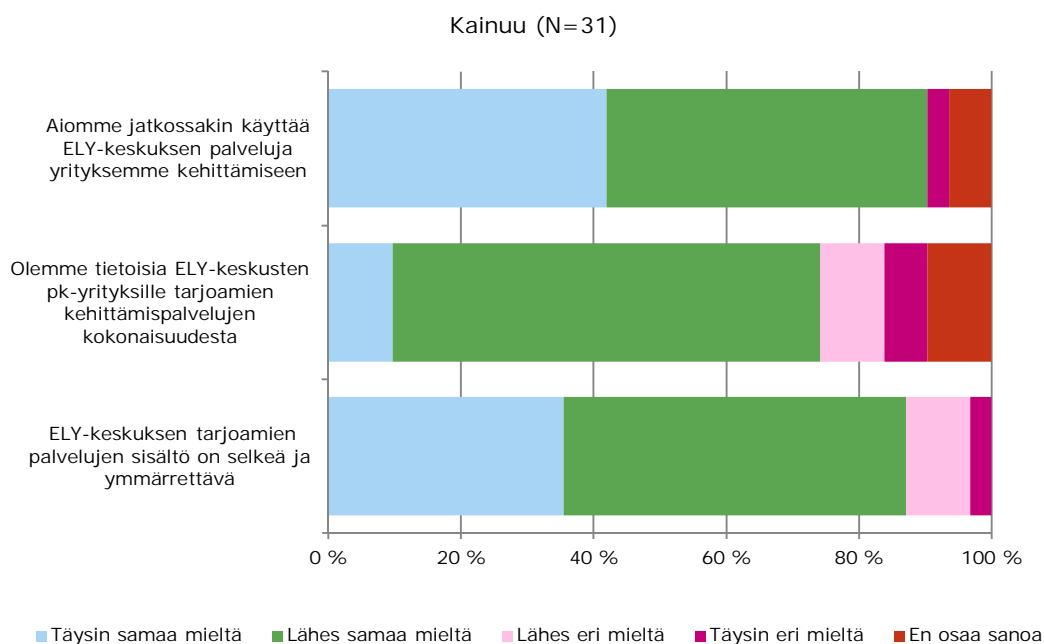
"Ei ole kokemusta toimivan yrityksen osalta vielä."

"Toinen Tuote-start onnistui erinomaisesti, toinen vähän huonommin"

"Toiminta oli käynnistämisvaiheessa ja palvelu vaikutti myönteisesti lähes kaikilla osa-alueilla."

Kainuussa yritykset olivat poikkeuksellisen tietoisia ELY-keskusten pk-yrityksille tarjoamien kehittämispalveluiden kokonaisuudesta, valtaosa yrityksistä piti palveluiden sisältöä myös selkeänä ja ymmärrettävänä. Kainuulaiset yritykset uskoivat todennäköisesti myös jatkossa käyttävän ELY-keskusten asiantuntijapalveluita.

Kuvio 49. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"rahoitus kuvion kuntoon saamiseksi konsultti palvelu pitää ulottaa myös pankkiin asti tai finnveraan...huom.."

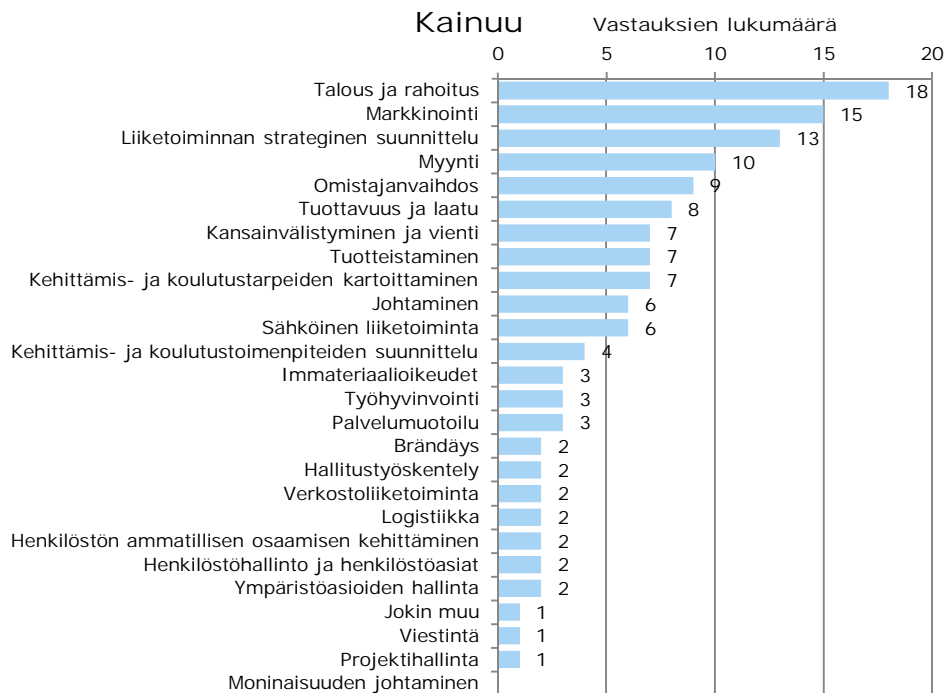
47

"Tällä hetkellä ei ole vielä tiedossa mitä palveluja yritys tulee tarvitsemaan tulevaisuudessa."

"Esitteistä ei aina saa riittävän syvällistä tietoa mutta keskusteluissa ELY-keskuksen asiantuntijoiden kanssa on saanut kattavasti lisätietoa."

Kainuulaisten yritysten toiveissa on, että ELY-keskusten asiantuntijapalvelutarjonnasta löytyisi tulevaisuudessa mm. talous- ja rahoituspalveluita sekä markkinointiin ja liiketoiminnan strategiseen suunnitteluun suunnattuja palvelukokonaisuuksia. Kainuun ELY-keskusalueen vastaukset olivat hyvin samantyyppisiä kuin valtaosassa muissa ELY-keskuksissa. Listalla olevien vaihtoehtojen lisäksi toivottiin mm. yhtiömuodon muutokseen liittyviä palveluita.

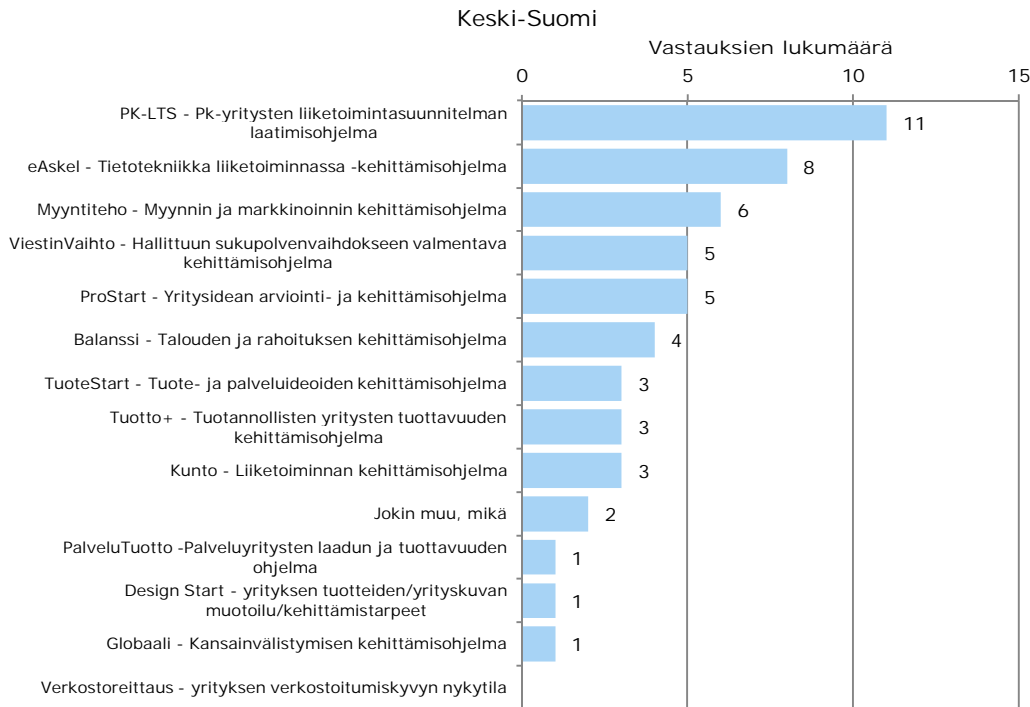
Kuvio 50. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

8. KESKI -SUOMI

Keski-Suomen ELY-keskusalueella yritykset olivat käyttäneet eniten PK-LTS – yritysten liiketoimintasuunnitelman laatimisohjelmopalvelua ja eAskel – tietotekniikka liiketoiminnassa kehittämisohjelmia. PK-LTS -asiantuntijapalvelua mainitsi käyttäneensä yli 26 prosenttia kyselyyn vastanneista keskisuomalaisista yrityksistä. eAskel -asiantuntijapalvelua oli käyttänyt noin 20 prosenttia vastanneista yrityksistä. Kohtuullisen käytettyjä palveluita olivat myös Myyntiteho, ViestinVaihto ja ProStart -palvelut. Sähköiseen kyselyyn Keski-Suomesta vastasi kaikkiaan 41 yritystä.

Kuvio 51. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyttite/ollette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

Suurin osa vastanneista yrityksistä ei ollut käyttänyt muita ELY-keskusten pk-yrityksille suuntaamia palveluita. Pienemmissä määrissä oli kuitenkin hyödynnetty mm. yritysten kehittämisavustusta ja TäsmäKoulutusta.

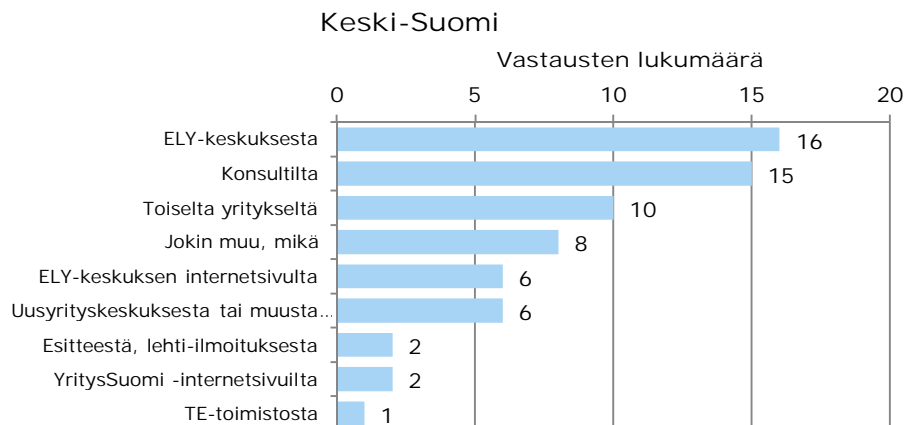
Kuva 52. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Kyselyyn vastanneista yrityksistä suurin osa kertoi saaneensa tietoa tuotteistetuista asiantuntijapalveluista joko konsultilta tai ELY-keskuksesta. Verrattuna muihin ELY-keskusalueisiin myös

yritysten välinen tiedonvaihto oli merkittävässä roolissa palveluiden tiedonlähteenä Keski-Suomessa.

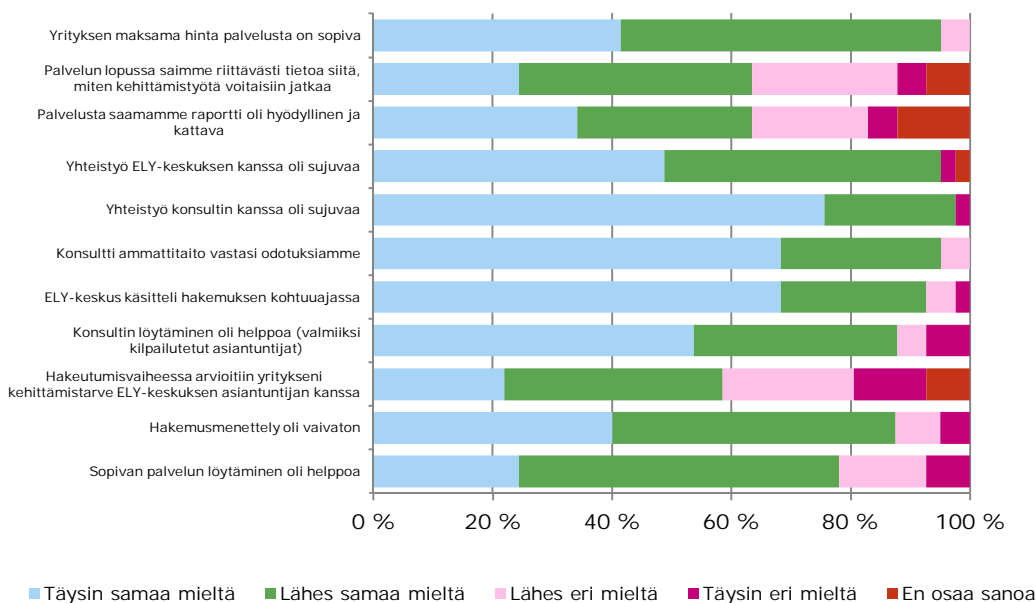
Kuvio 53. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Keski-Suomessa yritykset olivat kaiken kaikkiaan varsin tyytyväisiä tuotteistetujen asiantuntijapalveluiden sujuvuuteen ja eri osapuolten väliseen yhteistyöhön. Yritykset olivat erityisen tyytyväisiä palvelun hintalaatusuhteeseen. Hieman negatiivisempaa palautetta saivat kehittämistyön jatko-ohjeiden puutteellisuus ja raportoinnin hyödyllisyys.

Kuvio 54. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetusta asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

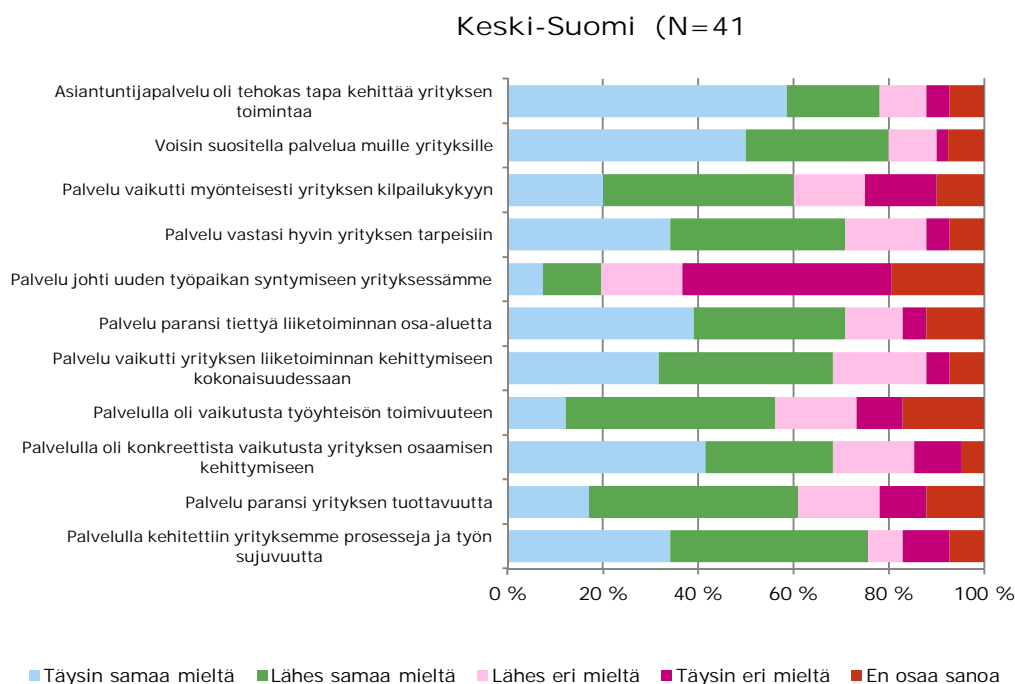
Keski-Suomi (N=41)

Asiantuntijapalveluiden vaikuttavuutta arvioitaessa yritysten kokemukseen perustuen palaute oli hieman kriittisempää. Huolimatta, että kokonaiskuvaltaan palaute oli positiivista arvioivat kyselyyn vastanneet yritykset vaikuttavuuden olleen heikko mm.

uusien työpaikkojen syntymisen valossa. Hieman negatiivisempaa arviointia saivat myös vaikutukset yrityksen tuottavuuteen. Yleisesti kaikilla muillakin ELY-keskusalueilla yritykset arvioivat vaikutusten jääneen hieman vähäisemmiksi kuin odotettiin. Keski-suomalaiset yritykset kokivat kuitenkin, että asiantuntijapalvelut olivat tehokastapa kehittää yrityksen toimintaa ja että voisivat suositella sitä muillekin yrityksille. Kriittinen palaute ilmeni erityisesti avovastauksissa joissa konsulttien toiminta ja palveluiden toimivuus saivat kritiikkiä.

Kuvio 55. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

"Yrityksemme toimintaa ei kehitetty vaan kyseessä puhdas kauppa."

"Tikan markkinointiin hain tehoa. Itse se on tehtävä. Lähinnä selvensi missä mennään eli suossa."

"Suora tuki mm. koemarkkinointiin tms. olisi huomattavasti hyödyllisempää."

"Konsultointi tuli meidän tilanteeseemme liian myöhään, perusratkaisut (virheet) oli tehty. Konsultin ehdotusten toteuttaminen lisäsi kustannuksia eikä tuonut hyötyjä."

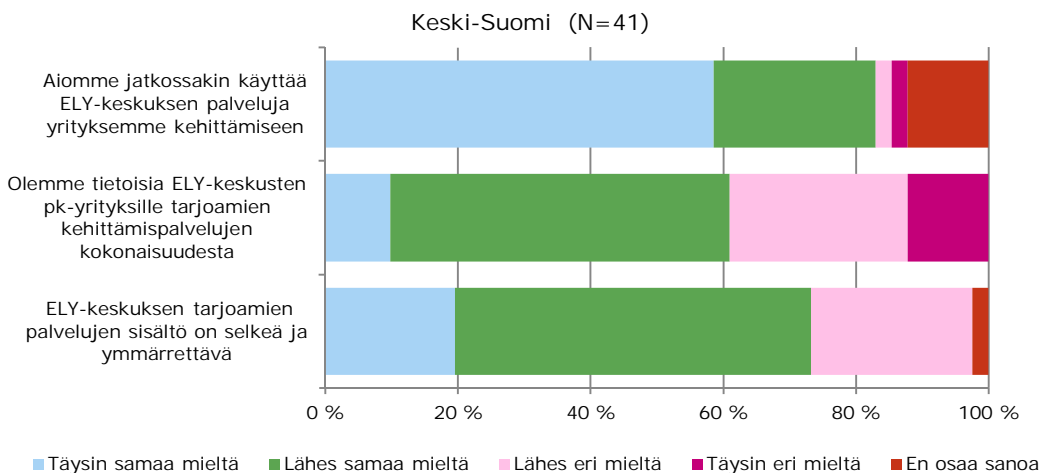
"Toivoisin, että nämäkin elyn rahat ohjattaisiin alueelliseen yrityskummitoimintaa. Sieltä asiakas voisi anoa oman alueosaajan, joka on hankkinut tiedot kantapään kautta. Samalla hän on auktoriteetti sekä verkostonrakentaja yrityksen salueella. Varmasti pienemmällä rahapanoksella (kummin sihteerin palkalla) saataisiin paljon parempia tuloksia."

"Asiantuntija-apu aivan ehdoton, alkuun päästiin heti ja meidän tapauksessa asiantuntija olikin todella hyvä"

"Easkel olisi ollut erittäin tarpeen, jotta nyky tilanne olisi saatu kartalle ja suunnitelma ulkoistamisia varten tehtyä. Nyt resursseja paloi paljon hakurumpaan, joka oli fiaskoa alusta loppuun. Konsultti olisi pitänyt olla paikallinen ja meidän asioihin perehtynyt Easkel konsultti toisesta maakunnasta ei kelvannut."

Keski-Suomessa yritykset ymmärsivät pääsääntöisesti ELY-keskusten kehittämispalveluiden kokonaisuuden ja pitivät niiden sisältöä selkeänä ja ymmärrettävänä. Yli 80 prosenttia kyselyyn vastanneista yrityksistä uskoi käyttävänsä tulevaisuudessakin ELY-keskusten palveluita kehittämistoimiin. Avovastauksissa oli havaittavissa pienenä kriittistä sävyä, mm. sen suhteen että palvelut ovat samankaltaisia, mutta palaute oli pääasiassa positiivista.

Kuvio 56. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"Mielellään toki käytämme, jos se on mahdollista."

"Yhkä en, koska liiketoiminnan myynti edessä. Samoja asioita monen eri nimen alla: kunto, balanssi ym."

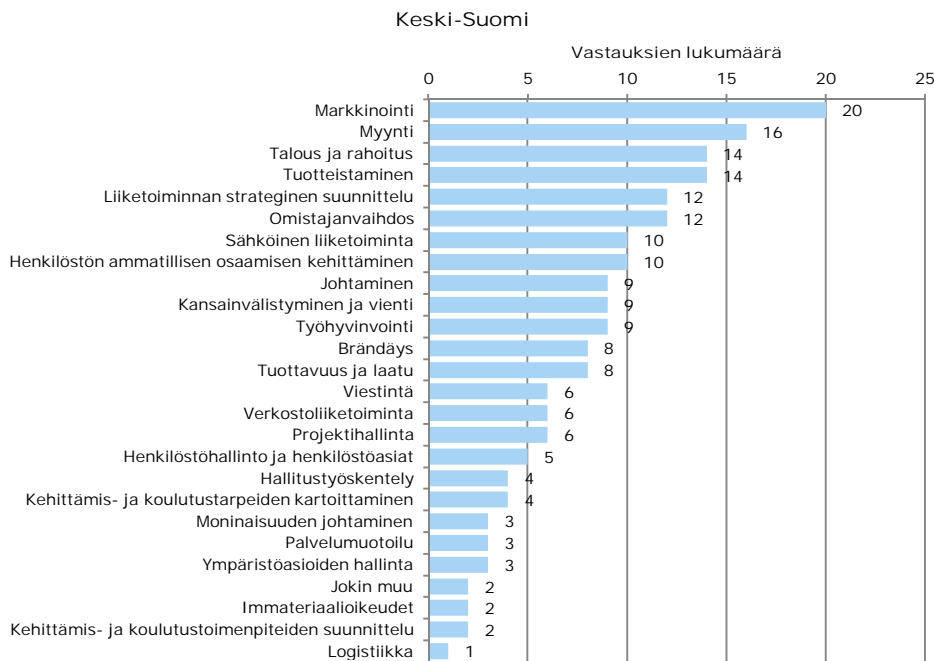
"Jos olisin virkamies - istuisin kuluttamassa Elyn rahoja. Onneksi ymmärsin lähteä vapaaehtoisesti oikeisiin hommiin - nyt teen sellaista työtä mistä tykkään. Vastaukseni ovat osittain kriittisiä, koska tunnen melko hyvin virkakoneiston käyttäytymisen."

"Tietoisuus tai epätietoisuus tarjonnasta on itsestä kiinni, jos aktiivisesti etsii niin löytääkin, joskaan niitä ei koskaan tarjota jos et osaa tietoa hakea. Mutta kokonaisuutena on hyvä, että yrityksillä on olemassa tällaiset yhteistyökumppanit, jotka miettivät yrityksille mahdollisuuksia tarjota yrityksen kasvuun ja kehittämiseen tarkoitettuja projekteja, Hieno juttu !"

”kaikkea löytyy, kun selvää ottaa”

Lähestulkoon puolet vastanneista yrityksistä toivoi että ELY-keskus tarjoaisi jatkossa markkinointiin liittyviä palveluita. Keski-Suomen yritykset kokivat tarvitsevansa myös myyntiin, talouteen ja rahoitukseen sekä tuotteistamiseen linkittyviä asiantuntijapalveluita. Näiden lisäksi neljännes yrityksistä toivoi saavansa tulevaisuudessa palveluita sähköisen liiketoiminnan ja henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämistä.

Kuvio 57. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

”12 vuotta mikroyritysten ja pk-yritysten toimintaa hyvin läheltä seuranneena voi kehittämistarpeet kiteyttää yhteen sanaan: MYYNTI. Jos sitä haluaa laajentaa, niin myynti & sitä tukevat toimenpiteet (markkinointi, tuotteistaminen, jne), mutta kaikissa niissä kuoliaaksisuunnittelu on hyvin suomalainen synty, kun nopeitten esim. tuotteita kehitetään ja testataan suoraan myymälä.”

”Myynti ja markkinointi on Suomessa usein retuperällä, myös toki talousasioihin ja kansainvälistymiseen tarvittaneen usein ulkopuolista apua. Myös omistajanvaihdoksissa ulkopuolinen näkemys on kullanarvoista.”

”Markkinointi ja myynti on kaiken a- ja o. Ilman sen onnistumista kaikki muu voidaan unohtaa.”

”Tuotteita osataan kyllä tehdä ja valikoimia rakentaa, mutta myynti takkuu.”

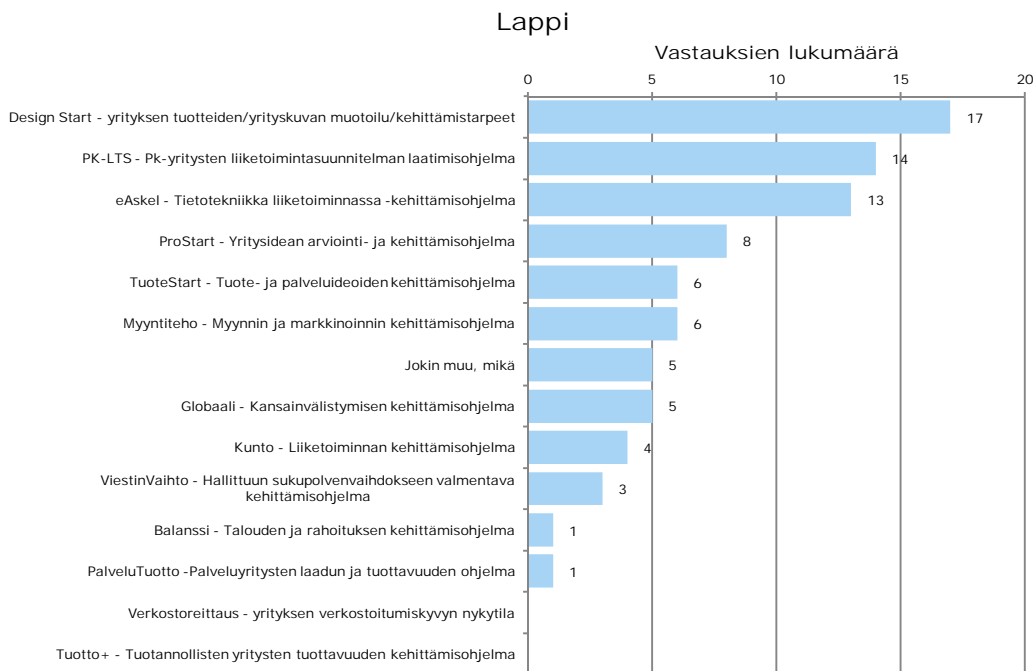
”Minulla omistajanvaihdos edessä, ehkä siihen.”

”verkkokauppatoimintojen kehittäminen yrityksissä maaseudulla”

9. LAPPI

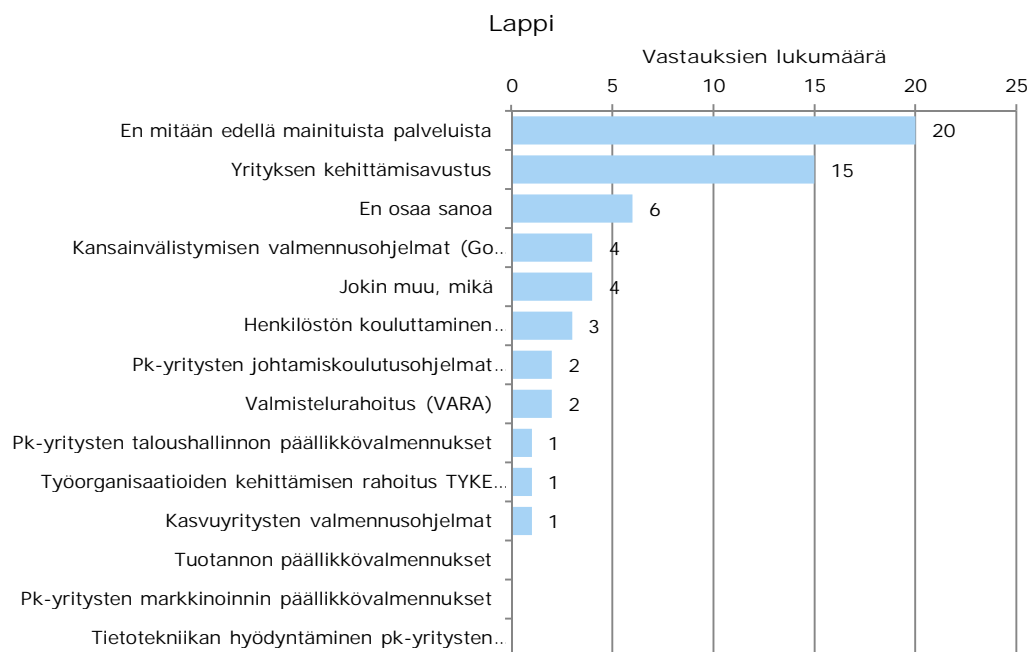
Lappilaiset pk-yritykset olivat hyödyntäneet ELY-keskuksen asiantuntijapalveluista eniten Design Start -palvelua, jota oli käyttänyt lähes kolmannes yrityksistä. Muiden ELY-keskusalueiden tapaisesti myös PK-LTS ja ProStart -palvelut olivat käytetyimpien asiantuntijapalveluiden joukossa. Kyselyyn vastasi Lapissa kaikkiaan 60 yritystä.

Kuvio 58. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyttitte/olette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

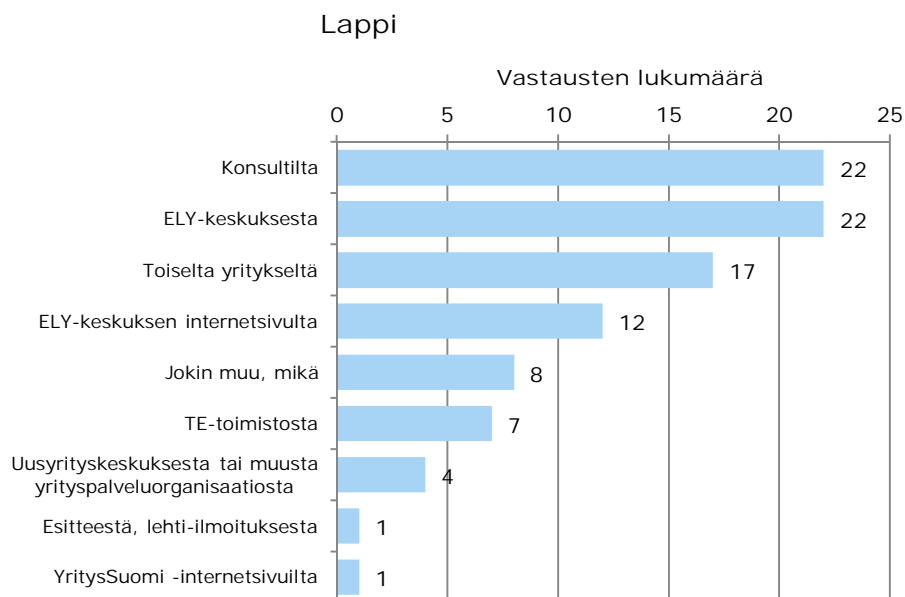
Pääsääntöisesti yritykset eivät olleet käyttäneet muita ELY-keskusten tarjoamia palveluita. Poikkeuksena oli kuitenkin yritysten kehittämisavustus, jota oli hyödyntänyt neljännnes yrityksistä. Yritykset mainitsivat käyttäneensä tarjottujen vaihtoehtojen lisäksi myös mm. kunto-, LTS-suunnitelma-, tuotteistamiskoulutus-, naisyrittäjuushanke- ja myynnin tehostamispalveluita sekä pk-yrityksille suunnattua nettikurssia.

Kuva 59. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Kuten muissakin ELY-keskuksissa yritykset kertoivat saaneensa tietoa tuotteistetuista asiantuntijapalveluista pääasiassa konsulteilta ja ELY-keskuksilta. Lapiassa useasta muusta alueesta poiketen myös yritysten välinen tiedottaminen oli merkittävässä roolissa palveluiden tietolähteenä.

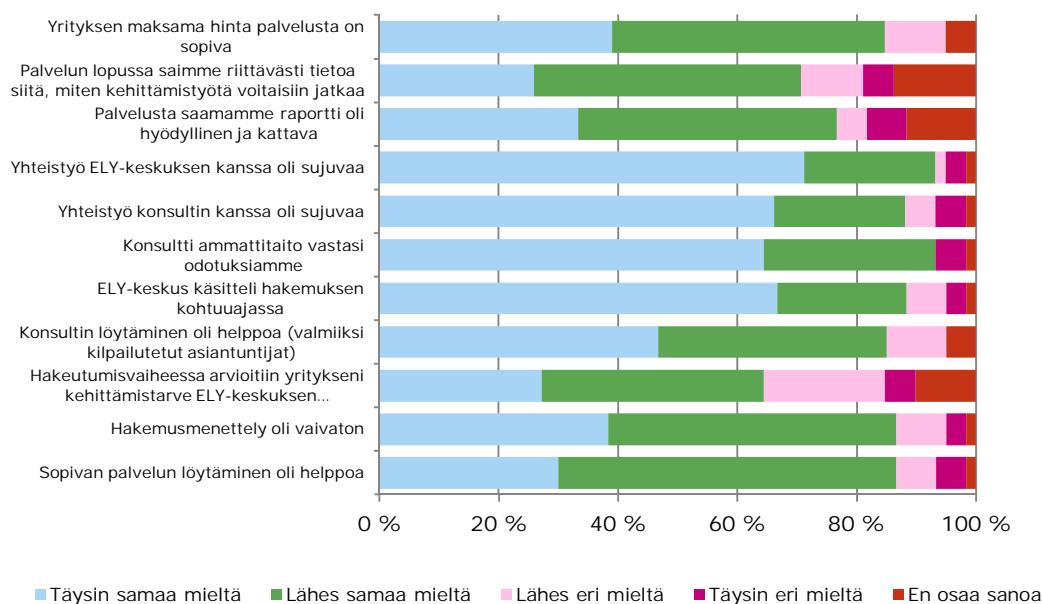
Kuvio 60. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Lappilaiset pk-yritykset kokivat asiantuntijapalveluiden toimivuuden ja erilaisten hakemusmenettelyiden sujuvuuden olleen pääasiassa hyvällä tasolla. Erityisen sujuvaksi arvioitiin hakemusmenettely ja oikean palvelun löytäminen yrityksen tarpeisiin. Myös konsulttien ammattitaitoon oliin Lapissa tyytyväisiä. Yrityksistä kuitenkin noin 15 prosenttia koki että palvelut eivät toimineet niin sujuvasti kuin olivat toivoneet.

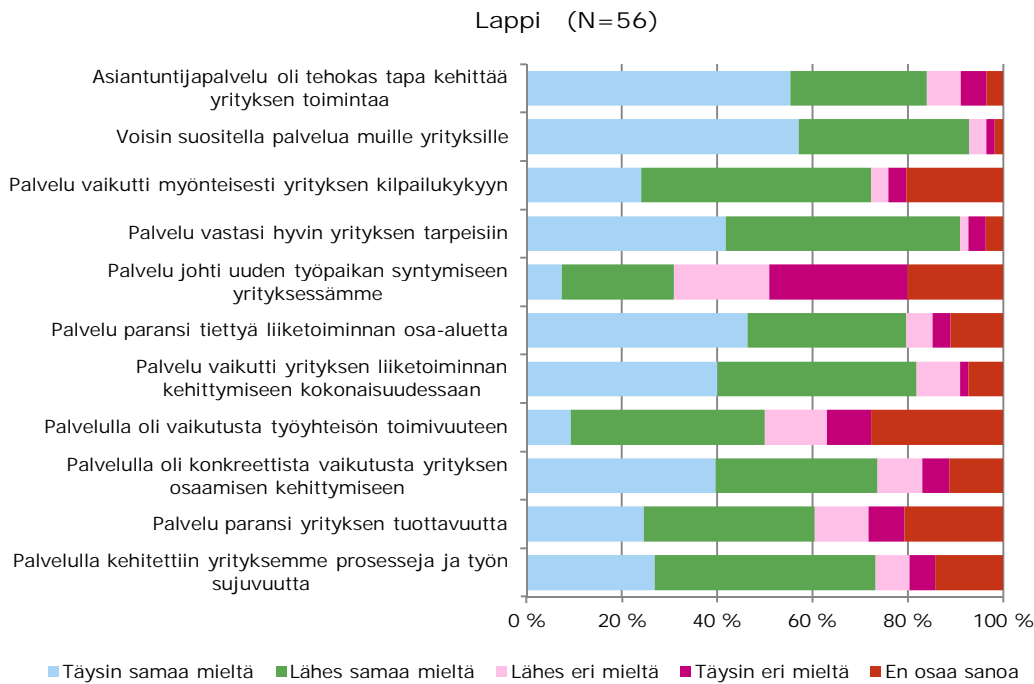
Kuvio 61. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

Lappi (N=60)

Yritykset arvioivat että asiantuntijapalvelut olivat tehokastapa kehittää yrityksen toimintaa ja että palvelu vastasi hyvin yrityksen tarpeisiin. Suurin osa yrityksistä olikin valmis suosittelemaan käyttämäänsä palvelua muille yrityksille. Käytettyjen asiantuntijapalveluiden vaikutukset eivät olleet niin selkeän positiivisia arvioitaessa niiden vaikutusta yrityksen liiketaloudelliseen menestymiseen tai työyhteisön toimivuuteen. Lapin ELY-keskusalueen vastaukset olivat kuitenkin hyvin samantyyppisiä kuin muiden ELY-keskusten vastaukset. Avovastauksissa esille tulleessa palautteessa viesti asiantuntijapalveluiden toimivuudesta oli hieman varauksellisen positiivista, mutta pääasiassa myönteistä.

Kuvio 62. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

"Pienyrityksenä meille tämä asiantuntija palvelu oli erittäin hyödyllinen, joskin meidän tarpeet olisivat olleet vielä laajemmat kuin mitä tämä projekti käsitti."

"Palvelun käyttäminen selkiytti yrityskuvaa, vaikka asiantuntijan osaaminen ei vakuuttanut. Palvelu yleisesti ottaen tarpeellista, voimme suositella sitä tietyin varauksin."

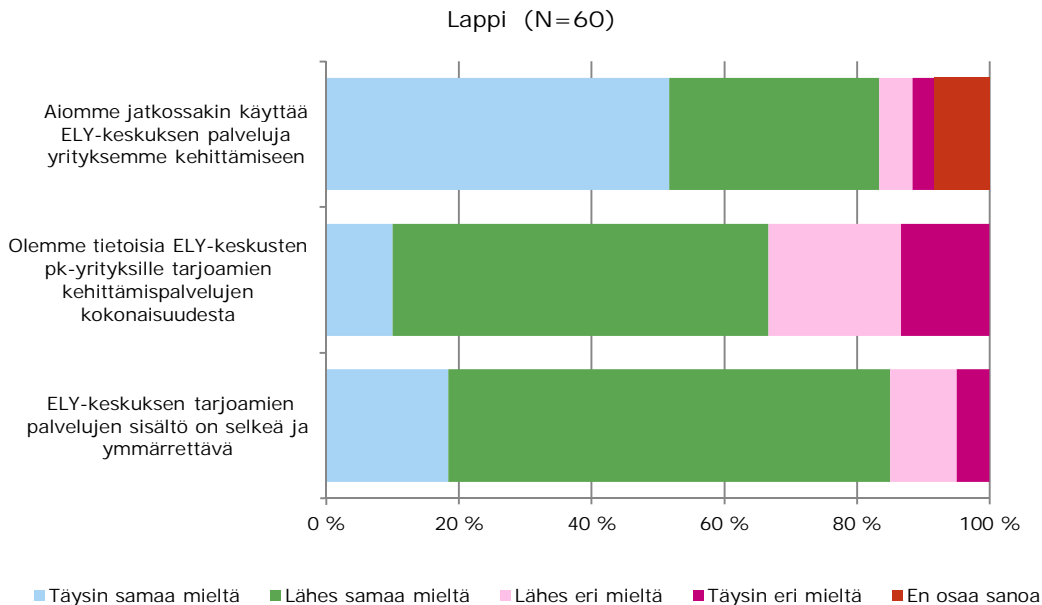
"ProStart oli pakollinen, jotta sain starttirahan, ei vaikuttanut mitenkään mihinkään."

"Liiketoimintasuunnitelman läpikäynti konsultin kanssa antoi saman verran ja enemmänkin kuin aikaisemmin käydyssä Yritysvalmennuskursilla, Ammattiopisto 15assa. Konsultointi antoi realistisen kuvan hinnoittelussa ja laskelmissa, mitä tulee ottaa huomioon yrityksessä."

"Konsultista varmaan apua monelle, minulle ei tällä kertaa, voisin kuitenkin käyttää kyseistä konsulttia uudestaankin. Toisella kerralla osaisi ehkä hyödyntää asiantuntijaa enemmän."

Lappilaiset yritykset olivat yleisesti tyytyväisiä palveluihin ja aiכוivat myös jatkossa hyödyntää ELY-keskuksen tarjoamia palveluita. Yritykset olivat myös varsin tietoisia palvelukokonaisuuksista ja niiden sisällöstä. Avovastauksista kävi ilmi, että pienen ta kritiikkiä tuli mm. tiedottamisesta, mutta myös avovastauksien palaute oli pääasiallisesti positiivista.

Kuvio 63. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioi seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"Olemme erittäin kiinnostuneita käyttämään asiantuntijapalveluita tulevaisuudessa joskin tietoutemme ELY-keskuksen palveluista on hyvin huono. Itse olemme olleet enemmänkin yhteydessä suoraan konsulttiin jonka vuoksi näemme ELY-keskuksen ennemminkin pelkästään rahoittajan roolissa kuin että ottaisimme teihin suoraan yhteyttä kehittämistarpeisiimme liittyen."

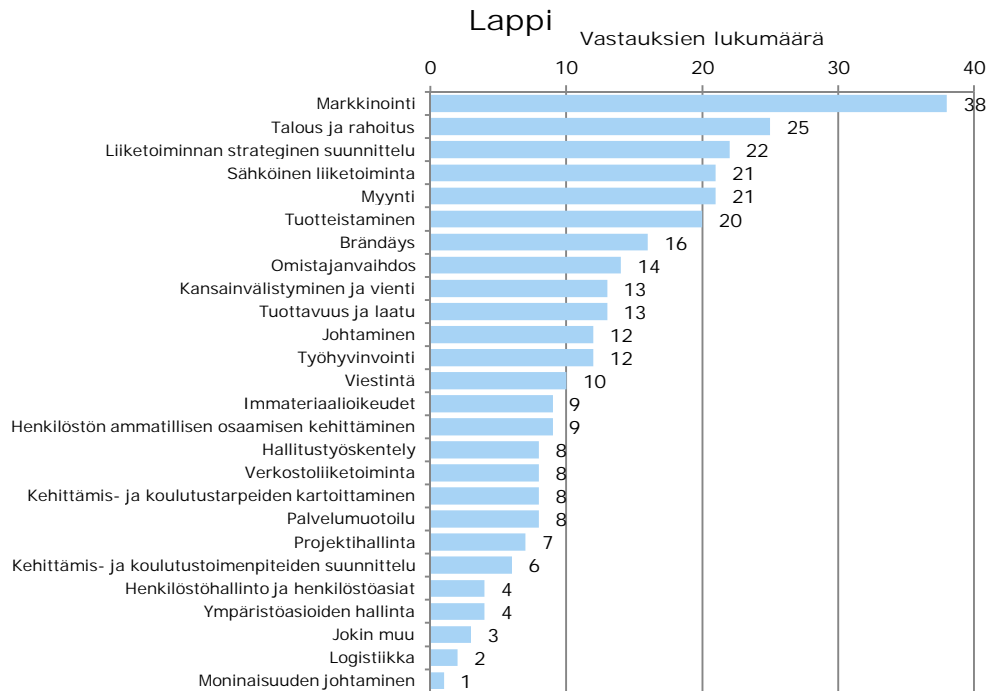
"Kokemuksemme käyttämästämme asiantuntijasta oli niin kielteinen, että tällä hetkellä emme ole valmiita vastaviin palveluihin."

"Lapin ely on onnistunut tiedottamisessa elinkeinolle erityisen hyvin."

"ELY-keskuksen tulisi kertoa mahdollisimman paljon kaikesta tarjolla olevasta avusta, eikä kertoa asiasta vasta sitten kun sen on yrittäjä itse löytänyt ja kysyy asiasta."

Kyselyyn vastanneista 60 yrityksestä yli 60 prosenttia toivoi että jatkossa ELY-keskus tarjoaisi markkinointiasiantuntijapalveluita. Noin kolmannes yrityksistä toivoi että palvelutarjontaan kuuluisi tulevaisuudessa myös talouden ja rahoituksen, liiketoiminnan strategisen suunnittelun, sähköisen liiketoiminnan, myynnin sekä tuotteistamisen asiantuntijapalveluita. Tämän lisäksi toivottiin mm. tarjous- ja sopimuskoulutusta.

Kuvio 64. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

"Tarjous- ja sopimusmenettely"

59

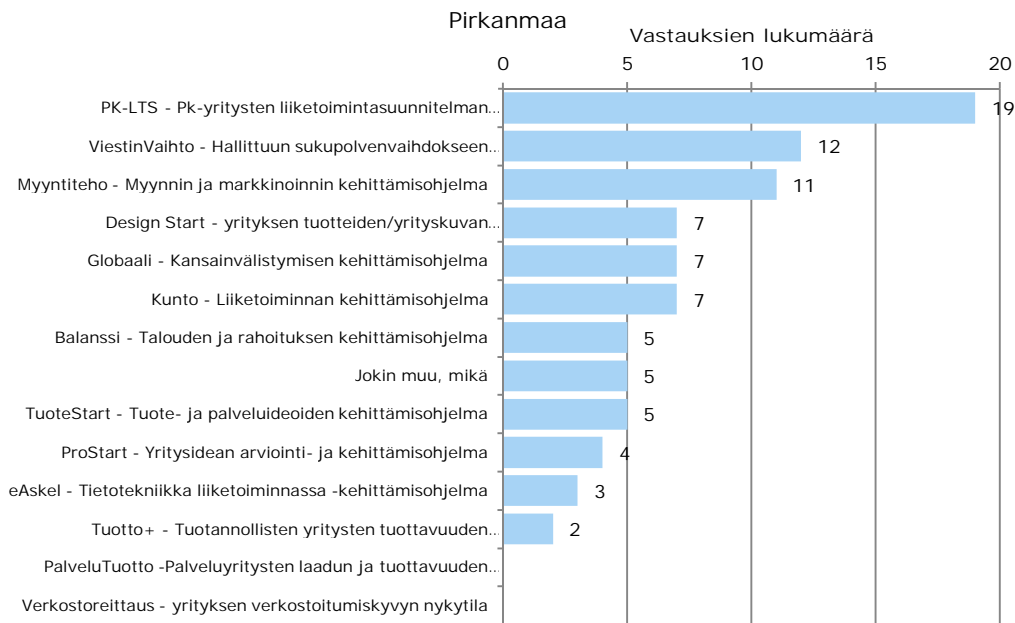
"Toimin Lapin Ely-keskuksen konsulttina, puitesopimukset KOUTSI:ssa ja liiketoimintaosaamisen kehittäminen, yritys juridiikan osa-alueella tarjous- ja sopimusmenettelyssä. Useita esityksiä ja ilmaisia yrittäjiltä tarpeista on tullut, mutta Ely-keskuksessa tyrmätään kaikki hakemukset eikä sieltä neuvota yrittäjiä miten he saisivat asiantuntija-avun käyttöönsä."

"Kaikissa osa-alueet ovat varmasti tärkeitä, mutta mielestäni näihin kohtiin tulisi kiinnittää huomiota. Ei yritys saa tuotteitaan myytyä jos markkinointi ja mainonta on jätetty taka-alalle."

10. PIRKANMAA

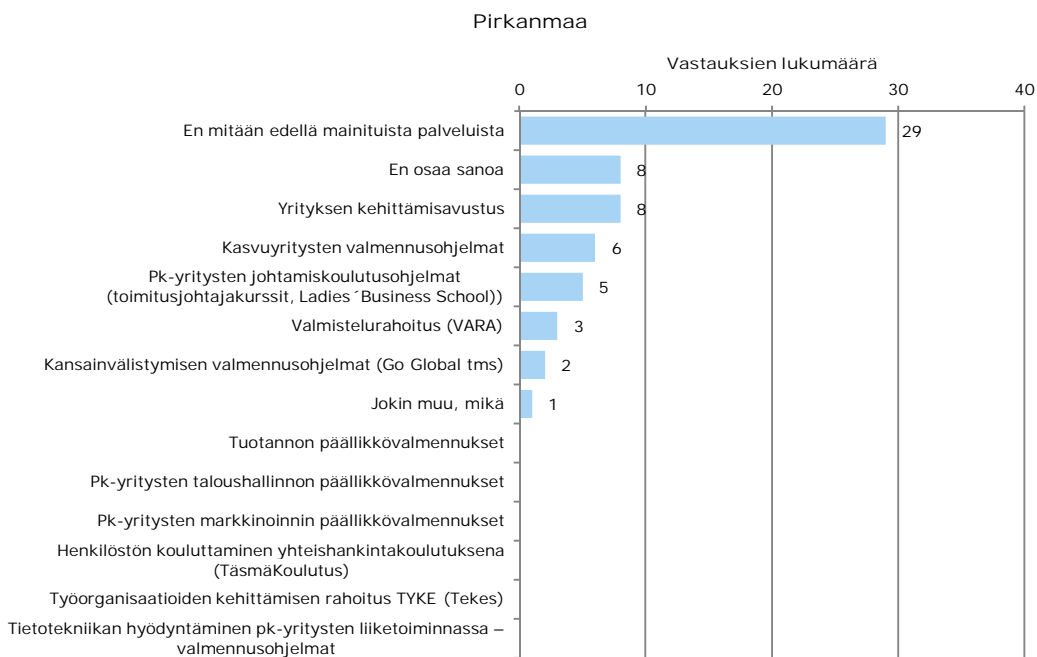
Pirkanmaalla pk-yritykset ovat hyödyntäneet eniten PK-LTS – pk-yritysten liiketoimintasuunnitelman laatimisohjelmopalvelua. PK-LTS -asiantuntijapalvelua ilmoitti käyttäneensä yli 27 prosenttia vastanneista yrityksistä. Pirkanmaalaiset yritykset hyödynsivät aktiivisesti myös ViestinVaihto ja Myyntiteho tuotteita. Kokonaisuudessa Pirkanmaan ELY-keskusalueelta kyselyyn vastasi 71 yritystä.

Kuvio 65. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyttite/olette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

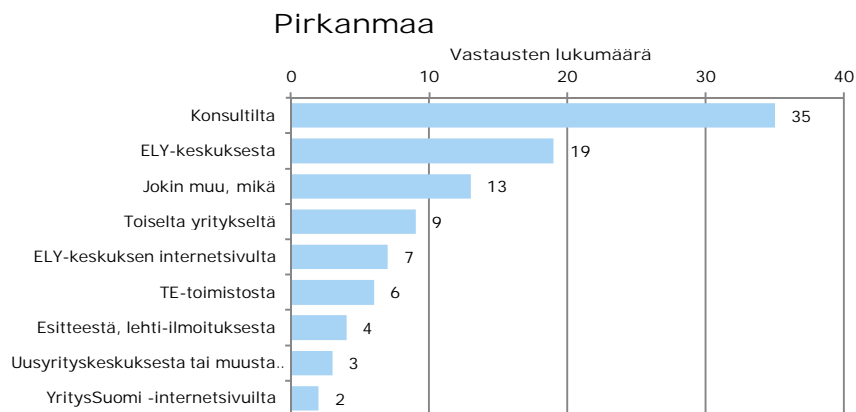
Valtaosa pirkanmaalaisista yrityksistä ei ollut käyttänyt mitään muuta ELY-keskuksen palvelua kuin tuotteistettua asiantuntijapalvelua. Kaikkein käytetyimmät muut kuin tuotteistetut palvelut olivat yrityksen kehittämissavustus ja kasvuyritysten valmennusohjelmat. Yksittäisenä listan ulkopuolisena palveluna oli käytetty Systems Engineering -koulutusta.

Kuva 66. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Yritykset olivat saaneet tietoa ELY-keskuksen tuotteistetuista asiantuntijapalveluista etenkin konsulteilta ja suoraan ELY-keskuksilta. Näiden tietolähteiden lisäksi merkittäväksi organisaatioksi tiedon levittäjänä mainittiin Pirkanmaan Yrittäjät.

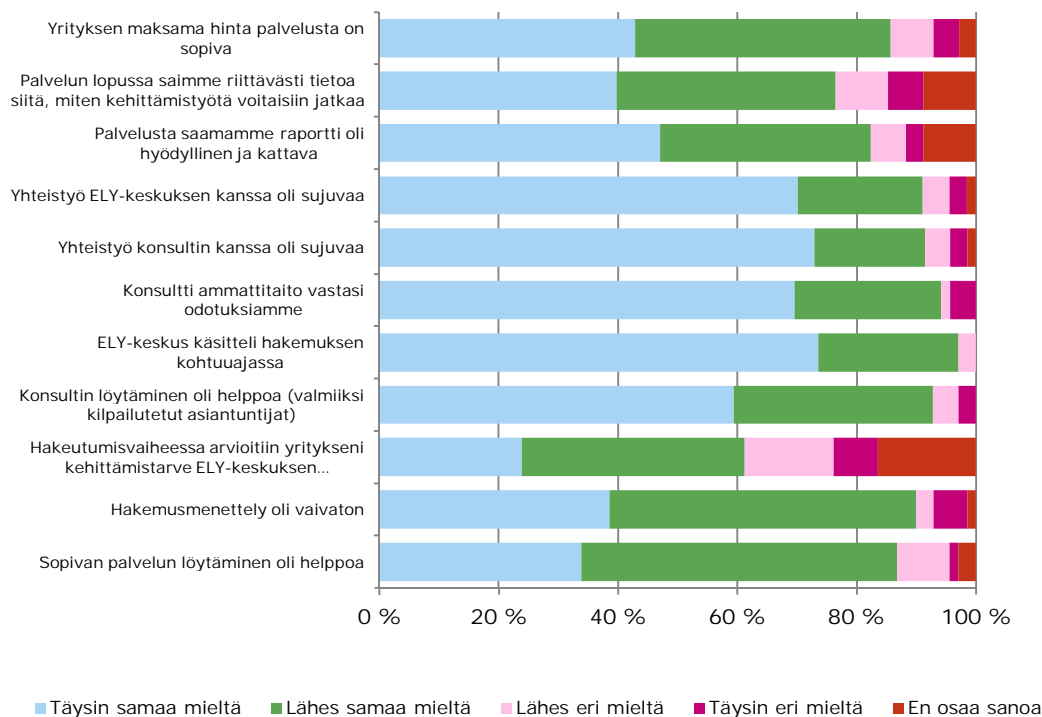
Kuvio 67. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Yritykset olivat varsin tyytyväisiä palvelun toimivuuteen ja erilaisiin hakuprosesseihin Pirkanmaalla. Erityisen positiivista palautetta sai yhteistyön sujuvuus niin ELY-keskuksen suuntaan kuin konsulttien kanssa. Hieman kritiikkiä sai puutteellinen kehittämistarvearviointi hakemusvaiheessa ja tiedon puute jatkokehittämismuutoksista. Kuitenkin pirkanmaalaiset yritykset olivat hieman tyytyväisempiä kuin keskimäärin muilla ELY-keskusalueilla oltiin.

Kuvio 68. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

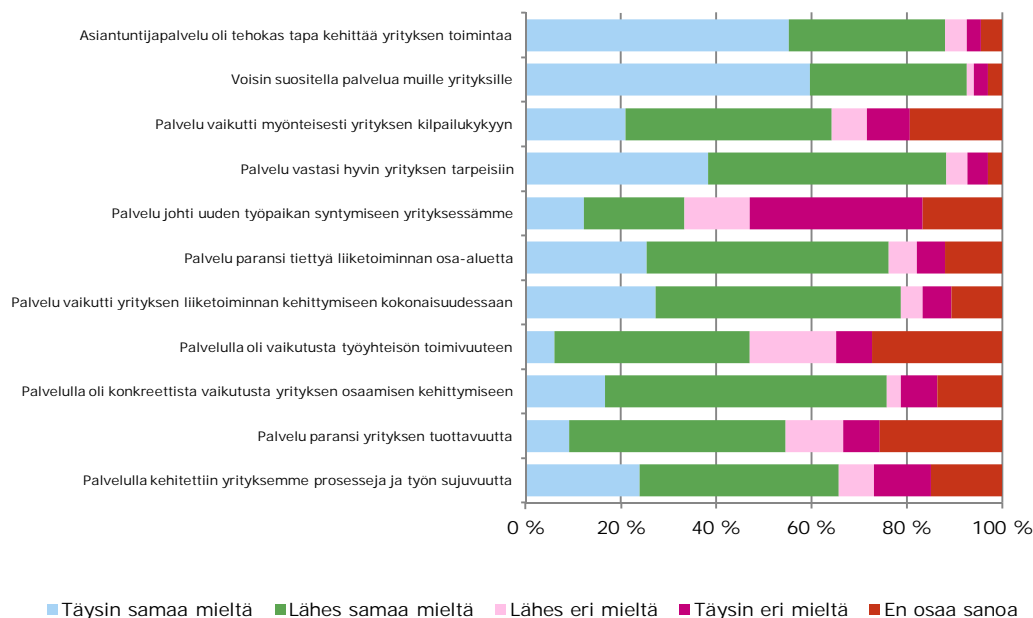
Pirkanmaa (N=70)

Pirkanmaalla yritykset arvioivat asiantuntijapalveluiden vaikutavuutta samansuuntaisesti kuin muilla ELY-keskusalueilla yritykset arvioivat. Yritykset kokivat, että palveluista oli ollut hyötyä yleisessä kehittämistoiminnassa ja palvelut vastasivat odotuksia. Palveluilla nähtiin olleen myös konkreettisia vaikutuksia yrityksen osaamisen kehittymiseen, mutta ei juurikaan esimerkiksi uusien työpaikkojen syntymiseen. Avovastauksissa kävi ilmi, että kysymyksenasettelu ei ollut kaikille yrityksille aina ajankohtainen tai käytetyn palvelun luonteen takia tarkoituksenmukainen. Vastaajat antoivat palautetta myös mm. siitä, että palvelusta saatu raportti oli enemmän suunnattu ELY-keskukselle ja konsultille kuin itse yritykselle.

Kuvio 69. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

Pirkanmaa (N=68)

"Kyseessä oli siis sukupolvenvaihtoprojekti, joten tuottavuuden arviointi ei sovellu juuri meidän tapauksemme."

"Palvelu auttoi uusien näkökulmien luomiseen vaikka ei suuresti sisäisiin prosesseihin vaikuttanut, ainoastaan ulkoiseen viestintään."

"Tuottavuuden ja kilpailukykyyn parantumista ei vielä pysty kovin tarkasti analysoimaan."

"Onnistuessaan asiantuntijapalvelu on ok"

"En voi vastata yo. kysymyksiin, koska kyse oli yrityksen myyntiin liittyvästä asiantuntija-avusta. Apu oli hyvä, vaikka yritystä ei vielä olekaan myyty, oli vain kauppa lähellä."

"Saimme tehtyä hyvän liiketoimintasuunnitelman asiantuntijan avulla. Ilman konsulttia emme olisi päätyneet näin hyvään lopputulokseen."

"Yrityksen kehittäminen/myynti/kokonaisjakautuminen ei ole vielä toteutuksen alla."

"Ulkopuolisen näkemys tärkeää toiminnan kehittämisessä ja konsulteilta saatu tietotaito hyvin tärkeää. Raportit on yleensä

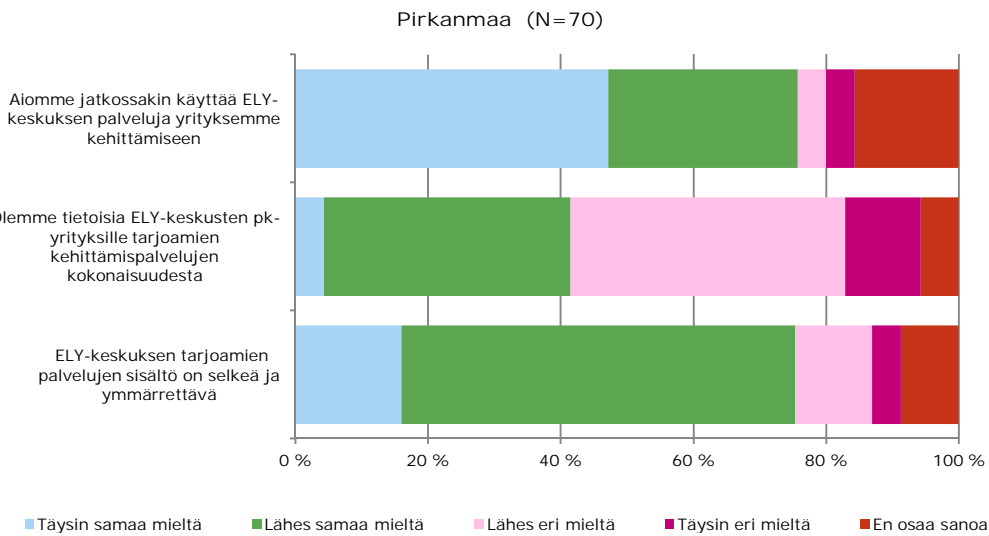
enemmänkin konsulttia ja ELY-keskusta varten kuin itse konsultoitavaa yritystä varten.”

”Tulos oli parempi kun pistää pillit pussiin vaikka yritystoiminta on pyörinyt jo yli 40 vuotta”

”Konsultin markkinointi oli niin tehokasta, ettei tuotekehitys pysynyt proto-kehitystyössä läheskään mukana. Konsultti on kylläkin erittäin ammattitaitoinen ja kiitettävä toimessaan.”

Pirkanmaalaiset yritykset olivat hieman koko maata epätietoisempia ELY-keskusten tarjoamien kehittämisspalveluiden kokonaisuudesta, mutta tästä huolimatta kokivat että sisältö oli selkeä ja ymmärrettävä. Kuten monessa muussakin kysymyksessä osa vastaajista koko etteivät osanneet vastata kysymyksiin koska ne eivät osuneet yhteen käytetyn palvelun kanssa. Eräs vastaaja antoi kritiikkiä siitä, että tuotteet ovat niin samankaltaisia, tästä samasta asiasta tuli palautetta myös muilta ELY-keskusalueilta.

Kuvio 70. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämisspalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

”Tuotteet osittain päällekkäisiä eli samaa asiaa (=talous) käsitellään useissa palveluissa.”

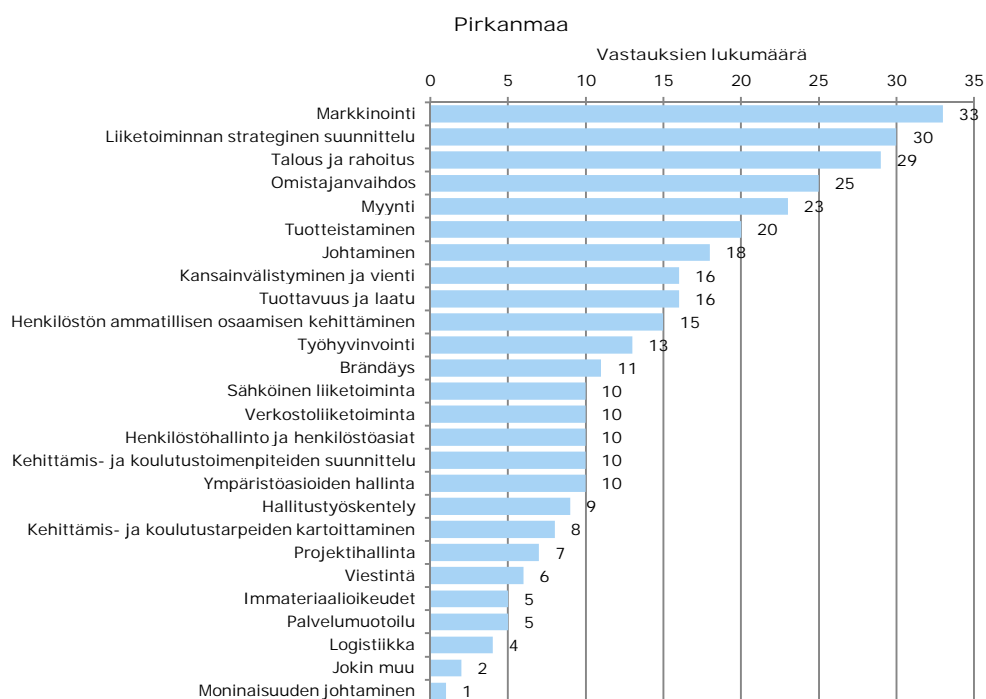
”Jos on itse aktiivinen ja valveutunut, ELY-keskuksen palvelut löytyvät nettisivuilta ja suoraan kysyttäessä Ely-keskuksen asiantuntijoilta”

”Palvelu oli paha pettymys”

”En oikein osannut vastaila. Ainoastaan viestinvaihto oli meidän juttu ja kysymykset eivät oikein osuneet.”

Pirkanmaalla yritysten palvelutoiveet olivat samansuuntaisia kuin muillakin ELY-keskusalueilla. Yritykset toivoivat erityisesti, että tulevaisuudessa ELY-keskus tarjoaisi markkinointipalveluita, liiketoiminnan strategisen suunnittelun palveluita sekä talous- ja rahoituspalveluita.

Kuvio 71. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

"Talous ja rahoitus on aina starta upille tärkeätä ja ohjausta ei voi olla liikaa. Pienen firman hallitustyöskentely on erittäin tärkeätä saada toimimaan omalla ryhmällä koska alkuvaiheessa ei ole mahdollista saada hallitukseen ulkopuolista asiantuntijaa. Myynnin ja markkinoinnin avustaminen millä tahansa tavalla aina tärkeätä."

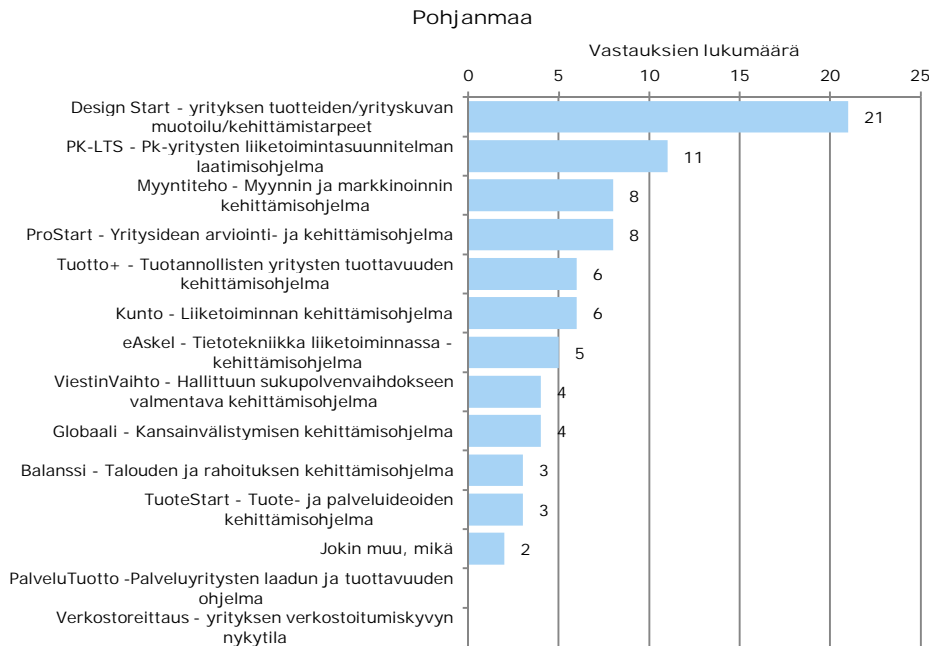
"Pienyrittäjällä on usein tuotteet ja tekeminen hallussa, mutta ammattimainen talous suunnittelu ja strateginen johtaminen vaatii kehittämistä."

"Lisenssien hyödyntäminen"

11. POHJANMAA

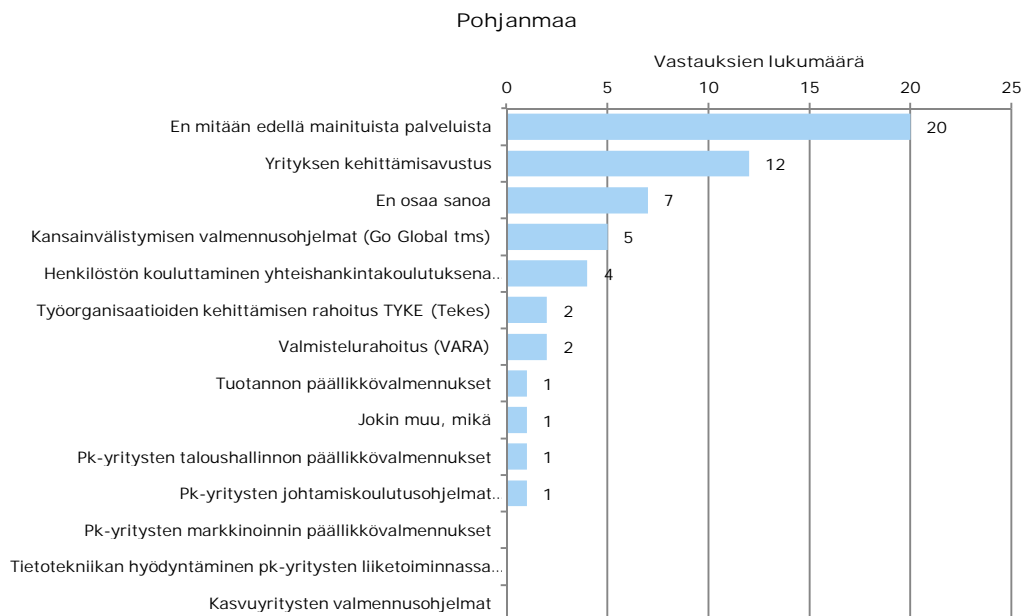
Pohjanmaan ELY-keskusalueella tuotteistetuista palveluista käytettiin eniten Design Start -palvelua – noin 38 prosenttia yrityksistä. Tämän lisäksi yritykset olivat käyttäneet PK-LTS, Myyntiteho ja ProStart -palveluita. Sähköiseen kyselyyn saatiin Pohjanmaalta vastauksia 55 yritykseltä.

Kuvio 72. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käytitte/olette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

Pohjanmaan ELY-keskusalueella yritykset eivät olleet käyttäneet juurikaan muita kuin tuotteistettuja palveluita. Poikkeuksen tekee yrityksen kehittämisavustus jota oli hyödyntänyt noin viidennes vastanneista yrityksistä. Listan ulkopuolisista palveluista mainittiin käytetyksi mm. palvelua nimeltä Pohjanmaan Hyvinvointi-Kipinä.

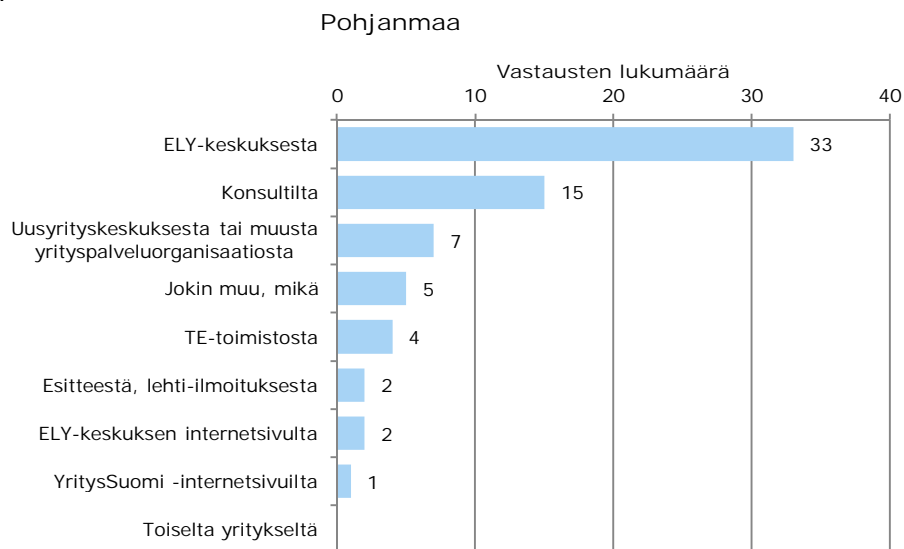
Kuva 73. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Pohjanmaalaiset yritykset olivat saaneet tietoa ELY-keskusten asiantuntijapalveluista pääasiassa suoraan ELY-keskuksilta ja konsulteilta. Tämän kysymyksen vastaukset ovat samassa linjassa muiden ELY-keskusalueiden kanssa.

67

Kuvio 74. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

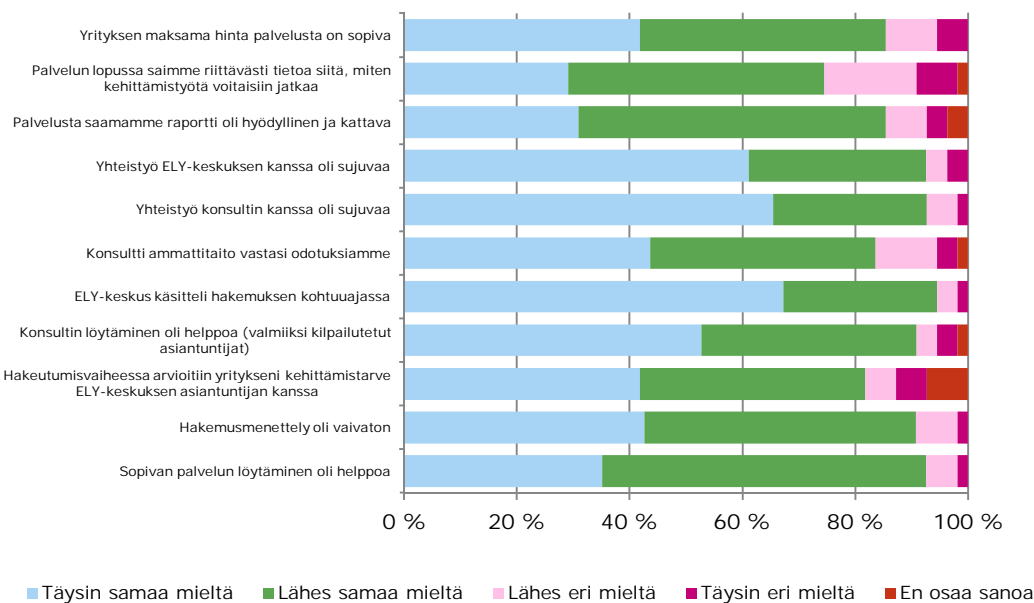

Pohjanmaalla oltiin koko maan keskivertoa tyytyväisempiä palveluiden sujuvuuteen, vaikka merkittäviä eroja ELY-keskusalueiden välillä ei ollut havaittavissa. Pohjanmaalla oltiin erityisen tyytyväisiä hakemusmenettelyn vaivattomuuteen ja yh-

teistyön sujuvuuteen. Hieman kriittisemmin suhtauduttiin jatko-kehitysmahdollisuuksista ja palvelun hintaa.

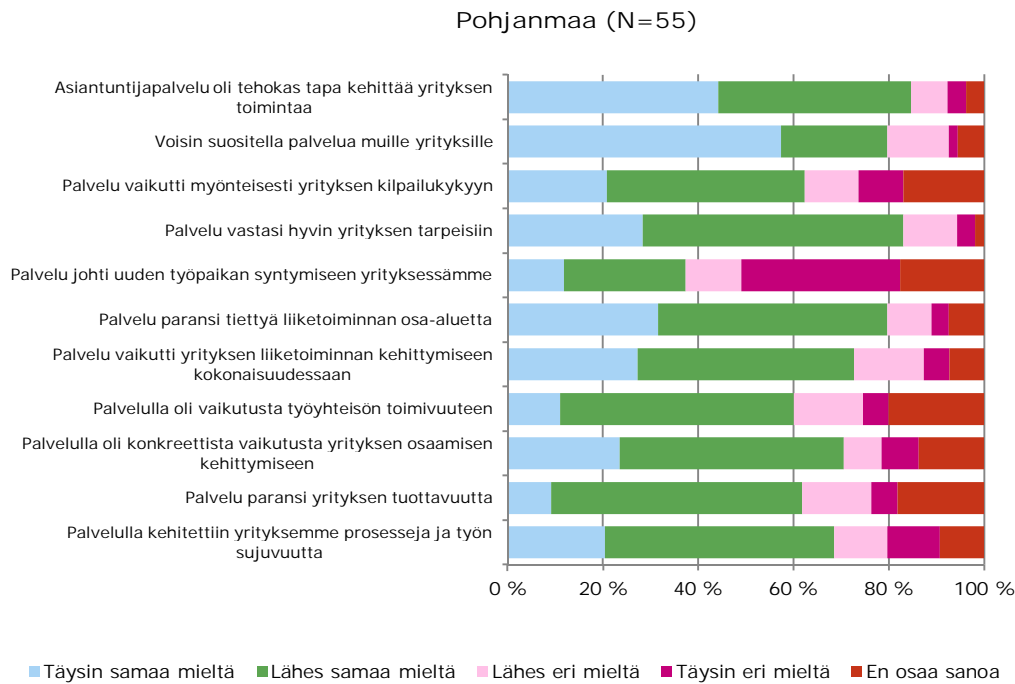
Kuvio 75. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

Pohjanmaa (N=55)

Pohjanmaalaiset yritykset kokivat myös palveluiden vaikuttavuuden olleen yleisesti positiivista. Yritykset kokivat varsinkin että palvelu vastasi hyvin heidän tarpeisiinsa ja että palvelu paransi liiketoimintaa ainakin tietyillä osa-alueilla. Niin kuin usealla muullakin ELY-keskusalueella vaikutukset mm. työpaikkojen syntyyn jäivät vähäisemmiksi. Avovastauksien osalta palaute oli osittain ristiriitaista, mutta varauksellisen positiivista. Jotkin vastaajat kokivat vastaamisen olevan hankalaa sillä prosessi on vielä kesken.

Kuvio 76. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

"Koska asiassa ei edetty, joihinkin kysymyksiin vastaaminen on vaikeaa."

"Kun kyse on design startista niin ei voi nimetä vain yhtä tiettyä asiaa mitä se paransi vaan se auttoi kokonaisvaltaisesti uuden yrityksen toiminnan aloittamista."

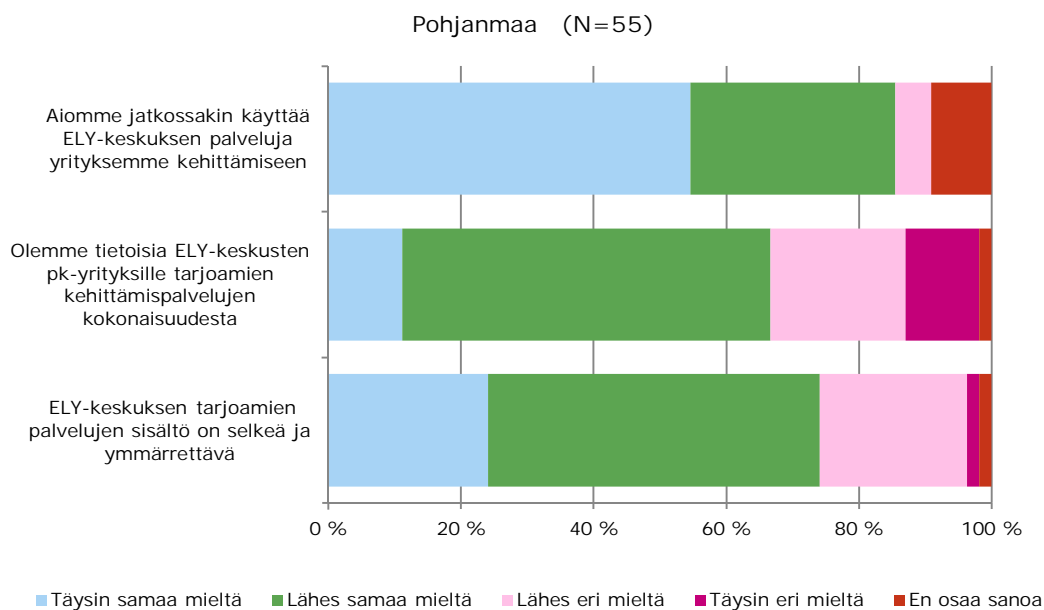
"Projektimme on vielä keskellä. Menee vielä vuotta ennenkuin se voi antaa enemmän myynti meille ja työpaikat."

"Palvelu antoi hyödyllisiä yritysten osto/startti perustietojen tärkeis selityksen jotka en itse oli tiennyt. Silloin ei ihan täysin ymmärsi kokonaisuuden, nyt pari vuotta myöhemmin olen paljon viisampi ja yritysten täydellisen kehityssuunnitelma on työn alla."

"Jälleen tyytyväisyys oli hyvä myyntitehon osalta, mutta designstart ei vastannut odotuksiamme."

Pohjanmaalaiset yritykset olivat varsin tietoisia ELY-keskuksen tarjoamien kehittämispalveluiden kokonaisuudesta, mikä on poikkeuksellista muihin alueisiin verrattuna. Pohjanmaalaiset yritykset uskoivat myös keskimääräistä todennäköisemmin hyödyntävänsä palveluita jatkossakin. Myös avovastauksissa annettiin positiivista palautetta palveluista. Kritiikkiä tuli mm. siitä että palvelukokonaisuudet ja niiden kestot koettiin hajanaisiksi sekä siitä etteivät suurempikokoiset yritykset voi hyödyntää asiantuntijapalveluita siinä määrin kuin olisivat halukkaita.

Kuvio 77. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"Olen erittäin tyytyväinen meidän ELY-keskuksen yhteyshenkilön toimintaan ja asenteeseen, erittäin ammattitaitoinen, asiantunteva sekä yhteistyökykyinen! Hyvä TOMMI!"

"Tällä hetkellä Elyjen tarjoama on hiukan hajallaan, tiedetään kyllä mitä tällä hetkellä voidaan tarjota, mutta ei esim kauanko jokin palvelu jatkuu vrt. Design start. Samoin rahatilanteen ja Ely-keskus alueiden erilainen tulkinta aiheuttaa hämmennystä yrittäjissä. (tunnen useiden Ely alueiden yrittäjiä)"

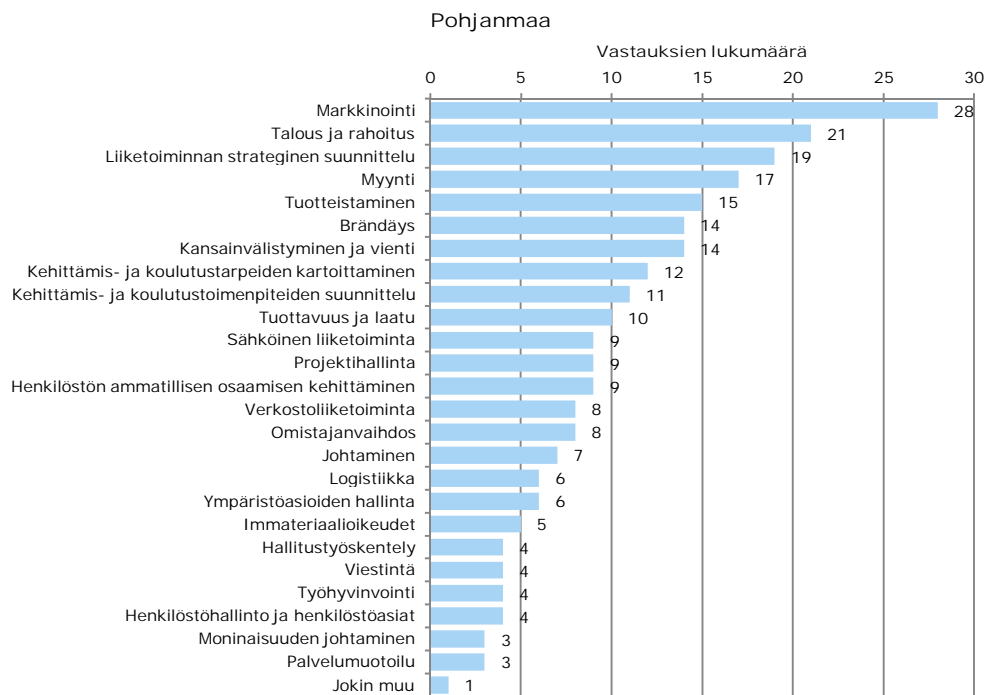
"ELY ei tee aloitteet vaan sen tekee toimielias konsultti ja sitä kautta käytämme (mahdollisesti) ELY´n tukea."

"Haluasimme käyttää ELY keskuksen palveluja enemmän mutta yrityksen koko on liian suuri. Milestämme emme ole suuryritys vaikka sääntöjen mukaan olemme. Haluasimme muutoksen tähän. Milestämme suuryrityksen rajaarvot pitäisi tuplata."

Pohjanmaalaisilla yrityksillä oli samanlaisia toiveita tulevaisuuden palvelutarjonnasta kuin kaikilla muillakin kyselyyn vastanneilla yrityksillä. Yli puolet yrityksistä toivoi saavansa jatkossa

markkinointipalveluita. Tämän lisäksi palvelutarpeiksi mainittiin erityisesti mm. talous- ja rahoituspalvelut sekä liiketoiminnan strategiset suunnittelupalvelut.

Kuvio 78. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

71

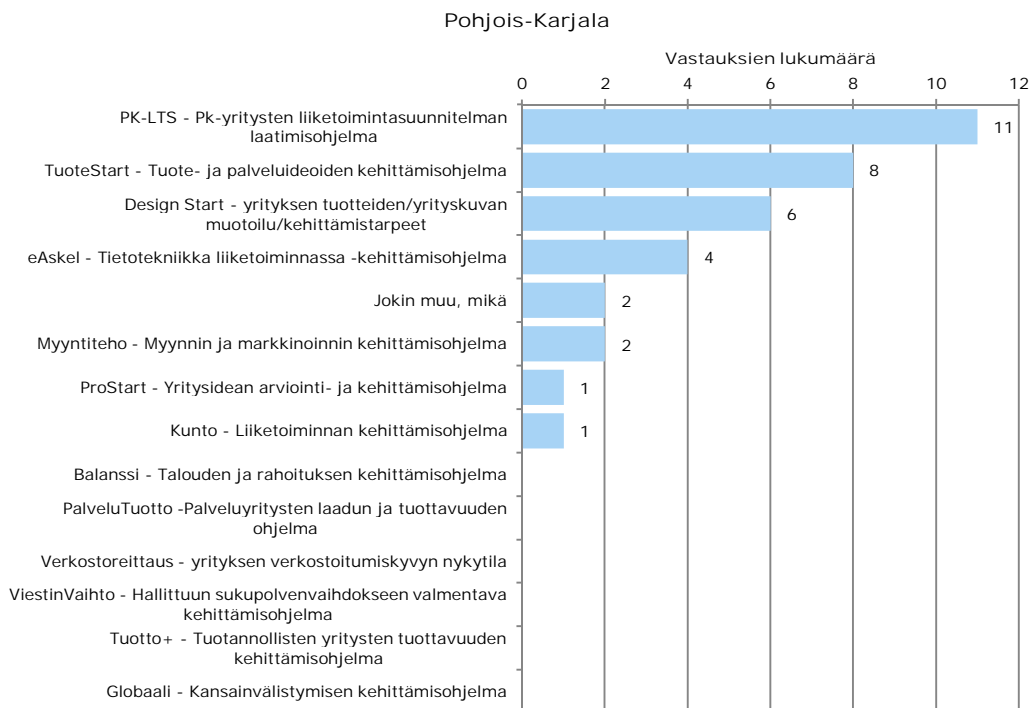
"Minulla oli idea jota halusin parannettavan jotta se myisi."

"Oli vaikeaa oikeastaan jättää yhtäkään rastittamatta, jätin kuitenkin sellaisia pois, joita toteutetaan Tekesin ja esim ohjelmien kautta. Tilanne on kuitenkin se, että jos yhden luokun menetelmällä halutaan toimia (joka on yrittäjälle ilman muuta paras vaihtoehto) niin pitäisi olla vain yksi tah, joka tarjoaa tiettyjä palveluita. Nyt on kaiken maailman organisaatioita, jotka tekevät lähes samaa. Voisiko esim ELY olla se paapalvelu tarjoaja ja sitten muita sen alle toteuttamaan (konsultit, muut julkiset organisaatiot, oppilaitokset jne.)"

12. POHJOIS-KARJALA

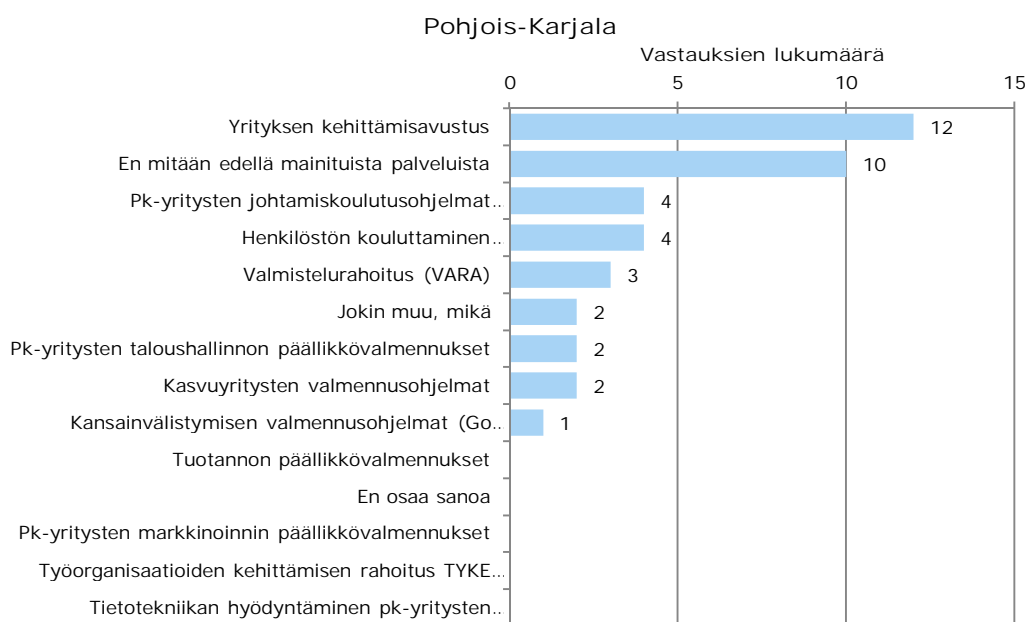
Pohjoiskarjalalaiset yritykset olivat käyttäneet kyselyn vastauksien perusteella eniten PK-LTS -asiantuntijapalveluita. Tämän lisäksi yritykset olivat hyödyntäneet TuoteStart ja Design Start tuotteita. Pohjois-Karjalasta saatiin kyselyyn vastauksia 33 yritykseltä.

Kuvio 79. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyitte/ollette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

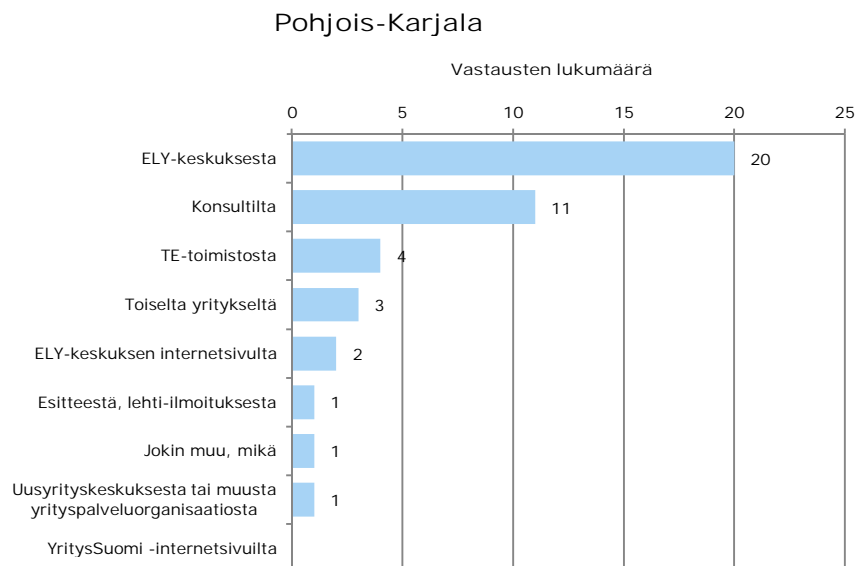
Tuotteistettujen palveluiden lisäksi yritykset olivat Pohjois-Karjalassa käyttäneet mm. yrityksen kehittämissavustusta jota kertoi hyödyntäneensä yli 35 prosenttia yrityksistä. Listan ulkopuolisista palveluista yritykset kertoivat hyödyntäneensä markkinointipäällikkökoulutusta ja keksintöasiamiestä.

Kuva 80. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Pohjois-Karjalassa yritykset saivat tietoa ELY-keskuksen tuotteistetuista asiantuntijapalveluista pääasiassa ELY-keskuksilta, mutta myös konsulteilta ja pienemmässä määrin TE-toimistoista.

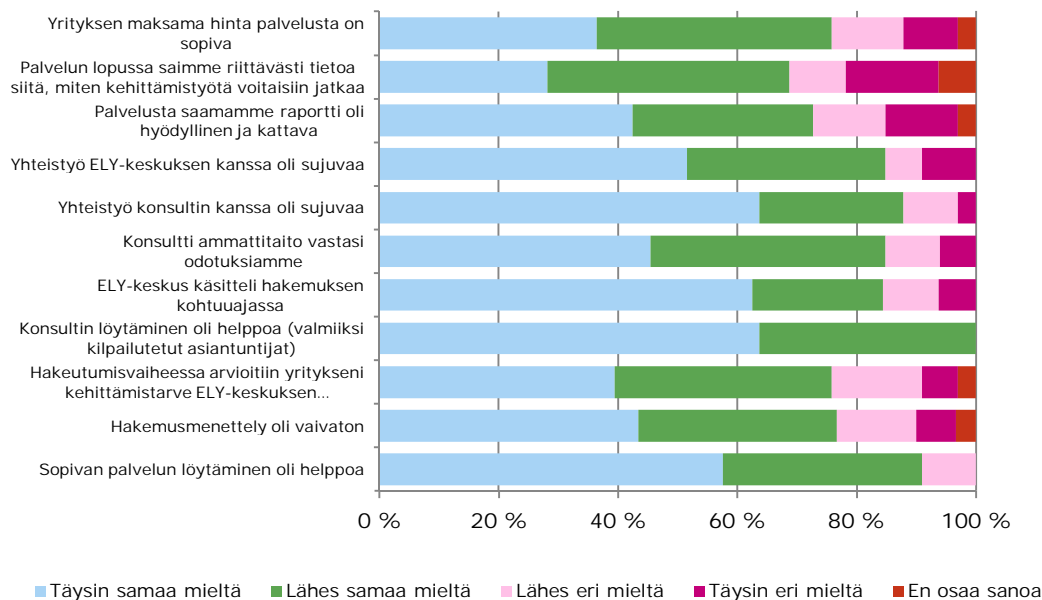
Kuvio 81. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Yritykset arvioivat tuotteistettujen asiantuntijapalveluiden toimineen etupäässä hyvin. Erityisesti konsultin helppo löytäminen valmiiksi tehdyn kilpailutuksen ansiosta arvioitiin kauttaaltaan positiiviseksi. Yritykset arvioivat myös yhteistyön sujuneen hyvin kaikkien osapuolten kanssa. Kyselyn vastauksista käy ilmi Pohjois-Karjalan ja kaikkien muidenkin ELY-keskusalueiden kohdalla, että pientä parantamisen varaa olisi jatkokehittämismahdollisuuksista tiedottamisessa ja raportoinnin hyödyllisyydessä.

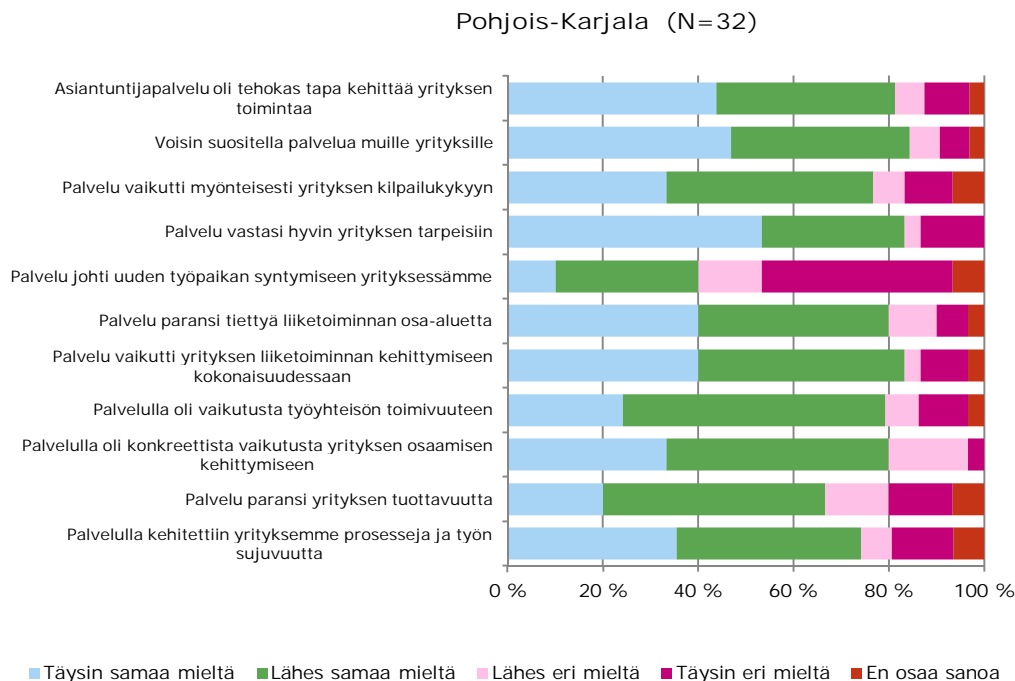
Kuvio 82. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

Pohjois-Karjala (N=33)

Asiantuntijapalveluiden vaikuttavuus nähtiin myös pääasiassa positiiviseksi. Erityisesti palvelulla voitiin kehittää yrityksen osaamista ja liiketoiminnan osa-alueita. Vajaa kymmenen prosenttia yrityksistä ei kokenut vaikutuksen olleen odotuksien mukaisia. Avovastauksissa toivottiin asiantuntijapalveluita täsmällisemmin tietyille toimialoille. En osaa sanoa vastauksia perusteltiin sillä, että kehittämistoiminta oli kesken tai sitä ei oltu saatu käyntiin suunnitellusti.

Kuvio 83. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

"..Vaiheessa vielä-oman toimialani asiantuntijapalvelun saaminen olisi paras ratkaisu-tämäkin hyvä..kaikki ajallaan"

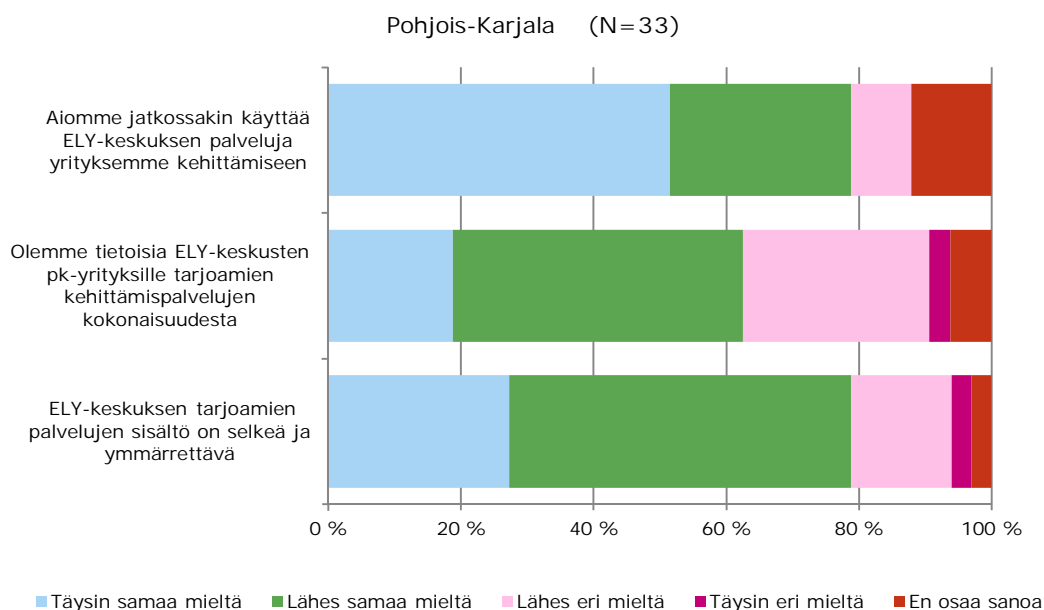
"Suunniteltu projekti ei voitu aloittaa ulkomaan epävakavuuden takia"

"Merkinnät en osaa sanoa johtuvat siitä että meillä on vielä kesken liiketoimintasuunnitelman laatiminen."

"Konsultin pitäisi olla kiinnostunut asiakasyrityksestä, ei omastaan ja sen kannattavuudesta"

Pohjois-Karjalassa yritykset kokivat ymmärtävänsä keskivertoa huonommin kehittämispalveluiden kokonaisuuden ja palveluiden sisällön selkeyden. Kuitenkin suuri osa vastanneista yrityksistä koki sisällön selkeäksi ja uskoi käyttävänsä palveluita tulevaisuudessakin. Avovastauksissa toivottiin mm. että ELY-keskuksen asiantuntijat tutustuisivat itse paremmin tarjottaviin tuotteisiin. Erään palautteen mukaan nykyisessä mallissa keskitytään liikaa prosessin loppupäähän laskemalla potentiaalista tulosta, kuin tämän sijaan tulisi keskittyä ennemminkin prosessin alkupuolella tapahtuvaan innovaatiotoimintaa.

Kuvio 84. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"Odottaisin että P-K:n ELY keskus ensin tutustuisivat omiin tuotteisiin jotta pystyisivät niitä yrityksille tarjoamaan. ja taas se jalkautuminen...."

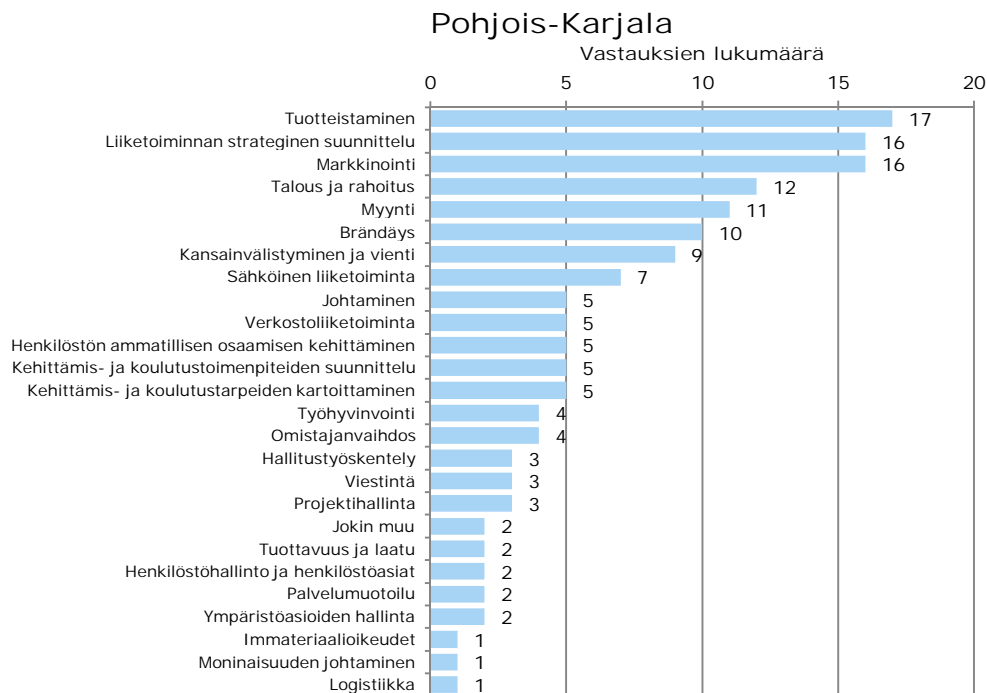
76

"Koneistoa vaivaa liiallinen ylhäältä alas virkamiesmäisyys, sen lisäksi, että huomio kohdennetaan pääosin rahatalouteen; - on helppo piiloutua pilkun taakse. Siis raha on lopulta luovan toiminnan, tekemisen ja uskon tulosta, ei päinvastoin! Suomeksi sama = pitää keskittyä alkuun, ei loppuun, kunten nyt tehdään. Tämä johtunee siitä, ettei osata muuta. On äärimmäisen helppoa laskea kuviteltua tulosta, muta miten uusia innovaatioita syntyy? Niitä synyy vain intohimoisen työn tuloksena ja tämä pitäisi ELY-keskuksen myös ymmärtää!"

"Ei noita kehittämispalveluita tiedä. Hautomosta on kaikki tieto ja vinkit tulleet."

Poiketen yleisestä linjasta pohjoiskarjalalaiset yritykset toivoivat eniten ELY-keskusten tarjoavan tulevaisuudessa tuotteistamispalveluita. Tämän lisäksi yritykset kokivat tärkeiksi teemoiksi liiketoiminnan strategisen suunnittelun ja markkinoinnin. Avovastauksissa tuotiin esille myös toive siitä, että elykeskuslaiset jalkautuisivat yrityksiin palveluiden kanssa.

Kuvio 85. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

77

”Perusongelma on se että ei uskalleta jalkautua norsunluutornista yrityksiin. ELY -keskuksen työntekijät provisio myynnille niin alkaa tapahtua.”

”Myynnin, sen tekniikan osaaminen ja johtaminen sekä tavoitteiden asettaminen ja myyntiaktiivisuuden seuranta on mielestäni PK-yrityksissä melko heikolla tasolla verrattuna kilpialjamaiden vastaavaan tasoon.”

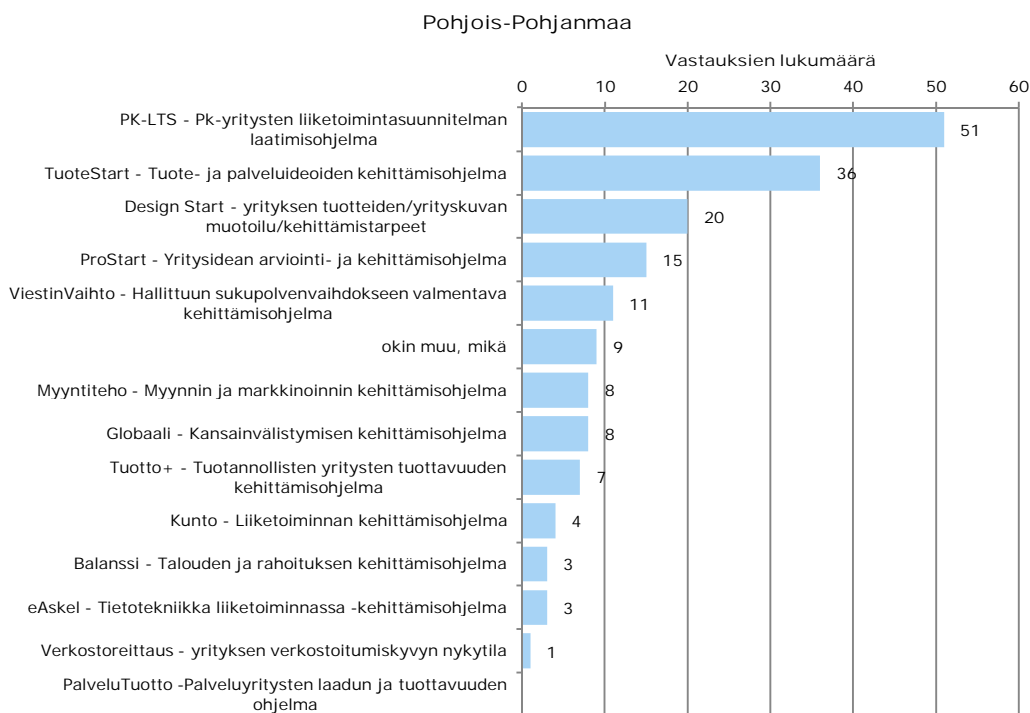
”Jalkautuminen yhtiöihin”

”Yrittäjän oman luovuuden kehittäminen”

13. POHJOIS-POHJANMAA

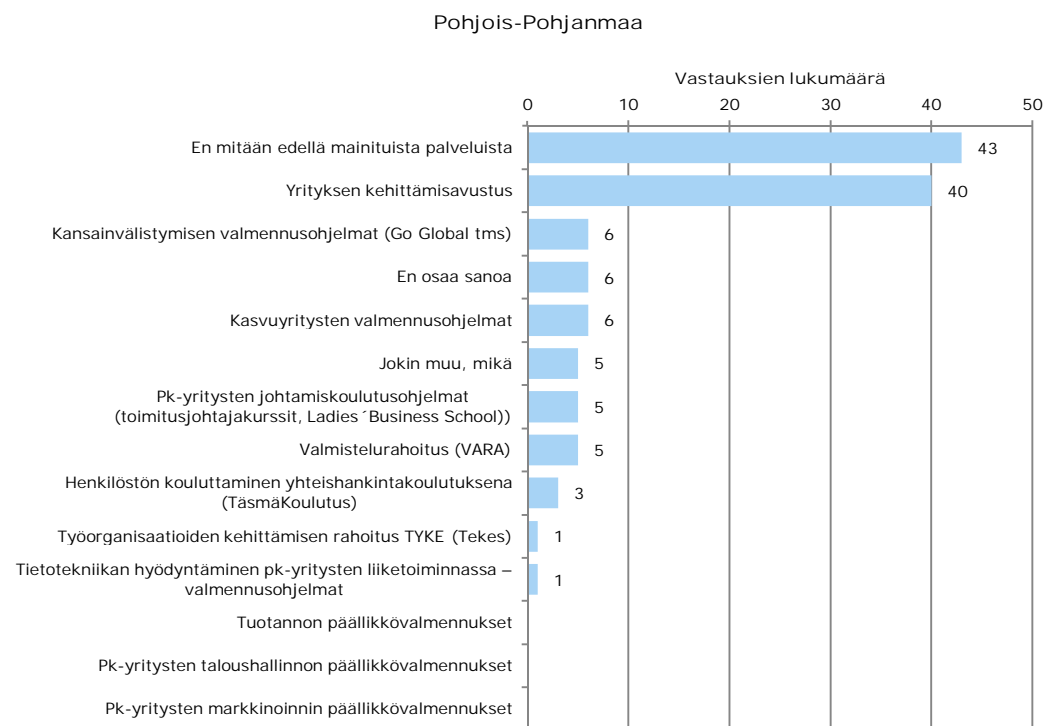
Pohjois-Pohjanmaalla käytettiin eniten PK-LTS -asiantuntijapalvelua – noin 38 prosenttia yrityksistä ilmoitti käyttäneensä palvelua. Tämän lisäksi TuoteStart -palvelu oli käytetyimpien joukossa. Kaiken kaikkiaan Pohjois-Pohjanmaalta saatiin vastaukset 137 yritykseltä.

Kuvio 86. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyttite/olette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

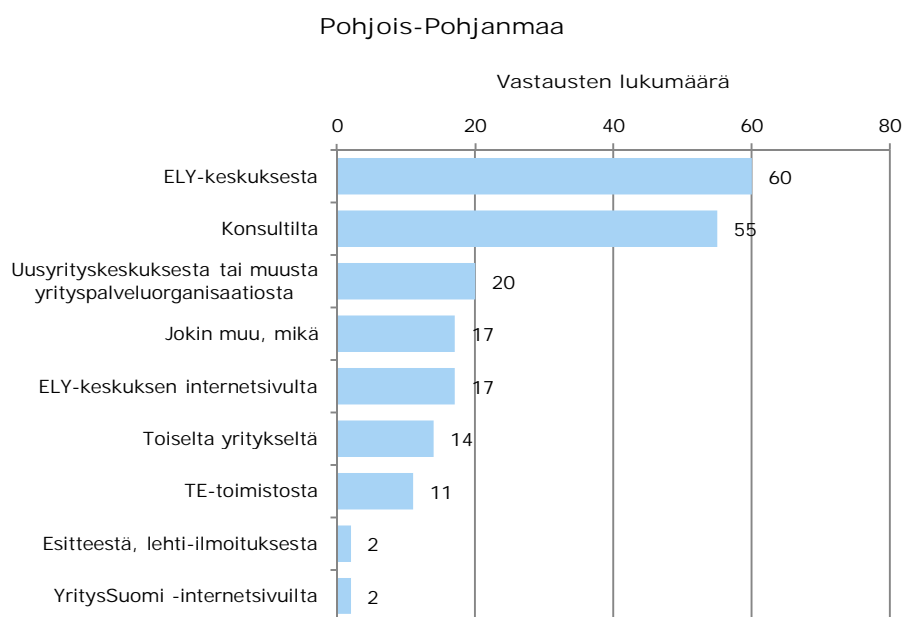
Iso osa yrityksistä ei ollut käyttänyt muita kuin ELY-keskuksen tuotteistettuja palveluita. Kaikkein eniten tuotteistettujen palveluiden ulkopuolelta käytettiin yrityksen kehittämissavustusta jota ilmoitti hyödyntäneensä lähes 30 prosenttia yrityksistä. Tämän lisäksi yritykset ilmoittivat käyttäneensä listan ulkopuolisista palveluista mm. viestinvaihtopalvelua.

Kuva 87. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

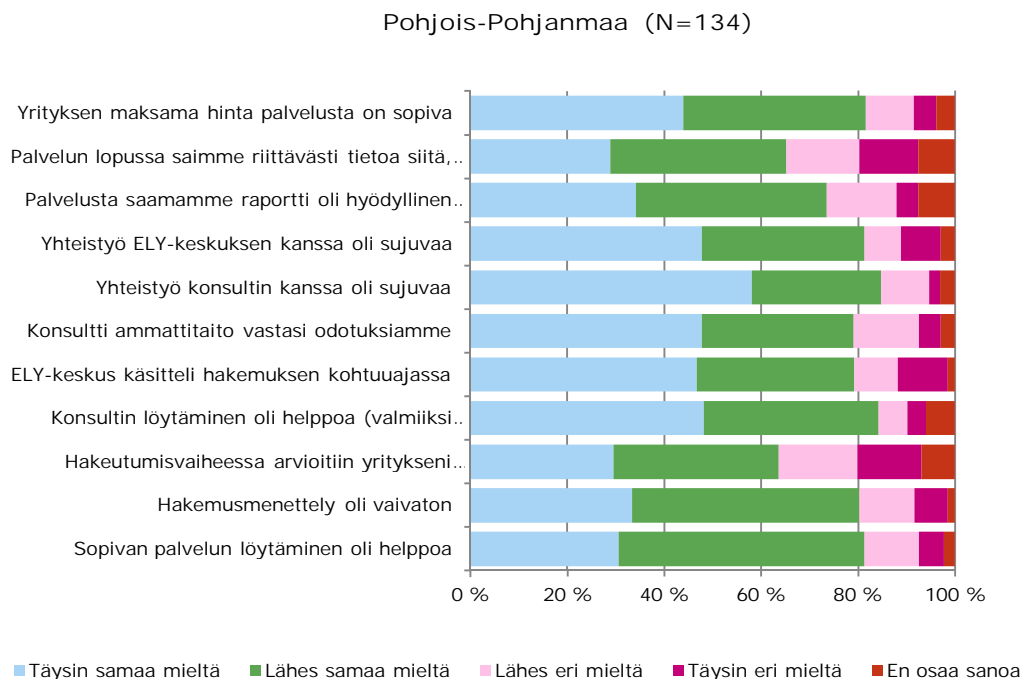
Kuten muillakin ELY-keskusalueilla yritykset kertoivat Pohjois-Pohjanmaalla saaneensa tietoa asiantuntijapalveluista pääasiassa ELY-keskuksista ja konsulteilta, mutta Pohjois-Pohjanmaalla merkittäviä tietolähteitä olivat lisäksi myös Oulun yritystakomo ja Finnvera.

Kuvio 88. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusalueella yritykset kokivat tuotteistettujen palveluiden sujuvuuden varsin positiivisiksi. Noin 20 prosenttia yrityksistä ei kokenut palveluiden sujuneen odotusten mukaisesti.

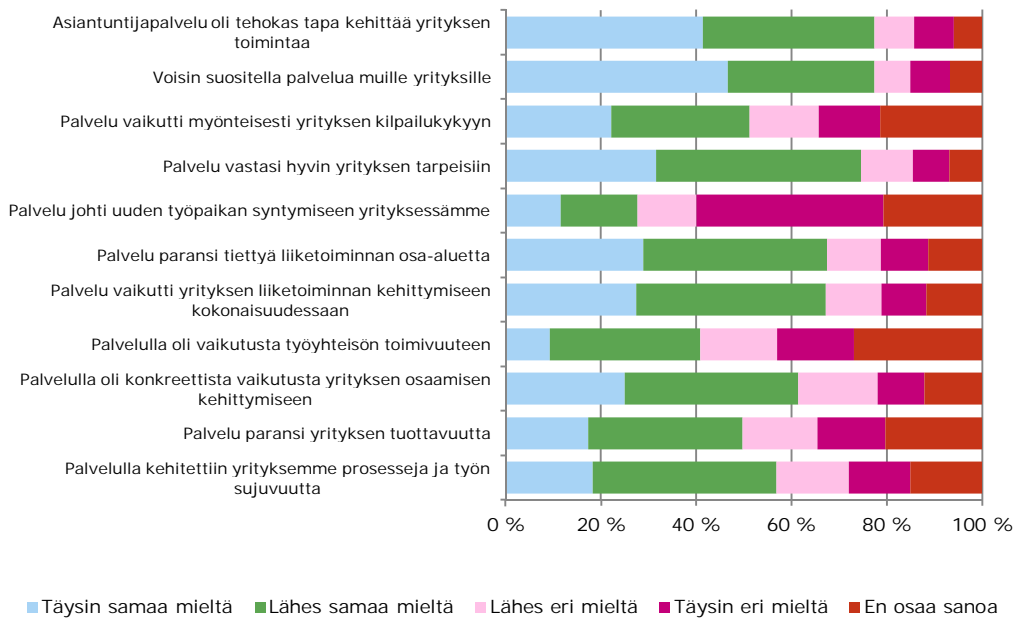
Kuvio 89. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

Pohjoispohjanmaalaiset yritykset arvioivat palveluiden vaikuttavuuden olleen pääasiassa hyvää ja odotuksien mukaista. Valtaosa yrityksistä koki palveluiden vastanneen varsin hyvin heidän tarpeisiin, ja että niillä pystyttiin kehittämään yrityksen toimintaa. Arvioitaessa palveluiden vaikutuksia työyhteisön toimivuuteen tai tuottavuuteen eivät kaikki vastaukset olleet niin yksiselitteisen positiivisia. Eriävät mielipiteet näkyvät hyvin useista avovastauksista joita pohjoispohjanmaalaiset yritykset antoivat tähän kysymykseen. Osa yrityksistä oli pettyneitä palveluihin, joissain tapauksissa palveluntuottaminen oli syystä tai toisesta jäänyt saamatta tai kesken. Toisaalta osa yrityksistä oli hyvinkin tyytyväisiä saamaansa palveluun. Kuten monella muullakin ELY-keskusalueella osalla kyselyyn vastanneella ei ollut vielä yritystä ja tämä heijastuu vastauksiin siten, etteivät he kokeneet pystyvänsä vastaamaan kaikkiin kysymyksiin.

Kuvio 90. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

Pohjois-Pohjanmaa (N=132)

"Tuotekehitysvaiheessa oleva yritys, hankkeilla edistetty lähinnä liiketoimintasuunnitelmaa, rahoitusmateriaalia ja rahoituksen hankintaa."

81

"Selvitimme vaihtoehtoja yritysjärjestelyyn, jossa toinen yritys ostaisi toisen yrityksen enemmistöosakkuuden."

"kysymykset eivät oikein vastanneet Viestin-vaihto-asiantuntijapalveluun, mutta tyytyväisiä olimme"

"ELY keskus ei toimi. Bring back the old Te - keskus and Marja-liisa kivilompolo (Oulu osasto) Kuusamon Naturpolis, Pro agria and Myötäle work well but the bottleneck is in ELY Keskus Oulu."

"Pitkäjänteisyys ja loppuun viemisen vastuu puuttuu prosessissa. kun päivät on käytetty se on siinä."

"Projektissa analysoitiin ja kehitettiin asioita, jotka siirrettiin välittömästi toimintamalliin"

"Asiantuntijapalvelu OLISI tehokas tapa kehittää yrityksen toimintaa, kun se ulottuisi tarpeeksi pitkälle ja käytännön tasolle asti. Uskoisin että ELY-tuet ovat suurimmaksi osaksi tarpeettomia ja niiden vaikuttavuus on heikko. Suurimman osan tuista voisi käsittääkseni lakkauttaa."

"En koe, että konsultti-päivällä olisi ollut huomattavaa kehittävää vaikutusta, mutta kyllä se antoi vinkkejä, joita miettimällä on voitu kehittää esim. tuotteistamista."

"Projekti kesken. Konsultti keskittyy kannattavuuden parantamiseen. Odotan hyviä tuloksia, mutta vielä on ennen aikaista arvioida lopputulosta. Konsultti on ammattitaitoinen ja on omasta kyvystä kiinni kuinka hyvät tulokset saamme."

"Palvelu antoi kehittymismahdollisuuksia, joidne toteuttaminen jäi oman yritykseni tehtäväksi."

"Omalla kohdalla ei syvennyttu kovin laajasti omaan alaan. Konsultti puhu kokoajan samaa asiaa. Ts hänellä oli todella kapea osaaminen."

"Perustelut: voin suositella ainakin jo yhden vuoden yrittäjänä toimineelle. Markkinointitieto sinänsä oli hyödyllistä, vaikka ei ehkä vielä voinut soveltaa käytäntöön."

"tähän astinen toiminta on tuonut toiminnan kehittämiseen täsmällisempää suunnitelmallisuutta, palvelu tuo tulevaisuudessa tuottavuutta"

"Loppuseuranta vielä tekemättä, koska palvelu saatiin päätökseen vasta vuoden 2012 puolella."

"ei ole yritystä, vasta idea..."

"Palvelusta olisi ollut paljonkin hyötyä, jos olisi totetutunut."

82

"Minun kohdallani etsittiin Kohdistustaulu-tuotteelleni Suomeen jakeliasa joka löytyi helposti konsultin kontaktien avulla. Tuote oli muuten valmis. Vai sopiva yhteistyökumppani/jakelija puuttui."

"PK-LTS oli joukko palavereita jossa konsulentti kyseli ja kirjoitti sitten omat ajatuksensa koneelle ja me muut katsottiin vierestä."

"Yllä olevat kysymykset eivät sovellu vastattavaksi koska tapuksessani oli kysymys pelkästä TuoteStart asiasta."

"Hain investointi/energia avustusta keväällä 2011 vastausta elykeskuksesta ei ole vielä tullut teettivät vain sen Its-suunnitelman ja sen jälkeen kaikki pysähtyi"

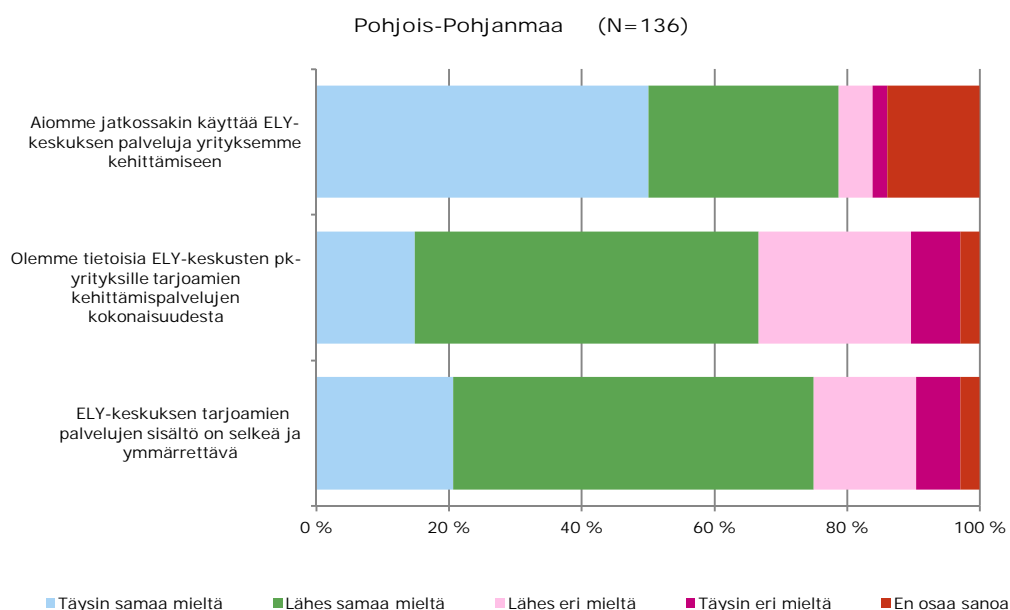
"Kehitys työhön olen saanut muualta rahoitusta. Teiltä luvattiin apua ja rahoitusta. Lupasitte myös auttaa patentti hakemuksessa mutta ei ole kuulunut."

"sama kuin edellisessä eli en ole vielä perustanut yritystä, vasta tuotekehitys menossa ja omin varoin"

"yhteenkään ylläovista vaihtoehtoista vaikutus ei ollut positiivinen"

Pohjois-Pohjanmaalla oltiin hieman keskimääräistä epätietoisempia kehittämisspalveluiden kokonaisuuksista. Myös sisällön selkeydestä ei oltu niin yksimielisiä. Kuitenkin yleiskuva tietoisuudesta oli hyvä ja yritykset aikoivat pääsääntöisesti käyttää palveluita jatkossakin. Avovastauksissa yritykset antoivat kriittistä palautetta ELY-keskuksen byrokratialle ja hakumenetelmän hitaudelle sekä kaavakkeiden hankaluudelle. Yritykset toivoivat selkeämpää ja täsmällisemmin suunnattua palveluntarjontaa.

Kuvio 91. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämisspalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"Tottakai olemme halukkaita käyttämään tarjottuja palveluita jos ja kun substanssia Oulun alueella konsultointiin löytyy. ELY keskuksien toiminta on tärkeää ja arvostamme sitä erittäin paljon. Aloitteville yrityksille on ns. perusosaamista ('kirjaosaamista') tarjolla mutta konsulttivalikoiman kokemus / osaamisprofiilia olisi hyvä nostaa seuraavalle tasolle."

"jos osaava henkilö ottaa yhteyden, pääomien ja yrityksen talousasian tuntijana niin olisin innolla mukana."

"Kehittämissavustuksen kaavake ja proseduuri on monimutkainen. Sama lanketti kyläkaupasta high-tec yrityksiin, menojen erittely (kirjanpidon raportti saisi riittää). Maksuhakemusten 3 kk käsittelyaika ehdottomasti liian pitkä yrityksen kannalta, jos hakemus ja kirjanpito ok niin max 2 vko hyväksyttävä aika. Oulun ELY keskuksella muuten hyvää palvelua ja ymmärrystä konkreettisista hankkeista ja työpaikoista. Valmius tukea kansainvälisyyteen tehtäviä liiketoimintahankkeita tilanteessa jossa Tekesillä saivarrellaan detaljeista ja pitäis käyttää vuosia joihinkin teoreettisiin selvityksiin vaikka yrittäjillä vankka alan osaaminen ja Finnveralla hankkeet jäävät roikkumaan pöydille ja puuttuu rohkeutta merkittäviin kansainvälisiin tuotehankkeisiin"

(pelätään kilpailuja suomalaisten mahdollisuuksia). Tuotekehitys avustukset pitäisi saada ainakin osin etumaksu painotteisiksi koska Start-up vaiheessa yrityksen rahoitus on rajallista, nyt kokonaan jälkikäteen eli vaatii yritykseltä 100 % omarahoituksen etukäteen."

"Ilman aktiivista ja kokenutta asiantuntijaa emme olisi osanneet hakea palveluja ja emme olisi ymmärtäneen prosessia riittävän hyvin. Omat asiakkaamme ovat 90 % aivan tietämättömiä tai eivät ainakaan osaa tarttua käytäntöön. Tarvetta ja ideoita heillä kyllä olisi paljon."

"Varmasti jatkossakin käytämme, jos tarvetta ilmenee. Hinta/laatusuhde todella hyvä."

"KEHITTÄMISEHDOTUS: PALAUTELOMAKE PITÄISI LAITTA A ELY-KESKUKSELTA SUORAAN YRITYKSELLE. NYT KÄVI NIIN, ET TÄ PALAUTELOMAKE TÄYTETTIIN KONSULTIN VALVOVAN SIL MÄN ALLA/YHDESSÄ KONSULTIN KANSSA, JOLLOIN OLI PAKKO ANTAA HYVÄT ARVIOINNIT. TÄLLÄ KONSULTTI MYÖS TAKAA IT SELLEEN PALJON TOIMEKSIANTOJA TULEVAISUUDESSA, KUN SAA ERINOMAISET ARVIOT. PALAUTTEENANNON PITÄISI VOIDA TAPAHTUA ASIANMUKAISELLA TAVALLA!"

"Small size companies need to have quick decisions made when applying for support. This is the second year since I have tried to apply for ELY keskus support. The first year was for design start, by the time I was informed by letter the program was no longer active. So I have tried to make my own solution without design start with own brand building and have now secured export orders from Holland Switzerland."

"verkkosivusto on epäselvä ja sieltä tiedon löytäminen ei juuri onnistu ellei soita ja kysy neuvoa."

"ELY-keskuksen tarjoamat palvelut kohdistuvat liika kasvu- ja kehitysyrityksiin. Tavalliset pienyritykset, jotka eivät ole riittävässä kasvussa tai, joilla ei ole innovointia mukana eivät pysty hyödyntämään niistä palveluista."

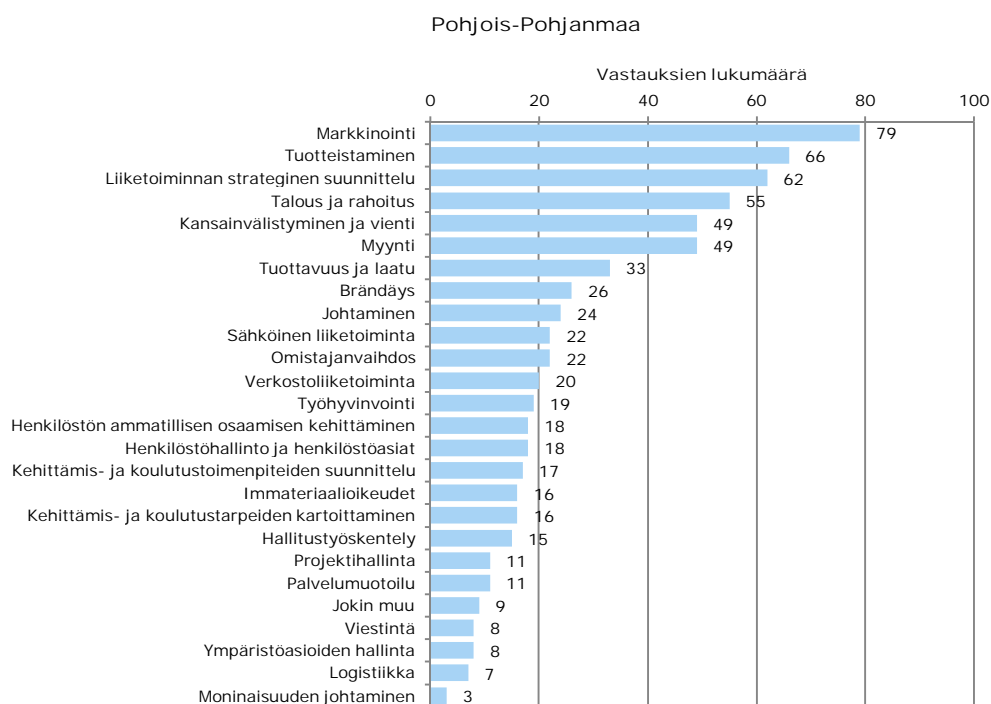
"ELY-palvelut 13lla eivät vastaa tämän päivän yritys elämän vaatimuksiin. Pohjois-ohjanmaan ely-keskus voitaisiin tarpeettomana lakkauttaa. -Haen tällä hetkellä ELY-palvelut Helsingistä!"

"ELY-keskuksen toiminta ja virkamiesmäisyys on aika kaukana yrittäjän arjesta ja näin ollen yrittäjä tarvitsee jo asiantuntijan siihen miten haetaan ja mitä haetaan ja mitkä ovat oikeat avainsanat. Jos käytät väärä kuponkeja tai sanoja jätetään pahimassa tapauksessa hakemus hyllylle eikä yrittäjä saa edes kysyessään tietoa hakemuksensa tilasta puhumattakaan, että virkamies ottaisi yhteyttä ja kertoisi, että olet käyttänyt väärä termejä tai väärä kuponkia. Oma hakemukseni makasi lähes vuoden hyllyllä, koska olin tehnyt väärälle kpongille sen. Vasta konsultin yhteyden oton kautta hakemus löytyi ja selvisi, että

siinä oli käytetty väärää lomaketta. edes diarinumeron avulla virkamies ei muka löytänyt hakemusta!”

Pohjois-Pohjanmaalla yritykset toivoivat ELY-keskusten tarjoavan tulevaisuudessa asiantuntijapalveluita samoista teemoista kuin lähestulkoon kaikilla muillakin ELY-keskusalueilla toivottiin. Lähes 60 prosenttia vastanneista yrityksistä toivoi saavansa jatkossa markkinointiin liittyviä asiantuntijapalveluita. Tämän lisäksi toivottiin palvelutarjontaan lisättävän erityisesti mm. tuotteistamispalveluita ja liiketoiminnan strategisen suunnittelun palveluita. Vaihtoehtolistan ulkopuolelta toivottiin saatavan palveluita mm. patentoinnin ja työhyvinvoinnin saralta. Tämän lisäksi toivottiin palveluita jotka olisivat räätälöidympiä ja mukana koko tuotteen elinkaaren ajan.

Kuvio 92. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

”Nämä esille nostamani teemat ovat niitä, millä alueilla oma yritykseni työskentelee. Osaamisen hallinta, kehittäminen ja osaamisstrategioiden tekeminen ovat todella merkittäviä teemoja yritysten kasvun mahdollistajina. Kehittämissuunnitelmien tekemiseksi pk-sektorilla ei tahdo olla resursseja omana toimintanaan tehdä.”

”Insinöorien luvatussa maassa viestintää ja markkinointia pidetään yhä pakollisena pahana, josta säästäminen merkataan 'voitoksi'. Kun tilanne maailmalla on ihan päin vastoin. Huonokin tuote ja palvelu myy, jos markkinointi ja viestintä on hyvässä kunnossa.”

"On ollut tarvetta neuvoon patentoinnista (ulkomailla) ja lisensoinnista. Patenttitoimistot ovat älyttömän kalliita... Hintaesimerkkejä: PRH:n viestin vastaanottaminen: 150 eur; PRH:n viestin toimittaminen eteenpäin keksijälle: 150 eur! (sis. ALV)"

"Pienen perheyriksen yrittäjien henkinen jaksaminen/ työterveyshuollon kehittäminen oikeasti!!!!!!!!!!!!!!"

"Tämä kysymys on haastava, kaikki yo. asiat ovat tärkeitä, mutta mitkä Elyn tulisi tarjota? Ehkäpä kaikki, mutta ei juurikaan omana työnä. Siis oy. asioihin (kaikkiin) saisi taloudellista tukea tietyin edellytyksin."

"Tuotteen koko elinkaaren ymmärtäminen eri osa-alueineen todennäköisesti auttaisi uusia yrityksiä kohdentamaan voimavaroja oikein. Tämä edellyttäisi hieman pitkäkestoisempaa otetta ja useamman tahon mukana olemista yrityksen kehittämisessä."

"Asiantuntijapalvelut voisivat olla tarveharkintaisia, vapaasti räätälöitävissä yrityksen tarpeisiin ja sisältää suunnittelun lisäksi myös toteutusta etenkin pk-sektorilla. ELY-keskuksen päätöksen pitäisi tulla 2 kk:ssa hakemuksen jättämisestä."

"Erityisesti projektihallintaan, markkinointiin ja myyntiin liittyviä teemoja. Samoin viestintään + yritysilmeen suunnitteluun."

86

"Kehittäminen on sosiaalialallakin jatkuvaa. Henkilöstön työhyvinvointi ja sitä kautta johtaminen ovat avainasioita sosiaalialalla. Hallitustyöskentelyyn tarvitsisimme ehdottomasti kehittämistä!"

"Minun on todella vaikea hakea apua ulkopuolisilta tuotekehitykseen, koska teen itse keksintöjä ja kehitän niitä eteenpäin tuotteiksi. Näistä tuotteista ei luonnollisestikkaan voi kovin paljon antaa tietoa useille henkilöille ettei se menetä mahdollisuutta suojattavuutta. Käytännössä minulle olisi parasta saada apua esim. palkkatukena jolloin olisin varma, ettei keksintö tule julkiseksi missään vaiheessa tai vuoda kilpailijoiden käsiin".

"ELY-keskuksen oma kehittäminen ja omien asiantuntijoiden koulutus"

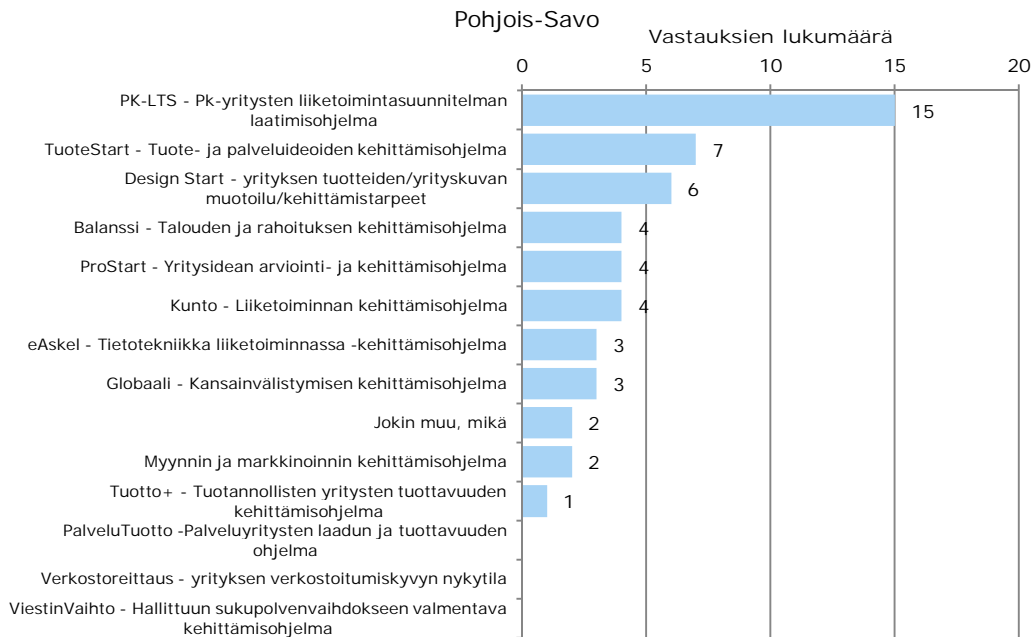
"Yritysilmeen suunnittelu"

"Laatujärjestelmät"

14. POHJOIS-SAVO

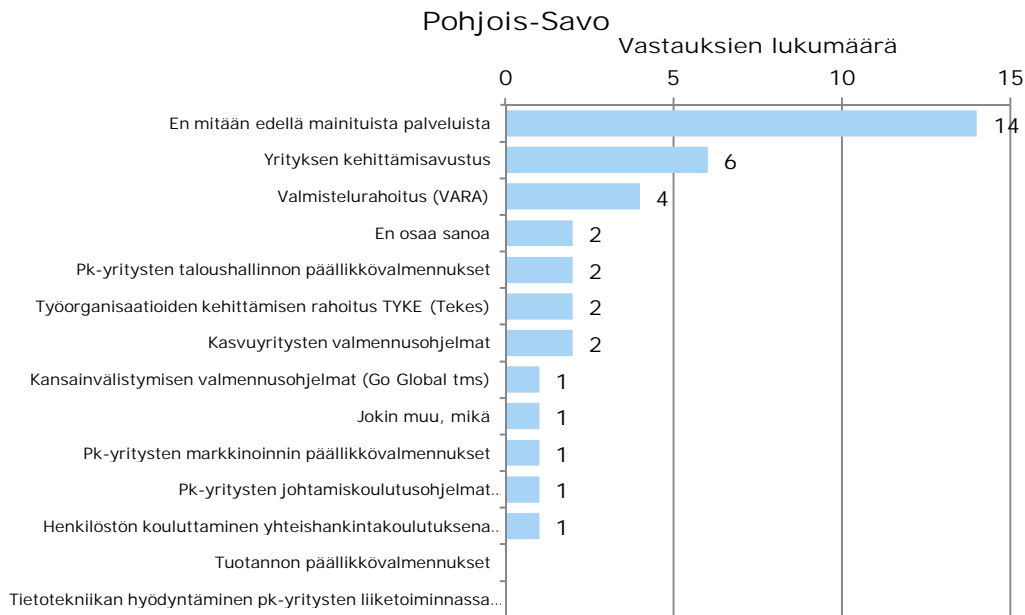
Pohjois-Savossa yritykset olivat käyttäneet eniten PK-LTS - palveluita kuten useimmissa muissakin ELY-keskuksissa. Palvelua oli hyödyntänyt yli 40 prosenttia vastaajista. Tämän lisäksi yritykset olivat käyttäneet suhteellisen paljon TuoteStart ja Design Start -palveluita. Nämä palvelut kuuluvat usean muunkin ELY-keskusalueen käytetyimpien asiantuntijapalveluiden joukkoon. Kaikkiaan Pohjois-Savosta kyselyyn vastasi 36 yritystä.

Kuvio 93. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyttitte/olette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

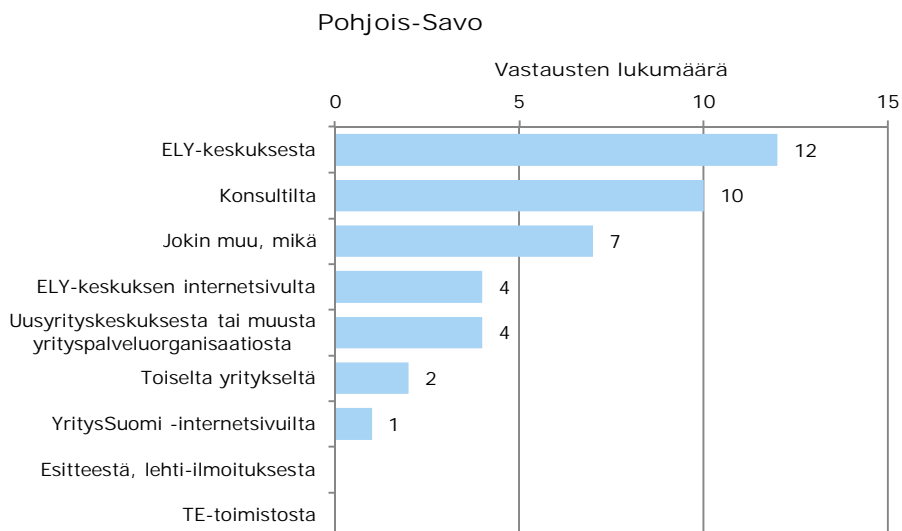
Kyselyyn vastanneet yritykset eivät juuri olleet käyttäneet tuotteistettujen palveluiden lisäksi muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluita. Ei-tuotteistetuista palveluista pohjoissavolaiset yritykset olivat käyttäneet eniten yritysten kehittämissavustusta ja valmisterahoitusta.

Kuva 94. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Myös Pohjois-Savossa kuten muillakin ELY-keskusalueilla yritykset ovat saaneet tietoa asiantuntijapalveluista pääasiassa ELY-keskuksilta itseltään ja konsulteilta. Pohjois-Savossa yritykset olivat hyödyntäneet tietolähteinään myös mm. Keksintäsäätiötä ja yritysasiamiestä.

Kuvio 95. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

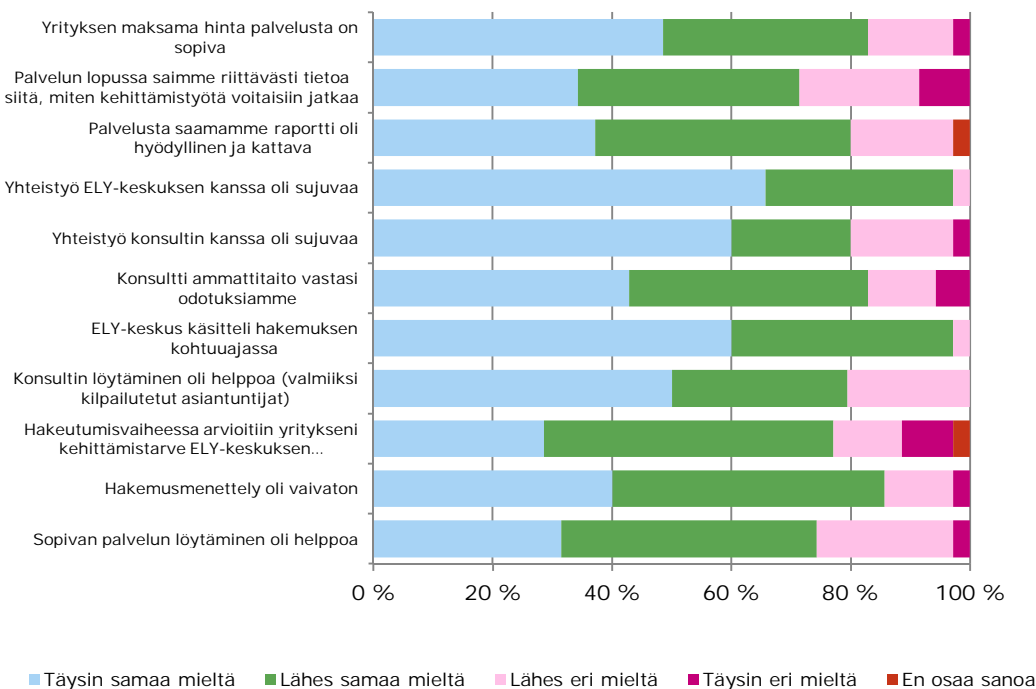

Pohjois-Savossa yritykset olivat pääpiirteittäin tyytyväisiä asiantuntijapalveluiden sujuvuuteen alueella. Erityisen tyytyväisiä oli yhteistyön sujuvuuteen ELY-keskuksen kanssa. Yritykset kokivat myös että ELY-keskus suoriutui hakemuksen käsittelystä kiitettävällä nopeudella. Pienimuotoista kritiikkiä yritykset antoi-

vat siitä että yrityksen kehittämistarpeita ei aina käsitelty hakeutumisvaiheessa ja että palvelun lopussa ei saatu tarpeeksi tietoa jatkokehitystyömahdollisuuksista.

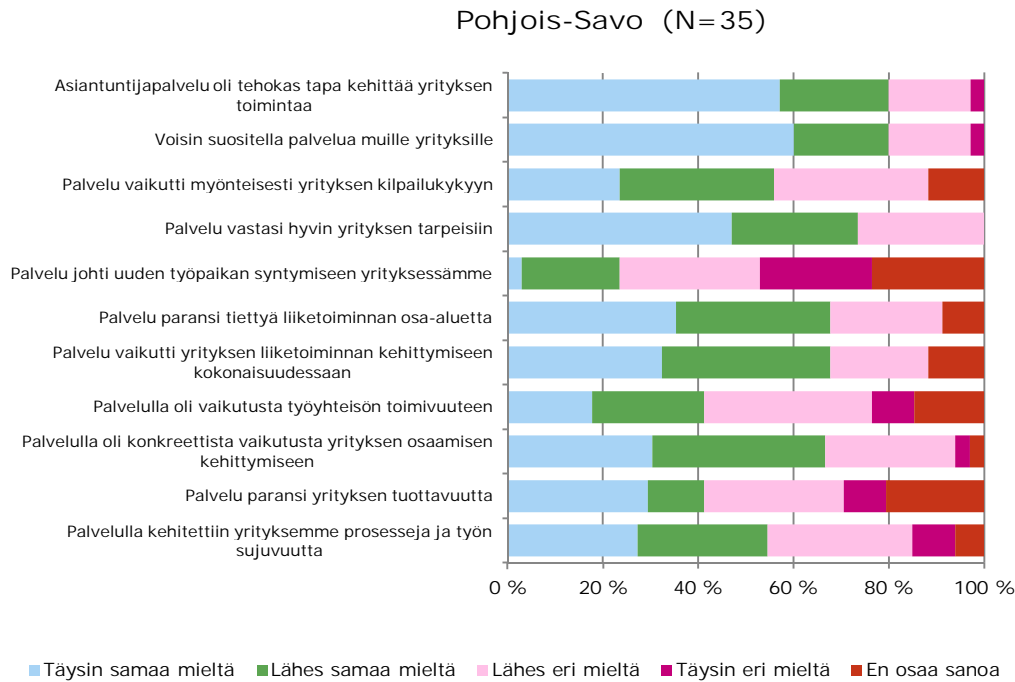
Kuvio 96. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

Pohjois-Savo (N=35)

Pohjois-Savossa yritykset kokivat asiantuntijapalveluiden vaikutusten varsin eriävästi, osa yrityksistä oli varsin tyytyväisiä, mutta osa suhtautui vaikutuksiin kriittisesti. Yritykset näkivät asiantuntijapalvelut hyvinä kehittämisvälineinä ja että voisivat suositella palveluita muillekin yrityksille, mutta muutoin kokemukset olivat moninaisia. Avovastauksissa kävi ilmi, että pari yritystä oli onnistunut palkkaamaan suoraan tai välillisesti uusia työntekijöitä asiantuntijapalveluiden johdosta.

Kuvio 97. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

"Työpaikkojen lisääntyminen on tapahtunut alihankkijoittemme puolella, mikä myös alueellisen elinkeinoelämän kannalta on tärkeää."

"Kokonaisuutena tuotestart on hyvä"

"Meille prosessi oli oikein hyvä ja antoisa. Tukia tarvittaisiin kuitenkin muuhun kuin konsulttien palkkaamiseen."

"Asiantuntija palvelu vastasi nimeenomaan yrittäjyyden tarpeisiin ja selkeytti siten operatiivisen työn erilliseksi osaamisalueeksi."

"Jokainen todellinen yrittäjä tarvitsee vaitiolovelvollisen sparraajan ja näkijän, ennenkuin on järkevää lähteä kasvamaan tai ylipäänsä muuttamaan toimintoja, jotka vaativat investointeja."

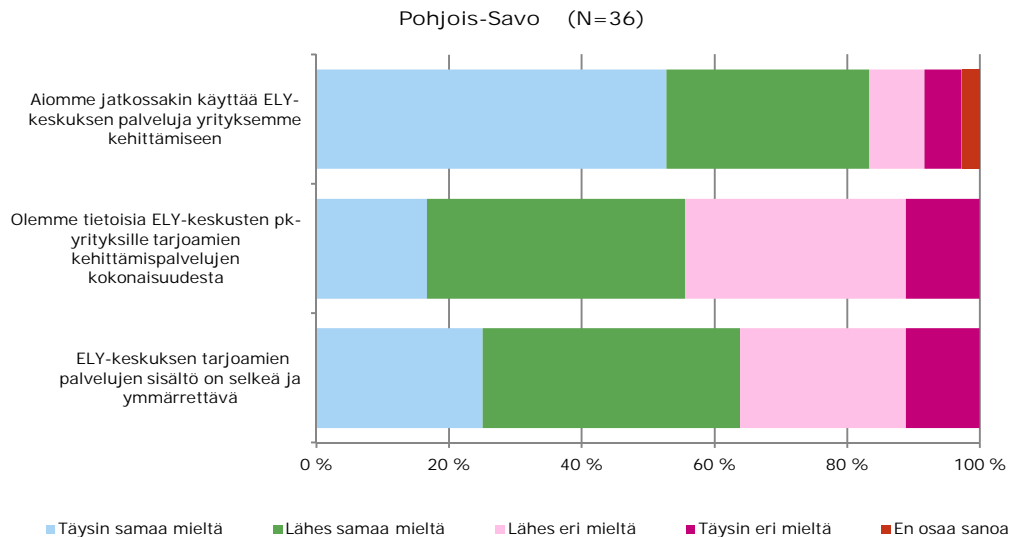
"Ensi viikolla palkkaan yhden työntekijän lyhytaikaiseen kokoonpanotyöhön."

"TALOUDELLISEN TILANTEEN TARKKAILUUN EIVÄT VÄITTÄMÄT NATSANNU"

Pohjoissavolaiset yritykset pitivät palveluita keskimääräistä epäselvempinä ja kehittämispalvelujen kokonaisuuden kuvasta oli huonompi. Mutta tästä huolimatta yritykset olivat lähestulkoon yhtä halukkaita käyttämään jatkossakin palveluita kuin muualla maassa. Avovastauksissa kritisoitiin samoja asioita kuin mones-

sa muullakin ELY-keskusalueella – toiminnan byrokraattisuutta ja lomakkeiden hankaluutta.

Kuvio 98. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"Painettuna tekstinä asiat eivät ihan aukea, mutta onneksi Pohjois-Savon ELY-keskuksen hankkeista vastaavat ovat olleet valmiita antamaan tietoa selkokielenä."

91

"Sanoohan sen jo nimikin: tuotteistettu asiantuntijapalvelu ei kerro yhtään mitään. Itse ihmettelin aikanaan, kun etsin tietoja rahoitusmahdollisuuksista, miksi minulle tarjottiin tuotteistettuja rahoituspalveluja? En halunnut palkata konsulttia, vaan saada rahaa suunnitelmien toteuttamiseen. Systemi on vähän jähmeä. Johtunee lainsäädännöstä..."

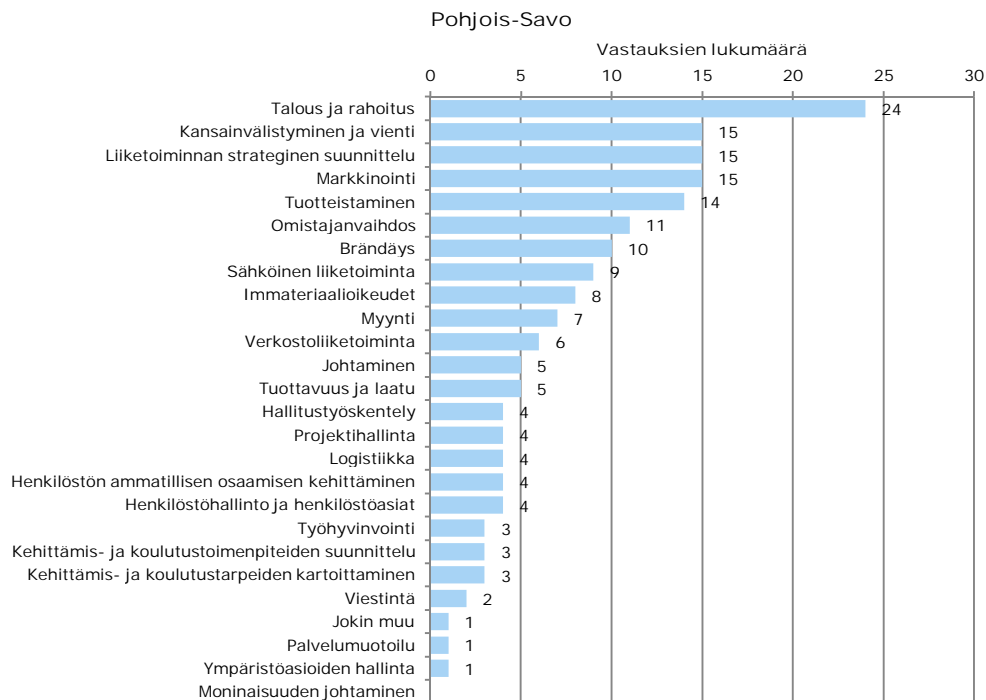
"Palveluissa käytettävät lomakkeistot pitäisi olla sähköisinä ja konsultin kanssa käydä lomakkeisto ensin läpi mitä osioita siitä käytetään ao yritykselle."

"PK-Yrityksille huonosti markkinoidaan palveluja, suositellen painettua lehteä joka pk-yritykseen 4 kertaa vuosi."

"en ole nähnyt missään esittelyjä elyn yrityksille tarjoamista palveluista. Omat yhteydenotoni ovat tapahtuneet suositusten kautta."

Yli 65 prosenttia pohjoissavolaisista yrityksistä piti tärkeänä että ELY-keskus tarjoaisi jatkossa asiantuntijapalveluita talous- ja rahoitusteemoista. Poikkeuksena koko maan linjaan Pohjois-Savossa toivottiin myös saatavan jatkossa palveluita kansainvälistymisestä ja viennistä. Näiden lisäksi tuotteistaminen ja markkinointi nähtiin tärkeiksi teemoiksi.

Kuvio 99. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

92

"Tuotekehitys vaikuttaa brändäykseen ne pitäisi olla hankkeet, jotka yritykselle pitäisi myöntää yhtäaikaan tai ainakin peräkkäin. Samoin on Tuotekehitys ja logistiikka. Näiden hankkeiden päähanke on kansainvälistyminen ja vienti. Eli ei yksittäisiä projekteja yrityksille vaan perusteltu sarja."

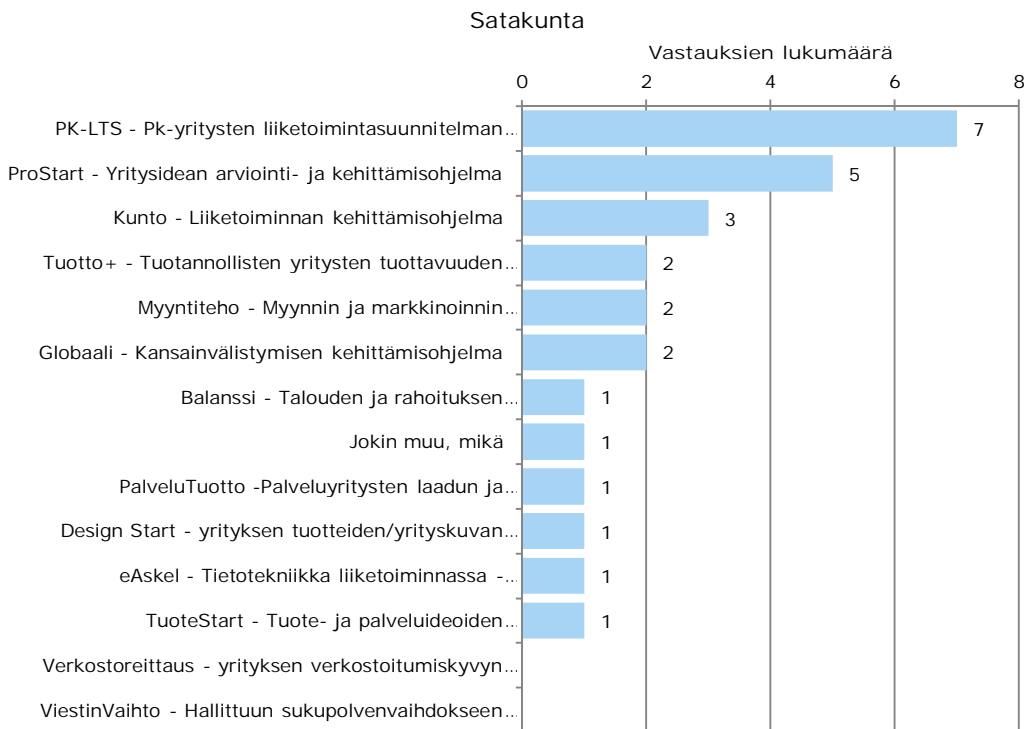
"Rahaa liikkeelle."

"Yrittäjät itse useimmiten osaavat ajatella tuotteensa markkinoinnin, tehokkaan logistiikan ja johtamistavat, apua tarvitaan erikoisosaamisen puolella, markkinoinnin ja viestinnän kehittämisessä (nyt esim. kotisivuja ei tuettu), samoin immateriaalioikeudet vaativat ammattimaisempaa tukea."

15. SATAKUNTA

Satakunnan ELY-keskusalueella yritykset olivat käyttäneet eniten PK-LTS -asiantuntijapalvelua. Myös ProsStart tuote oli suhteellisen käytetty palvelu. Palveluiden käyttäjakauma on varsin samantyyppinen kuin usealla muullakin ELY-keskusalueella. Sähköiseen kyselyyn tuli Satakunnasta vastauksia 23 yritykseltä.

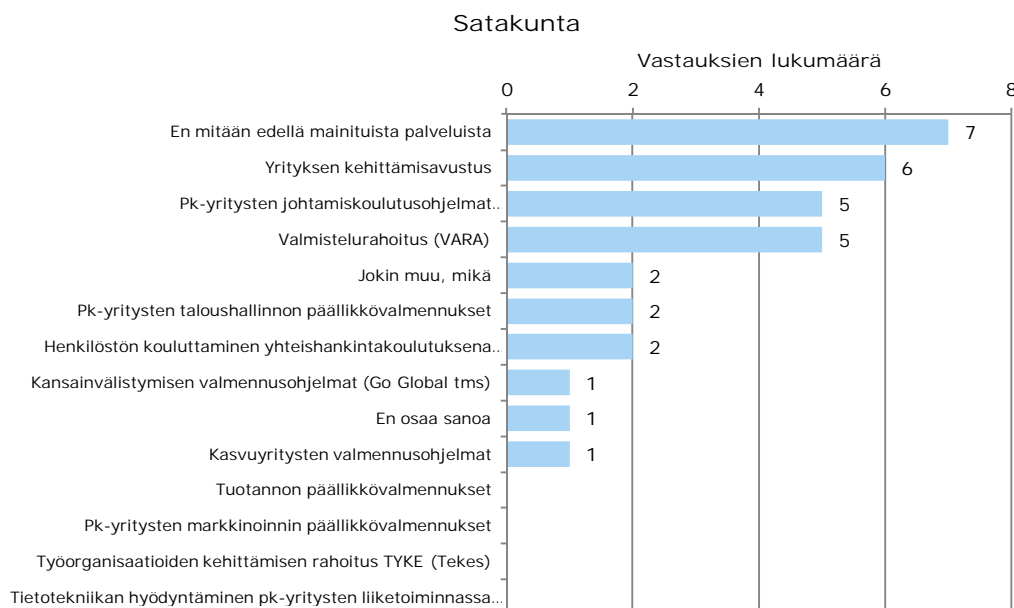
Kuvio 100. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käyttitte/ollette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

93

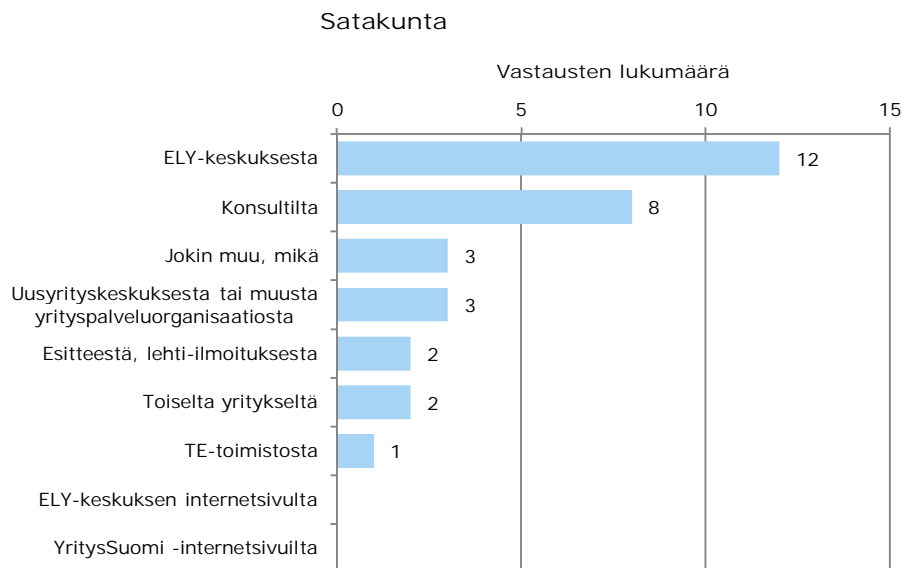
Kuten useimmilla ELY-keskusalueilla yritykset olivat käyttäneet tuotteistettujen palveluiden ulkopuolelta eniten yritysten kehittämisavustusta. Tämän lisäksi satakuntalaisyritykset hyödynsivät pk-yritysten johtamiskoulutusohjelmaa ja valmistelurahoitusta. Kysymyksenasettelun ulkopuolelta yritykset kertoivat käyttäneensä mm. laatu järjestelmäkoulutusta.

Kuva 101. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Yritykset olivat saaneet tietoa palveluista pääsääntöisesti ELY-keskuksilta ja konsulteilta. Tämän lisäksi yritykset mainitsivat tietolähteiksi ystävät ja Internetin.

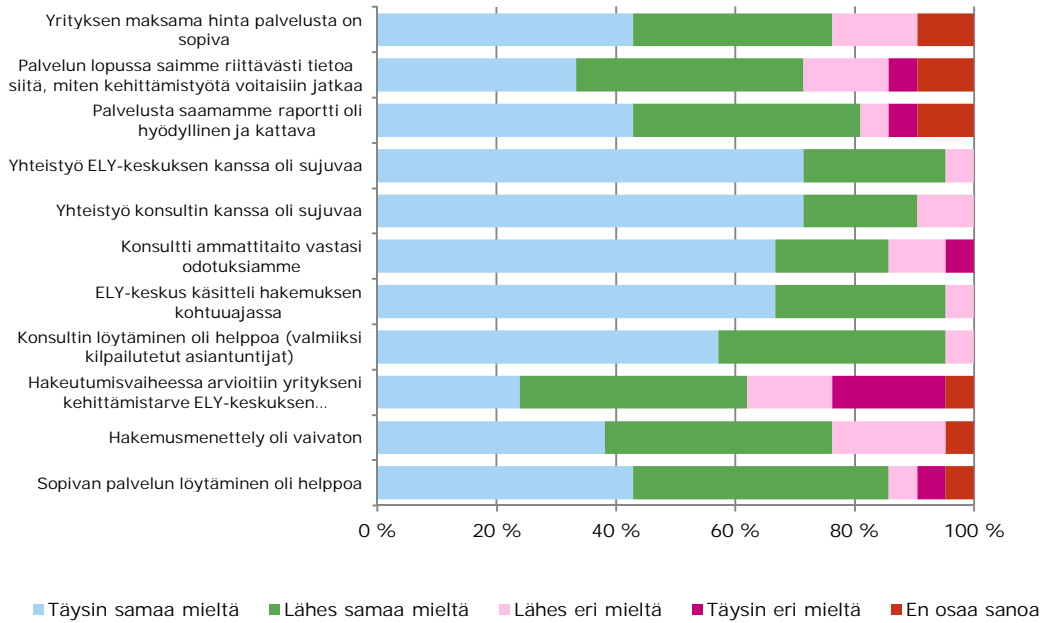
Kuvio 102. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Satakuntalaiset yritykset olivat verrattain tyytyväisiä palveluiden toimivuuteen. Yritysten kokemuksen perusteella yhteistyö konsulttien sekä ELY-keskuksen kanssa sujui joustavasi ja että hakemusmenettely oli nopea. Myös oikean konsultin löytämistä pidettiin mutkattoman kun asiantuntijat oli kilpailutettu valmiiksi.

Kuvio 103. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

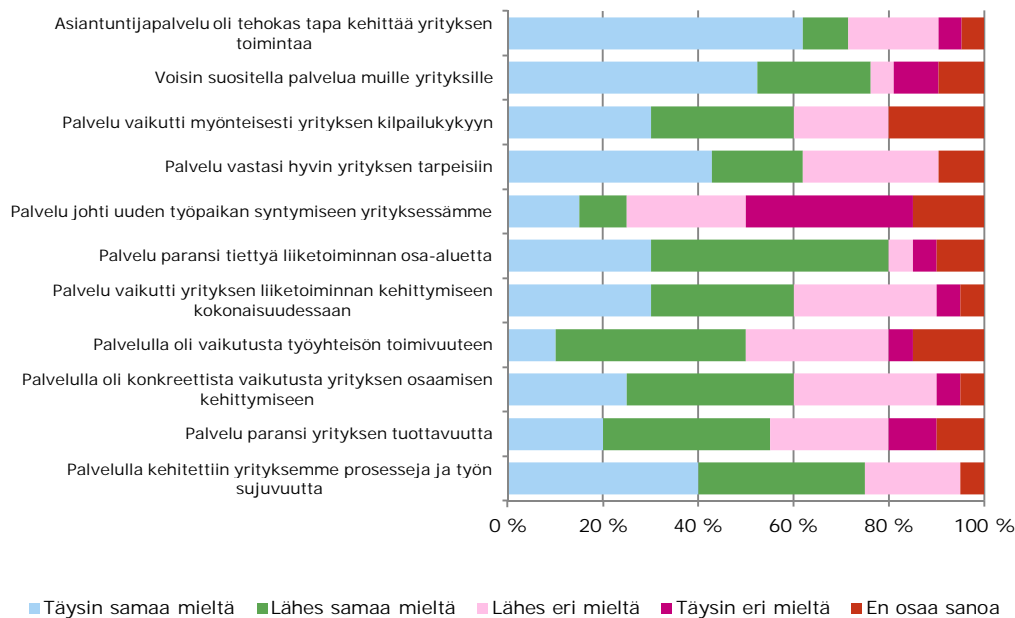
Satakunta (N=21)

Satakunnassa yritykset kokivat että asiantuntijapalveluiden vai-
kuttavuuden olleen hieman huonompaa kuin keskimäärin koet-
tiin. Yritykset eivät olleet selkeästi mistään kysymyksestä yhtä
mieltä. Asiantuntijapalvelut koettiin melko yleisesti kuitenkin hy-
väksi tavaksi kehittää yrityksen toimintaa. Osittain tätä selittää
avovastauksien viesti siitä etteivät kysymykset olleet välttämät-
tä relevantteja vastaajien näkökulmasta.

Kuvio 104. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

Satakunta (N=21)

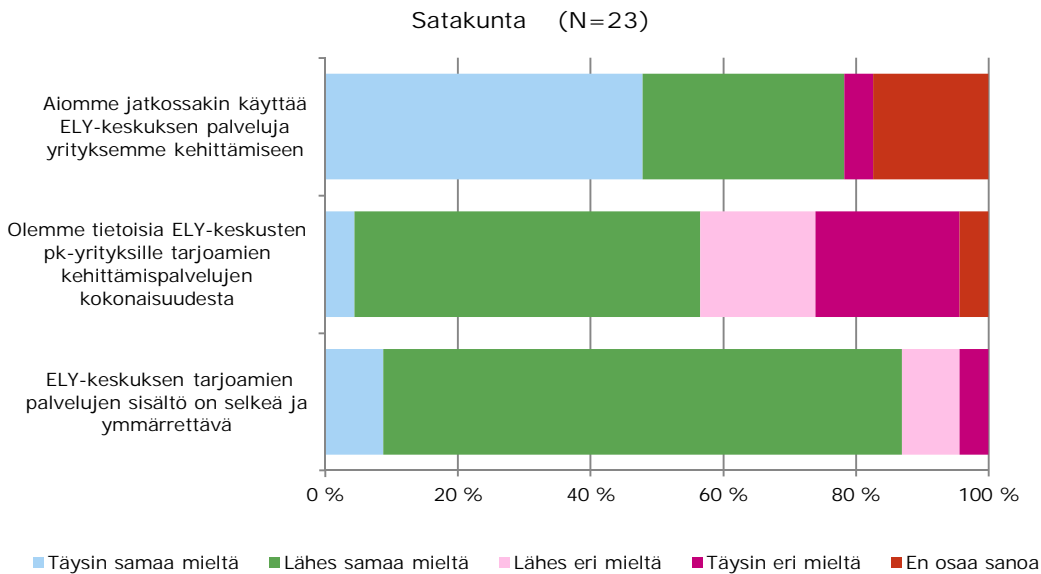
"Ei oikein sovi nuo kysymykset, koska koko hanke laitettiin jäihin eikä nykyiseen liiketoimintaan liittyvää kehittämistä toteutettu."

"en ole käyttänyt palveluja"

"Tehtyä liiketoimintasuunnitelmaa ei voinut sellaisenaan käyttää, mutta opin minkälainen se ei saa olla."

Yritykset arvioivat ELY-keskusten tarjoamien palveluiden sisällön varsin selkeästi hyväksi ja ymmärrettäväksi, mutta kehittämisspalveluiden kokonaiskuva jäi usein epäselväksi. Tästä huolimatta valtaosa yrityksistä uskoi käyttävänsä myös jatkossa palveluita.

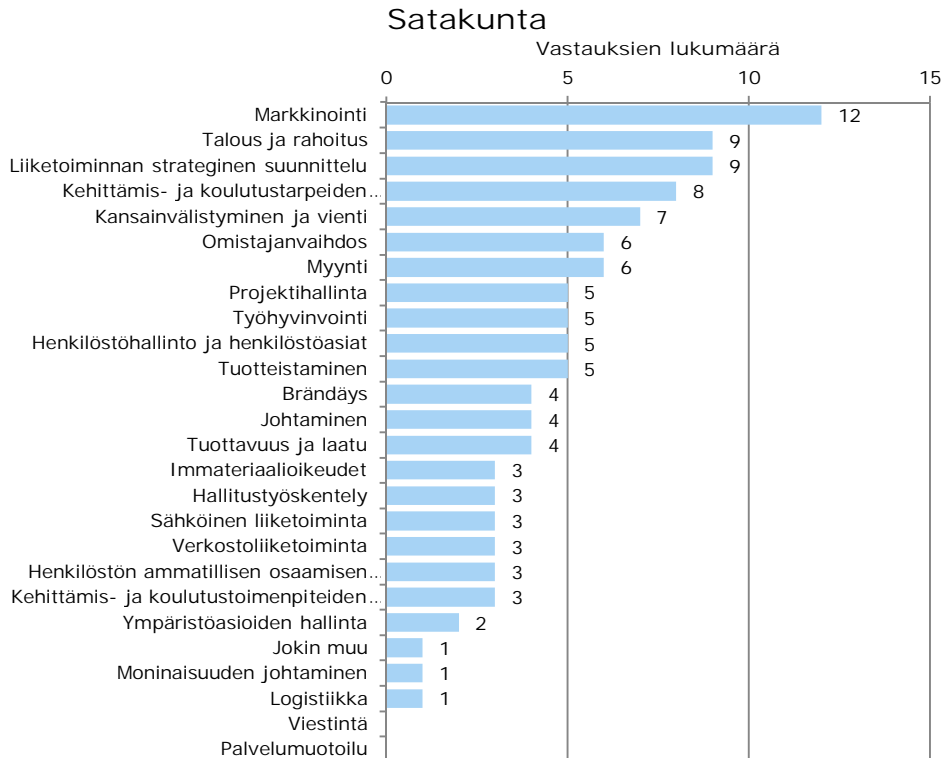
Kuvio 105. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

Satakunnan ELY-keskusalueella yritykset kokivat tärkeäksi teemmaksi markkinoinnin. Tämän lisäksi jatkossa myös mm. talous- ja rahoitusteemoista sekä liiketoiminnan strategista suunnittelua tulisi yritysten mielestä olla palveluita tarjolla.

97

Kuvio 106. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

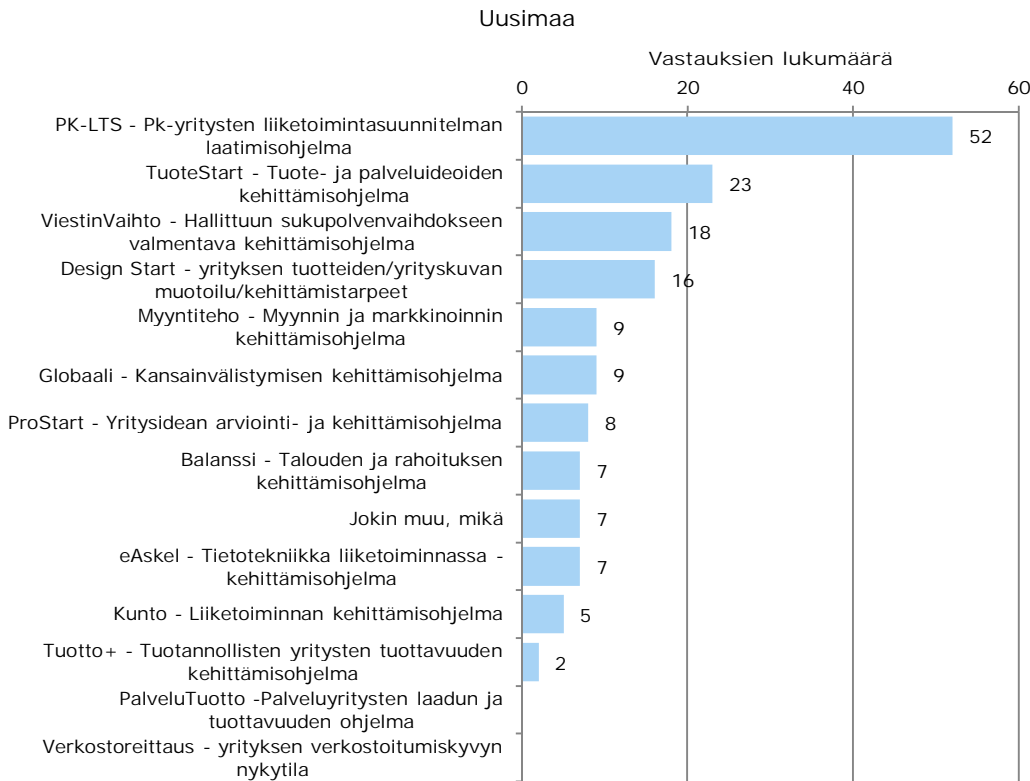
”Kehittämisen- ja koulututarpeiden kartoittamisella tarkoitetaan nimenomaan henkilöstön osaamisen tasojen arviointia.”

”Lisenssoinnit ulkomaille”

16. UUSIMAA

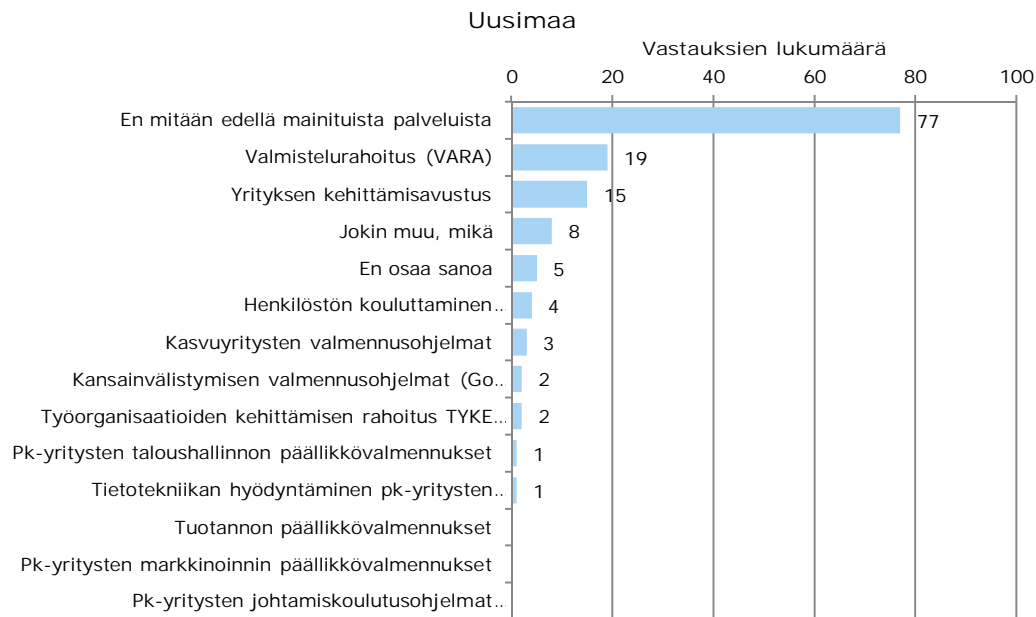
Uudellamaalla noin kolmannes yrityksistä kertoi käyttäneensä PK-LTS -palvelua, joka on myös useimmalla muullakin ELY-keskusalueella käytetyin palvelu. Tämän lisäksi yritykset olivat käyttäneet mm. TuoteStart ja ViestinVaihto -palveluita. Uudelleen ELY-keskusalueelta saatiin kyselyyn yhteensä 154 vastausta.

Kuvio 107. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käytitte/olette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

Valtaosa kyselyyn vastanneista yrityksistä ei ollut käyttänyt mitään muita ELY-keskuksen palveluita. Eniten tuotteistettujen palveluiden ulkopuolelta käytettiin valmistelurahoitusta ja yrityksen kehittämisavustusta. Listalla olevien palveluiden lisäksi yritykset mainitsivat käyttäneensä mm. pk-yritysten kansainvälistymishjelmaa, yritysvalmennusta, yrityshautomo ja kansainvälistymispalveluita.

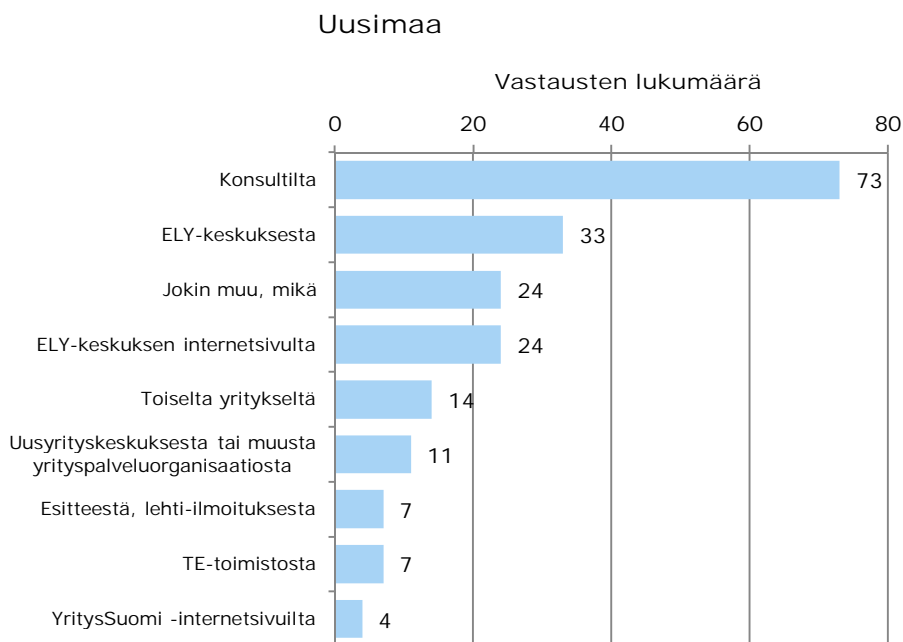
Kuva 108. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Valtaosa yrityksistä oli kuullut tai saanut tietoa ELY-keskusten tarjoamista asiantuntijapalveluista konsulteilta. Myö ELY-keskusten Internet-sivustot ja ELY-Keskukset olivat toimineet tietolähteinä. Tämän lisäksi uusimaalaiset yritykset olivat saaneet tietoa palveluista myös mm. Tekesiltä ja pankeista.

99

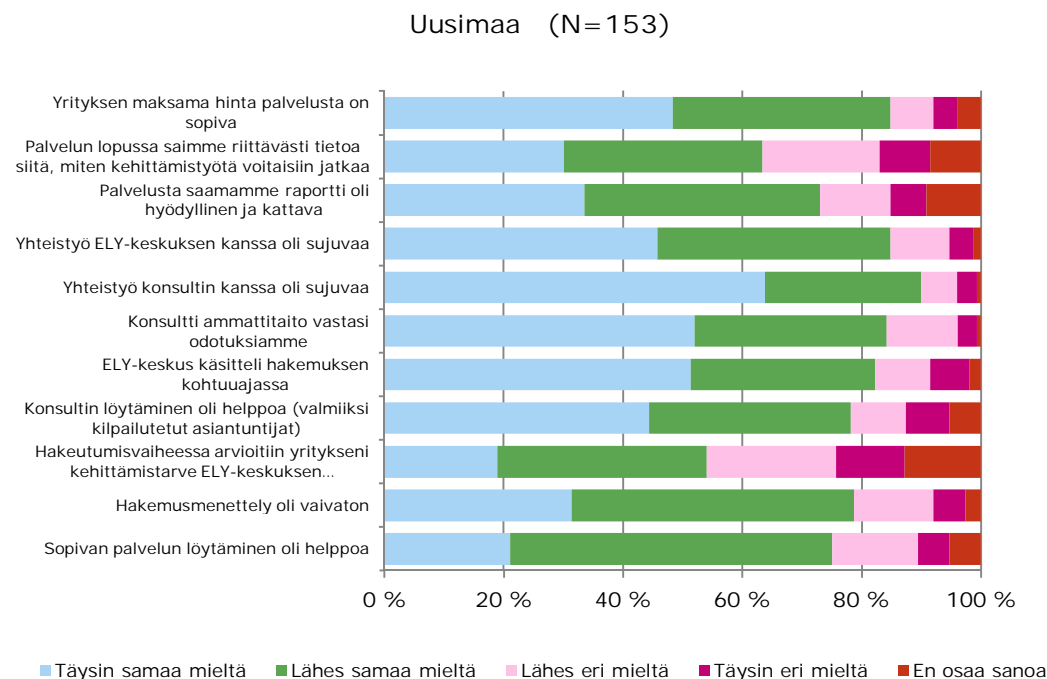
Kuvio 109. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Yritykset ovat olleet Uudellamaalla tyytyväisiä kutakuinkin samoihin asioihin kuin muualla Suomessa. Erityisen tyytyväisiä ol-

laan oltu yhteistyön sujuvuuteen niin konsulttien kuin ELY-keskuksen kanssa. Hieman kriittisemmin suhtaudutaan hakemusmenettelyihin ja palvelun raportointiin sekä jatkotoimista saatuun informaatioon.

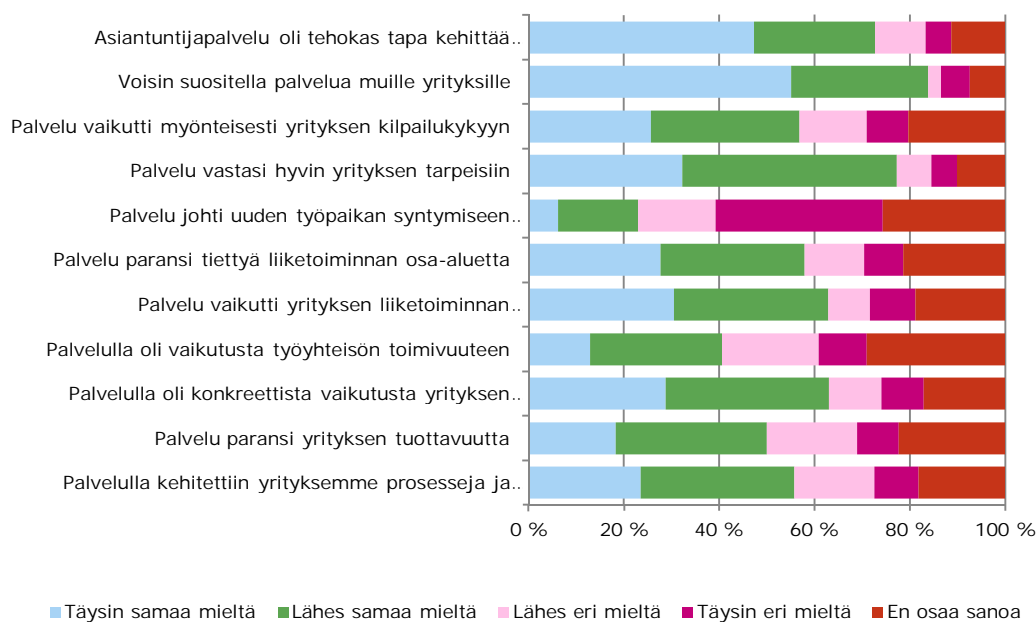
Kuvio 110. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetusta asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

Uudellamaalla yritykset kokivat palveluiden vaikuttavuuden kohtuullisen hyväksi. Huolimatta siitä, että kriittisempiäkin arvioita saatiin kysymyksiin, oli valtaosa vastanneista tyytyväisiä palveluiden vaikutuksiin yleisellä tasolla. Kriittisemmät arviot kohdistuvat kysymyksiin jossa arvioitiin kokemusta palveluiden vaikutuksesta työpaikkojen syntymiseen, tuottavuuteen tai työyhteisön toimivuuteen. Tätä selittää varsin hyvin avovastaukset joissa ilmenee ettei kysymyksenasettelu ollut aina sopivin mahdollinen huomioiden vastanneiden yritysten lähtökohdat ja kehittämishankkeiden luonteen.

Kuvio 111. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

Uusimaa (N=149)

"Teen toistaiseksi työtä yksin. Mutta LTS sisältää ajatuksen myös kasvusta."

101

"kyseessä oli yrityskauppa"

"Konsultti ei tuntenut alaa ja siksi ei oikein osannut toimia niin, että siitä olisi ollut apua. Homma jäi kesken eikä mitään konkreettista saatu aikaan."

"toivotut vaikutukset liiketoimintaan jäi vähäisiksi, mutta edisti osaamista kannattavuuden saavuttamiseksi tulevaisuudessa."

"Sähköinen markkinointi ei kuulunut yrityksen strategiassa lähivuosien kehityshankkeisiin. Kuten sanoin, olimme mukana muista intresseistä"

"Ei koskenut omaa yritystoimintaani, koska tarkoituksena oli löytää jatkaja."

"Laajentamisessa tarvitaan apua ja kirjaamisissa, joihin itseltä kuluu kohtuuttoman paljon aikaa, konsultti hoiti hienosti ne ja saime itse vain tuottaa ideoita ja muutoksia-."

"Väittämät eivät täysin soveltuneet käytetyn asiantuntijapalvelun arviointiin"

"The service we used we really didn't need so much. The service we need BADLY we are not allowed to use! Were from can we get the list of the consults that we can use? Our company need to be mentored step by step through these programs. Only then"

their effect will be completely maximized in the company life-cycle".

"yritystä ei ole vielä perustettu ja yritän toimia nyt ilman asiantuntijaa ja perustaa yritystä juuri kun sitä asiantuntijaa tarvittaisiin, uuden idean kanssa mitä silloin kun se oli ei vielä ollut ehtinyt syntyä, kun oli niin kiire."

"Ei ole vielä olemassa olevaa yritystä, joten kaikkiin kysymyksiin ei pysty vastaamaan"

"Konsulttien palvelut eivät vastanneet toivomuksiamme."

"Hukkasimme aikaa ja kustannuksien maksaja rahaa".

"Palveluntarjoaja ei saa omistaa tuotemerkkiä, esimerkiksi logoa"

"Tämän sivun kysymykset eivät lainkaan sovi tarpeemme kysymyksiksi."

"Tarkoituksena vain yrityksiin myyntiin liittyvä asiantuntija-apu. Ei yrityksen kehittäminen."

"Ymmärrän, että palvelulla pitää olla selkeä prosessikuvaus. Kuitenkin toivoisi että prosessi lähtisi liikkeelle yrityksen tarpeista ja muotoisi niiden mukaan. Tartuttaisiin ainakin yhteen konkreettiseen ongelmaan ohjelman aikana ja haettaisiin siihen ratkaisua, eikä siirrettäisi kaikkea lisäpäivien tai tulevien ohjelmien varaan."

"Konsultointipalkkot 12 kk aikana synnyttivät meille kustannukset, joilla olisimme voineet palkata kaksi henkilöä omalle palkkalistallemme. Tulokset eivät kattaneet investoitua summaa. Varsinaisen kehitysprojektin aikana tehty työ auttoi meitä ohjaamaan kehityspanostuksia oikeaan suuntaan, mutta jatkona toteutettu konsultointiprojekti jälkikäteen arvioituna valitettavasti hidasti hyvin suunnitelmien toimeenpanoa. Nyt olemme investoineet samojen kehitystoimenpiteiden toteutukseen palkkaamalla toteutuksesta vastuullisiksi omaa henkilöstöä. Tulokset ovat olleet paremman sitoutumisen ja sopivampien osaamis- ja kokemusprofiilien ansiosta parempia. Olen suositellut palvelua muille, mutta neuvonut antamaan enemmän painoarvoa konsultin kokemustaustan soveltuvuudelle ja pitämään suunnittelun ja toteutusresurssoinnit erillisinä."

"Ei otettu palvelua vastaan kun ei löytynyt asiantuntijaluettelosta se joka olisimme halunneet joka olis parhaiten voinut auttaa."

"(TuoteStart) Itse koen että kyseessä oli enemmänkin mentoointi, ja osaselvitysten mahdollistaminen taloudellisesti. Kaikki työ ja ideointihan nyt piti kuitenkin tehdä itse, joten sinänsä en palvelulle minkään kehittäjänä anna niin kauheasti kredittiä."

*Kyse oli kuitenkin vain muutamasta palaverista ja siitä syntyväs-
tä dokumentista. Näin pienen suoritteen jälkeen ei voi todeta
palvelun vaikuttaneen toimintaan oleellisesti. Jos olisi jatkettu
työtä vielä saman verran, sitten voisi jo niin ehkä väittääkin."*

"Koen ELY-keskukset kankeiksi ja jossakin määrin hitaiksi."

*"design start ja Pk-LTS ovat sen verran alkuvaihe palveluita ettei
voi verrata eikä arvioida konkreetisesti miten toiminta olisi kehi-
tänyt ilman niitä palveluja. Mutta meille ne antoivat mahdolli-
suus amattilaisemmin alkuun."*

*"Viestinvaihtokonsultoinnilla ei ollut tarkoituskaan esim. synnyt-
tää uusia työpaikkoja"*

"En vastannut koska en ole käyttänyt palveluita"

*"pelkän business planin tuottaminen ei vielä synnytä mitään
muuta mutta ehkä tulevaisuudessa"*

"Asiantuntija-apua ei jorvaa mikään käytännössä."

*"Minulla on yhden hengen yritys, joten työyhteisön toimivuutta
en arvioinut. Tämä ei myöskään synnyttänyt uutta työpaikkaa
yritykseeni, sillä minulla ei ole tarkoituskaan kasvattaa tätä hen-
kilömäärältään suuremmaksi."*

103
*"Yrityksen perustaminen peruuntui rahoitus vaikeuksien joh-
dosta."*

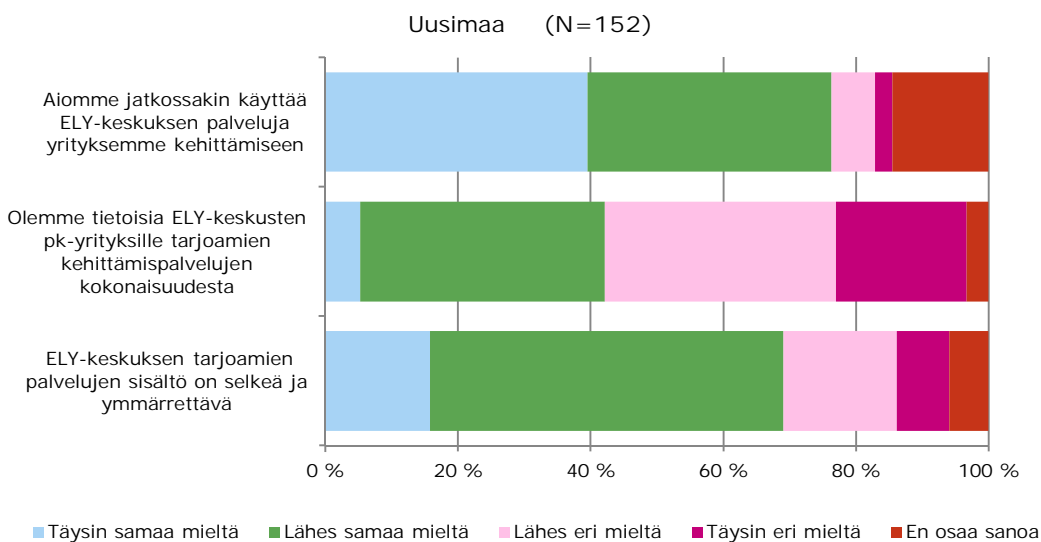
*"Olimme ns. tienhaarassa yrityksemme osalta viime vuonna -
harkitsimme jopa vakavasti myyvämme yrityksemme, sillä mo-
lempien omistajien stressitaso on ollut jo pari vuotta pahoin pu-
naisella. Tuloksellisesti olemme olleet jo useita vuosia erinomainen
yritys, mutta työmäärä omistajien osalta on usein ollut koh-
tuuton. PK-LTS selkeytti tilanteemme ja ymmärsimme konsul-
timme avustuksella, että yrityksemme on erittäin hyvässä ha-
pessa ja liiketoimintaamme priorisoimalla pystymme myös omis-
tajien osalta keventämään työtaakkaamme. PK-LTS:n osalta
löysimme myös laajentumismahdollisuuksia ja tulemmekin rek-
rytoimaan tänä vuonna 1 - 2 uutta työntekijää, kuten tod.näk.
myös tulevina vuosina. Tämän vuoden suuri teema on kuitenkin
kohtuullistaa omistajien työmäärää ja tämän jälkeen tulevaisuu-
dessa panostamme toimialalliseen laajentamiseen sekä mahdol-
liseen alueelliseen laajentumiseen."*

"Teillä on käytössä hyviä konsultteja."

"tämä osio käsittelee huonosti sukupolven vaihdosasiaa."

Uusimaalaiset yritykset olivat hieman kriittisempiä arvioidessaan palveluiden selkeyttä ja ymmärrettävyyttä kuin yritykset muulla alueella. Uudellamaalla yritykset eivät kokeneet olevansa tietoisia myöskään palveluiden kokonaiskuvasta. Tästä huolimatta valtaosa yrityksistä uskoi käyttävänsä tulevaisuudessakin ELY-keskuksen palveluita. Tätä tukee avovastausten viesti jossa toivottiin toiminnan olevan suoraviivaisempaa ja selkeämpää sekä sitä että palveluita voisi saada yhdeltä luukulta.

Kuvio 112. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"Toivoisin että minull aolisi ELYllä YKSI yhteishenkilö, joka etsisi puolestani sopivia tukia juuri MINUN bisneksen kannalta hyviä. JA jok avoisi täyttää niitä lomakkeita!! Olen yksinyrittäjä ja minulta on jäänyt moni hakenmus tekemätä koska niiden perehtymiseen ja täyttämiseen menee niin paljon aikaa.."

"erittäin hyvä ja osaava yhteyshenkilö Reino Koho erittäin suuri miinus maaseudun kehittämisrahaston hakemusmenetelylle ja käsittelyajalle"

"Hakeminen on työlästä ja päätökset viivästyttää projekteja. Tuki-ehdot on usein niin tiukat, ettei ne sovellu nopean kehittämisen ja kokeilun menetelmän soveltamiseen."

"Money and help are not available when is needed most. lots of unnecessary delays. I think in this respect ELY-Keskus has a lot to improve to make sure that companies get what they need IN TIME. this way the waste is minimized and the effectiveness increases a lot."

"jotta pk seudun yrityksillä olisi pienikin mahdollisuus käyttää oikeita hyötyjä tarvii byrokraattisia ely juttuja byrokratian säveltämiseen. Ärsyttää kun väärät sanamuodot pistää hakemukset luiskaan. tasavertaisuutta , rehellisyyttä ym toivoisin olis se ely,

tekes ym toivottavasti lähivuosina oma ajatus muuttuu elystä kun oikeaa palvelua pääsee käyttään"

"Mielstäni aloittavan yritys ´ksen ongelmina on löytää rahoistusta ja rahoituksen lähteitä. Mielestäni tukimuotoja, tahoja jne pitäisi yhdistää ns. yhden luukun periaatteella"

"Suhde Tekesin rahoitusohjelmiin ja niiden sääntöihin herättää epäilyksiä. Nämä palvelut olisi selkeyden ja konfliktien välttämiseksi hyvä saada yhdeltä luukulta. Nyt on vähän semmoinen tunne, että ei viitsi puuhastella ELY-keskuksen ohjelmien kanssa, vaan keskitytään tekemään asioita TEKES-ohjelman puitteissa. ELY-keskuksen pienille ja selkeästi tuotteistetuille palveluille olisi kuitenkin meilläkin selkeä tarve Tekesin laajempien rahoitusohjelmien rinnalla."

"Jos on palveluita mitä pienyritykset voivat käyttää. Tuntuu että kaikki tuet ym on tarkoitettu vain ja ainoastaan jonku Nokian tai UPM kokoisille yrityksille, ei pienille jotka sitä tarvitsisi kaikista eniten!"

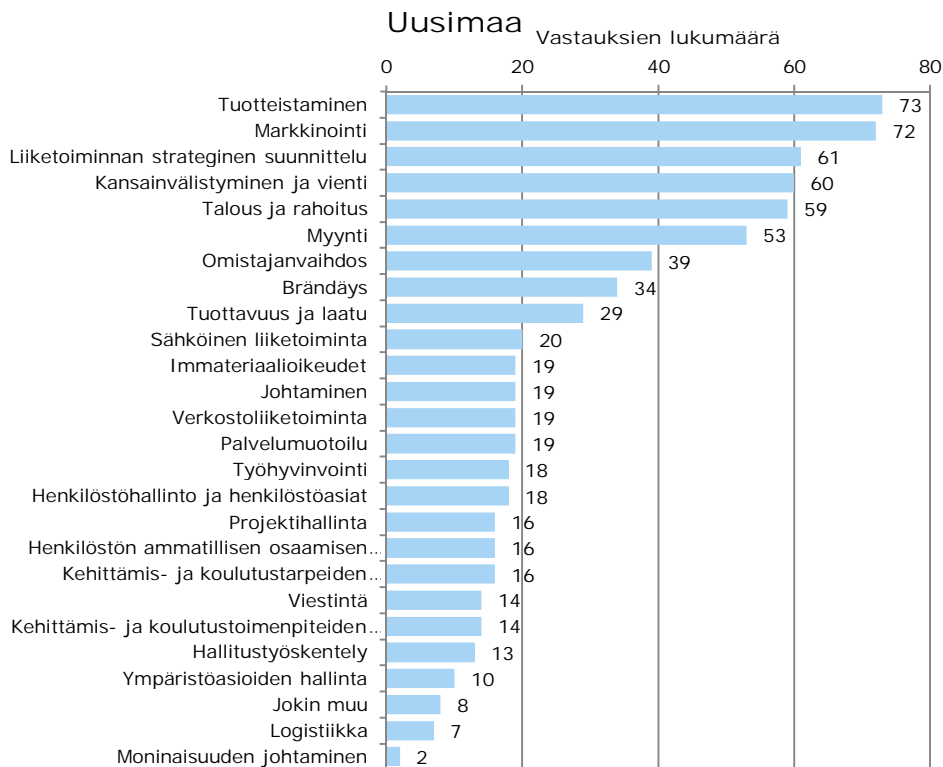
"Mistähän saisi lisätietoa palveluistanne - täsmämarkkinointia esim. Suomen Yrittäjien kautta pyytäisin - Kiitos!"

"Viimeksi työ ei tuottanut tulosta. Nyt on aika kova kynnys ajatella seuraavaa kehittämissuunnitelmaa, koska henkilöstömäärämme on pieni ja jokaisen aika on tärkeää kokonaisuuden kannalta."

"Loistava tilaisuus ja mahdollisuus! TuoteStart ohjelmaan voisi olla vielä jatko-osa esim. 1-2 päivää lisää. Kiitos vielä tästä mahdollisuudesta!"

Lähestulkoon puolet uusimaalaisista yrityksistä piti tärkeänä, että ELY-keskus tarjoaisi tulevaisuudessa tuotteistamiseen ja markkinointiin liittyviä asiantuntijapalveluita. Yritykset kokivat myös, että liiketoiminnan strateginen suunnittelu, kansainvälistyminen ja vienti sekä talous ja rahoitus ovat tulevaisuuden kannalta tärkeitä teemoja. Tämän lisäksi vaihtoehtojen ulkopuolelta toivottiin mm. esimieskoulutusta.

Kuvio 113. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

"Ainakin startupeilta puuttuu täysin resurssit rakentaa brändiä, laatia sopimus pohjia ja viestiä medioissa. IPR (patentit, tavaramerkit, oikeudet) jätetään myös usein hoitamatta, joka sitten kostaatuu myöhemmin esim. kansainvälistymisen aikaan."

"Teemojen sijaan mieltäisi uusia toimintamalleja joilla Ely voisi yrityksiä tukea, esim ohjaamalla yrityksiä yksityisiin palveluihin joista saa tukea yritystoiminnalle, vaikka www.abonnet.com"

"Tarvitsemme Etelä-Suomeen esimies koulutusta. Itse kävin Hoivakas-koulutuksen ja tarvitsemme vastaavia lisää. Tarvetta olisi kouluttaa 2 henkilöä. Koulutus oli kokonaisvaltainen ja huomioi kaikki osa-alueet joita esimiestyöhön liittyy."

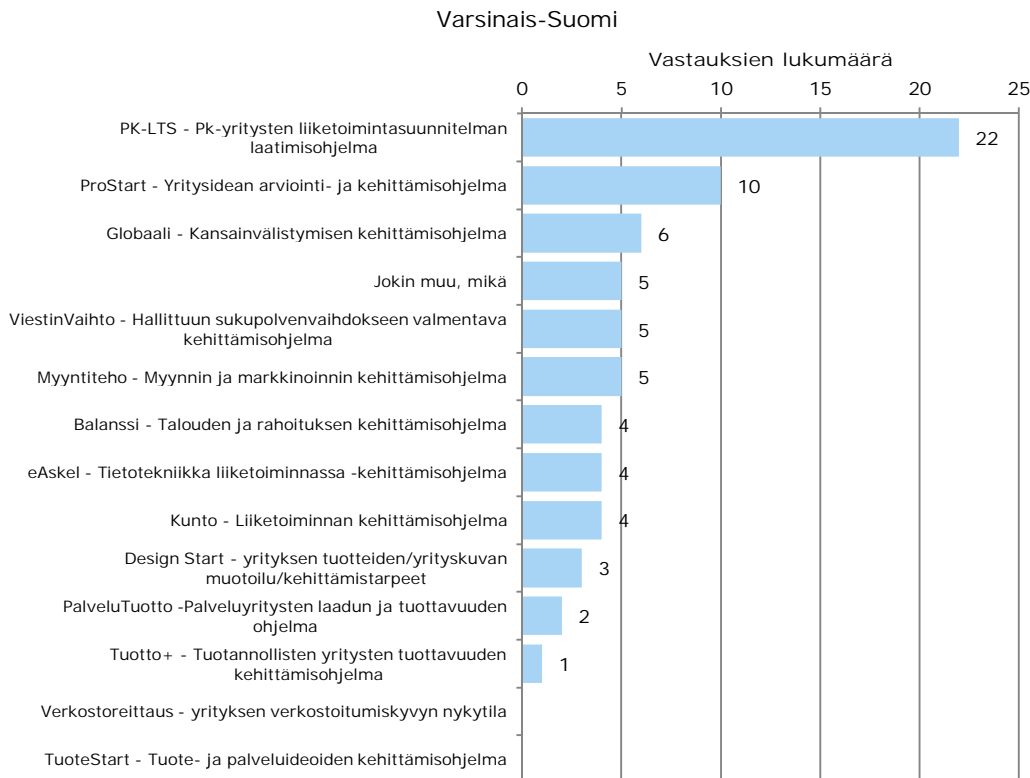
"all above mentioned sections are important. But for a company in start-up phase with an international business idea most critical is to get the sales and marketing running and as fast as possible to become internationalized."

"Myyntiä yleensä hiukan väheksytään kuitenkin se on yleensä avainasemassa käytännössä. Erilaiset yritysten väliset yhteistyömallit, eli verkostautuminen vaatisi paljon sparrausta ja kehitystä."

17. VARSINAIS-SUOMI

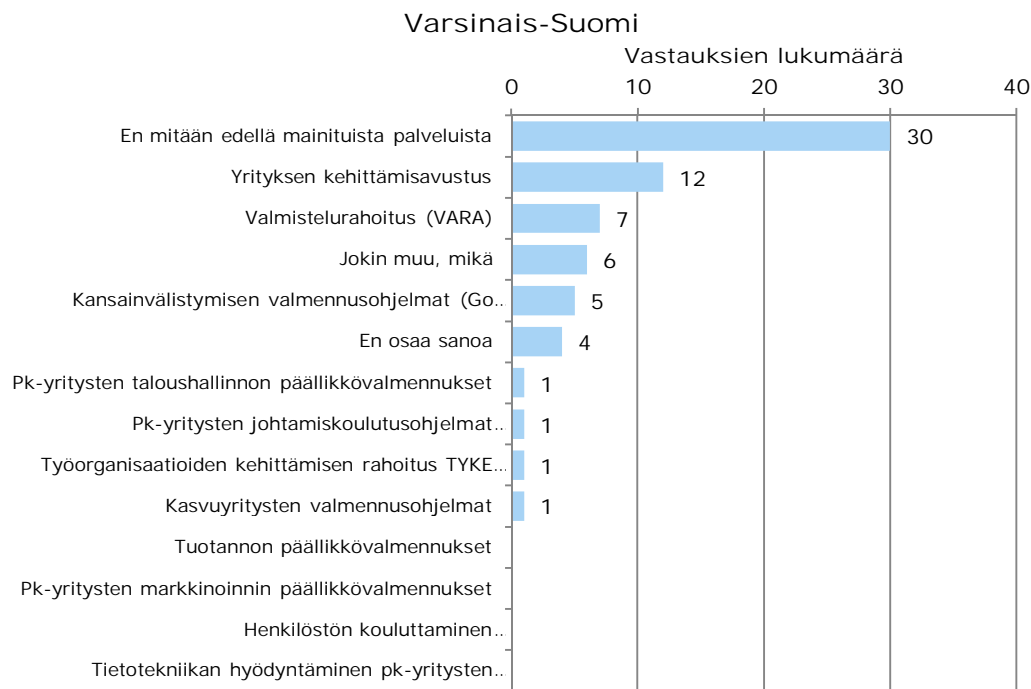
Varsinais-Suomesta kyselyyn vastasi yhteensä 61 yritystä. Näistä yrityksistä yli kolmannes oli käyttänyt PK-LTS -asiantuntijapalvelua. Tämän lisäksi yritykset olivat käyttäneet mm. ProStart ja Globaal tuotteita.

Kuvio 114. Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käytitte/ollette käyttäneet?(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

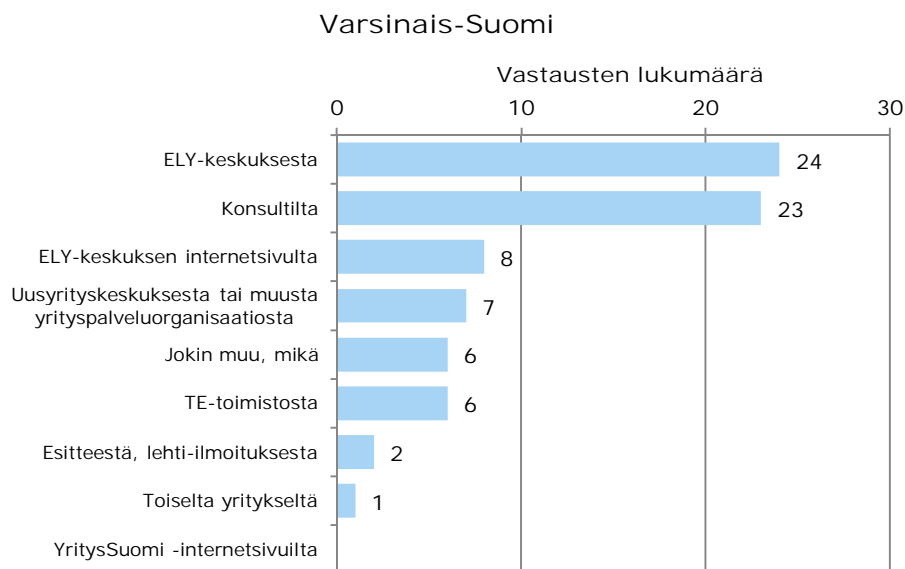
Valtaosa kyselyyn vastanneista yrityksistä ei ollut käyttänyt muita kuin tuotteistettuja palveluita. Varsinais-Suomessa yritykset olivat käyttäneet pitkälti samoja ei-tuotteistettuja palveluita kuin muillakin alueilla: yrityksen kehittämissavustus ja valmistelurahoitus. Kysymyksenasettelun ulkopuolelta yritykset mainitsivat käyttäneensä Eco-start- ja Potkuripalveluita.

Kuva 115. Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

Myös varsinaissuomalaiset yritykset ovat saaneet tietoa pääasiassa ELY-keskukselta ja konsulteilta. Yritykset mainitsivat saaneensa myös tietoa mm. Yrityssalolta.

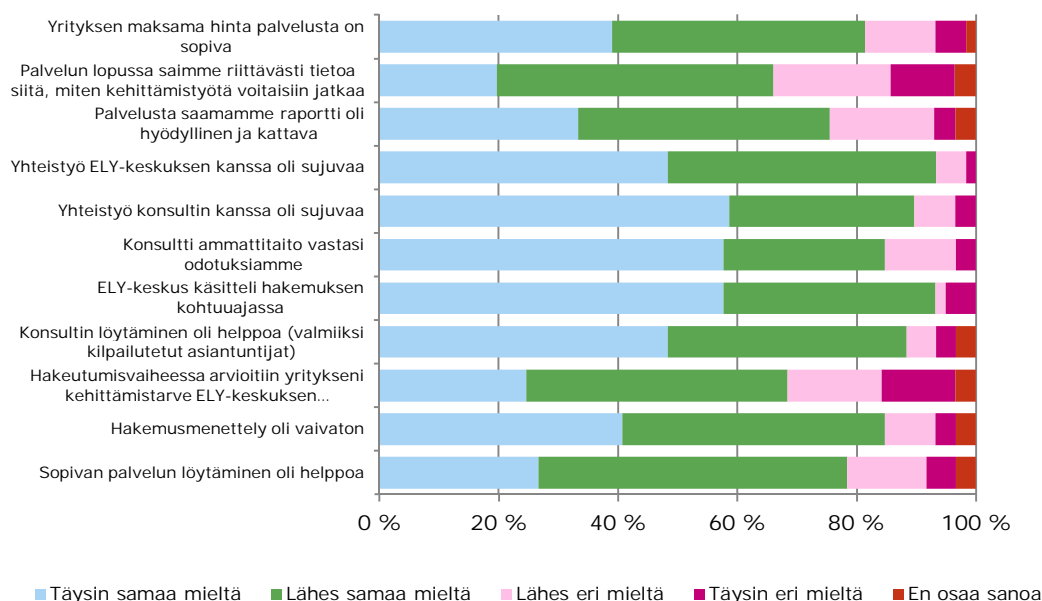
Kuvio 116. Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman vaihtoehdon.

Varsinaissuomalaiset yritykset olivat keskimääräistä tyytyväisempiä palveluiden toimivuuteen. Erityisen paljon kiitosta sai yhteistyön sujuvuus ja konsultin löytämisen helppous. Negatiivisempaa palautetta tuli samoista teemoista joita kaikilla muillakin alueilla hieman kritisoitiin, kuten mm. sitä ettei yrityksen kehittämistarpeita aina kartoitettu hakeutumisvaiheessa, ja että yrittäjät eivät aina saaneet tietoa siitä kuinka kehittämistyötä voitaisiin tulevaisuudessa jatkaa.

Kuvio 117. Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

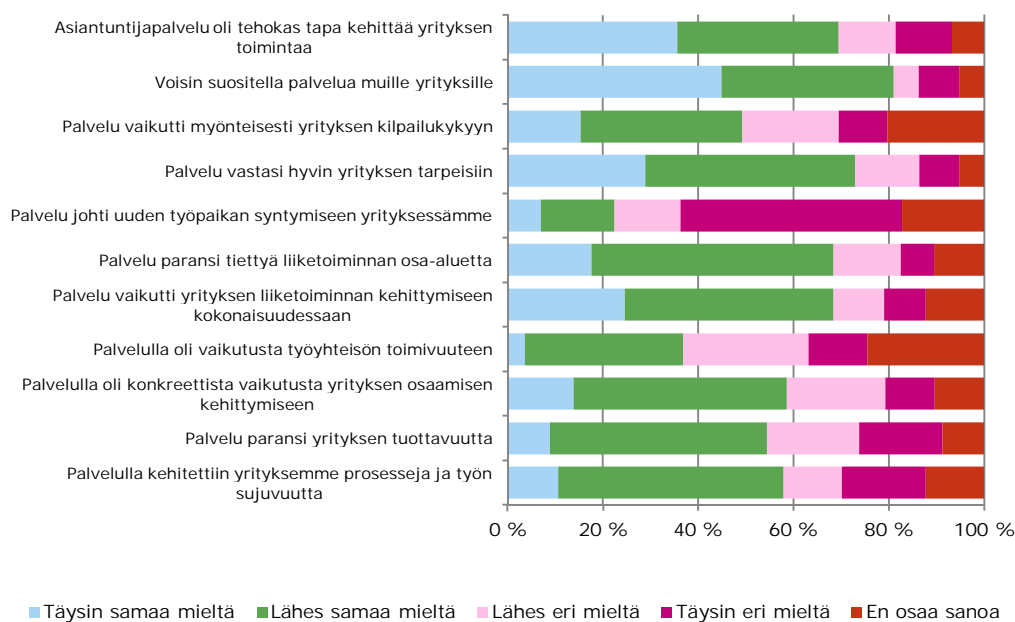
Varsinais-Suomi (N=60)

Yritysten kokemukset palveluiden vaikuttavuudesta olivat pääpiirtein positiivisia, mutta noin 10 prosenttia yrityksistä koki etteivät vaikutukset vastanneet odotuksia. Erityisen kriittisiä oltiin kun arvioitiin palvelun vaikutuksia työpaikkojen syntymiseen. Toisaalta valtaosa yrityksistä piti asiantuntijapalveluita hyvänä tapana kehittää yrityksen toimintaa ja voisi suositella sitä muillekin yrityksille. Kuten lähestulkoon kaikilla muillakin ELY-keskusalueilla osa yrityksistä koki etteivät kysymykset koskeneet heitä sillä yritys oli joko juuri aloittanut tai asiantuntijapalvelun tavoitteena oli esimerkiksi omistajanvaihdos.

Kuvio 118. Arvioikaa seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

Varsinais-Suomi (N=59)

"Turun Kauppahalliyhdistys R.Y.:llä on useita kokemuksia erilaisista projekteista. Ely-keskuksessa olevan henkilöstön asiantuntemus on ollut ratkaisevaa projektien onnistumisen kannalta."

110

"Vertaileminen esim. sen suhteen paransiko palvelu tuottavuutta on vaikeaa koska kyseessä alkava yritys."

"Palvelu vaikutti yrityksen liiketoiminnan kehitykseen todella paljon eli toimin arkkitehtuuritoimistona enkä innovatiivisena vientiyrityksenä."

"Osaavan asiantuntijan tulisi arvioida ja huomioida miten kyseisessä yrityksessä käsitellyt asiat saadaan elämään projektin jälkeenkin - rehellinen loppuarviointi tai seuranta päivä on merkittävä."

"ProStartin avulla saimme ideaa liiketoiminnan kehittämiseen sekä osa-alueisiin, johon olisi vielä kiinnitettävä huomiota tarkemmin."

"Meidän tapauksessa LTS tehtiin, jotta saatiin selkeytettyä yrityksemme toiminta ja kehityssuunta. Kysymykset ovat meidän aikamuodossa, eikä meidän tapauksessa tapahtunut mitään, niin nopeasti, että voisi niitä kommentoida."

"LTS kokosi kattavan paketin liiketoiminnan suuntaamiseksi."

"Kyseessä on yrityksen myynti/sukupolvenvaihdos, joten kysytyt asiat eivät koske meitä."

"Hyvä konsultti joka osasi asian"

"Meille lähestytköön pakotettiin ottamaan prostart mikäli haemme tukea elystä. Toiminta on jo olemassa vain laajenemassa, joten vastaukset sen mukaisia."

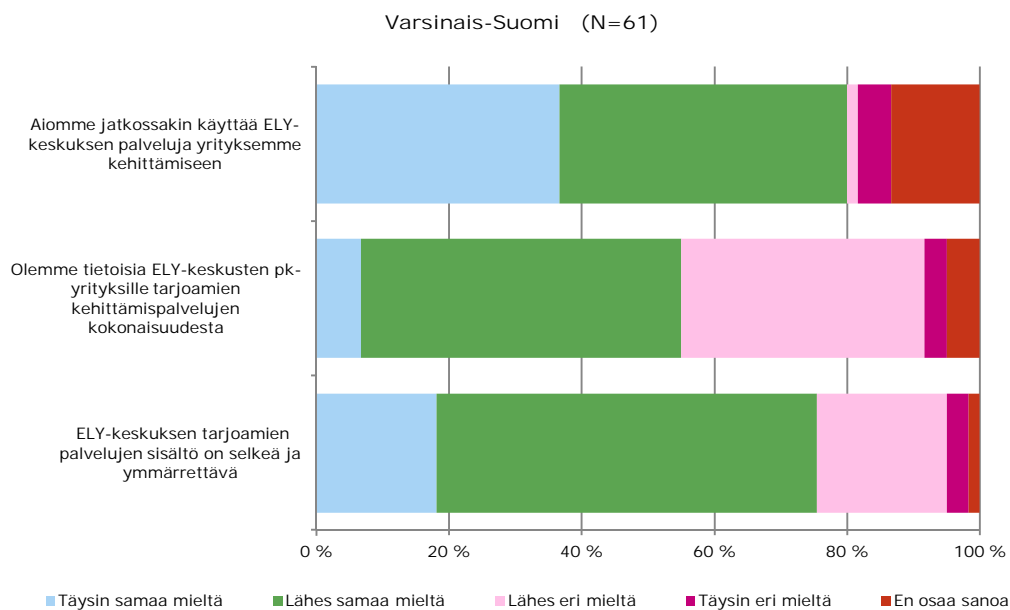
"Kaikki yllämainitut olisivat melko varmasti toteutuneet, jollei kauppa olisi peruuntunut."

"Meillä ei ollut tavoitteena liiketoiminnan kasvu. Ainoastaan saada infoa ja käytännön neuvoja tiettyihin ongelmatilanteisiin. Näihin saimme kyllä osittain apua."

"Ohjelma auttaa löytämään kipupisteet"

"Asiantuntija ei löytänyt jatkajaa yritykselle."

Kuvio 119. Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne

"Sotkuinen asia on mm. hahmottaa ELYn ja Tekesin tehtäväjako. Jos aikoo anoa jotakin avustusta, tukea, ei ole helppoa löytää oikeaa luukku."

"Soitin ely-keskukseen ja pyysin erästä nettisivuilla esiteltyä tuotteistus-palvelua. Puheluun vastannut henkilö ei tiennyt sen olemassaolosta laisinkaan vaan ohjasi minut prostart-toimintaan joka oli yritykselleni täysin turha."

"ELY-keskus voisi laittaa kehittämispalveluiden esittelyjä YouTubeen, 2-3 minuutissa näkee paljon. Vuodenvaihteen aikoihin"

voisi olla sopiva aika vastaanottaa sähköpostiviesti ELY-keskukselta jossa kerrotaan ohjelmatarjonnasta.”

”ELY:n internet-sivusto on auttamattomasti vanhentunut, pitäisi uudistaa!”

”Paljon suullisia lupauksia jotka myöhemmin osoittautui turhiksi ja muuteltiin aiempia päätöksiä ylimalkaisesti!”

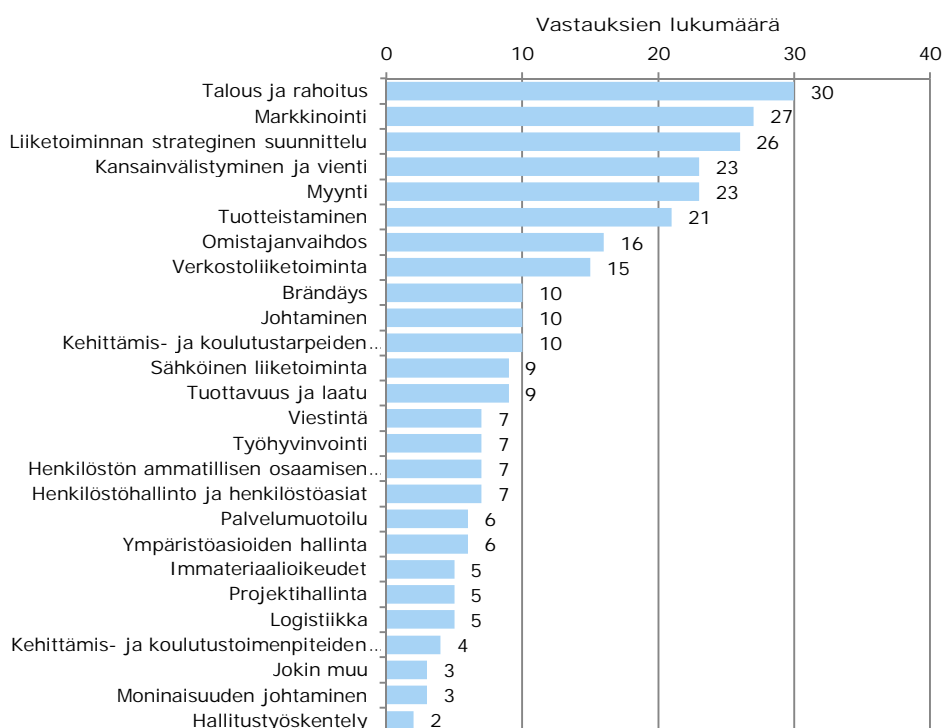
”turhaan käyttöä kallista aikaa”

”ELY-keskus voisi tarjota ja tiedottaa yrityksille aktiivisemmin mahdollisuuksista ja tarjonnastaan”

Varsinais-Suomessa yritykset näkivät tärkeiksi tulevaisuuden teemoiksi palveluntarjonnan näkökulmasta etenkin talouden ja rahoituksen sekä markkinoinnin. Myös liiketoiminnan strateginen suunnittelu ja kansainvälisyys nähtiin keskeisiksi tulevaisuuden teemoiksi. Tämän lisäksi mainittiin mm. immateriaalioikeudet.

Kuvio 120. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

Varsinais-Suomi

"Olemme kaivanneet aloittelevina yrittäjinä rinnalle jonkinmoista 'kummisetää', mentoria, jonka puoleen voisi kääntyä ongelmissa ja joka olisi vaikka vain kuuntelijana rinnalla!"

"Liiketoiminnan strateginen suunnittelu linkittyy joukon muita teemoja."

"Markkinointi, myynti, immateriaalioikeudet, kansainvälistyminen ovat asioita, joissa Ely-keskuksen sijoittaman pääoman tuotto lisääntyvien yhteisöverotulojen muodossa on korkea. Tuotekehityksen asiantuntijapalvelut auttavat uuden tiedon siirtymistä mm. yliopistoista PK-yritysten käyttöön."

"Elykeskuksen henkilöstön kouluttaminen, omien kokemusten perusteella saatua tietoa osaista työntekijöistä ja heidän osaamisesta, eivät ole vakuuttaneet meitä täysin. Huolellisuus puolella parannettavaa ollut useaan otteeseen. (kattaa monia pieniä asioita, joista helposti tulee suuria. kyseiset henkilöt ovat saaneet jo suoran palautteen)"

"Koko Suomi tarvitsee vientiä lisääviä toimenpiteitä, iso joukko kasvuyrityksiä tarvitsee vientiä, vientiä tukevien toimenpiteiden kehittäminen liekee yksi tärkein teema seuraavan 10 vuoden aikana, uskon näin."

LIITE 1. SÄHKÖISEN KYSELYN KYSYMYSRUNKO

Vaikuttavuus selvitys pk-yrityksille ELY-keskusten tuotteistetuista asiantuntijapalveluista

Arvoisa pk-yrityksen edustaja,

Työ- ja elinkeinoministeriö selvittää täällä kyselyllä pk-yritysten **tuotteistettujen asiantuntijapalvelujen vaikuttavuutta**. Palveluja tuottavat alueelliset ELY-keskukset (Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset).

Kysely on toimitettu kaikille yrityksille, jotka ovat vuosina 2010-2011 käyttäneet asiantuntijapalveluja. Olemme saaneet yhteysbiedot ELY-keskusten asiakkuudenhallintajärjestelmästä.

Olemme uudistamassa pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluja. Tästä syystä selvitämme mielipiteitämme myös tulevaisuuden kehittämistarpeista.

Selvityksen tulokset käsitellään luottamuksellisesti ja tilastollisesti siten, ettei yksittäistä vastaajaa voi tunnistaa. Vastaamiseen menee aikaa keskimäärin 10 minuuttia.

Vastaamalla voit vaikuttaa!

Kiitos etukäteen vastauksestasi.

Ystävällisin terveisin

Anna-Mari Jaanu
Hankepäällikkö
Työllisyys- ja yrittäjyysosasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32, 00023 Valtioneuvosto

puh. +358 50396 4631
anna-mari.jaanu@tem.fi
www.tem.fi

114

Minkä ELY-keskuksen alueella yrityksen kotipaikka sijaitsee?

- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Häme
- Kaakkois-Suomi
- Kainuu
- Keski-Suomi
- Lappi
- Pirkanmaa
- Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Savo
- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi

Yrityksen henkilöstön määrä

- 1-4 henkilöä

- 5-9 henkilöä
- 10-49 henkilöä
- 50-249 henkilöä
- yli 250 henkilöä

Yrityksen liikevaihto

- alle 0,5 miljoonaa €
- 0,5-2 m€
- > 2 - 10 m€
- > 10 -50 m€
- yli 50 m€
- Säätiö tai yhdistys

Yrityksen toimiala (TOL 2008)

- Maatalous, metsätalous ja kalatalous
- Kaivostoiminta ja louhinta
- Teollisuus
- Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta
- Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito
- Rakentaminen
- Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus
- Kuljetus ja varastointi
- Majoitus- ja ravitsemistoiminta
- Informaatio ja viestintä
- Rahoitus- ja vakuutus toiminta
- Kiinteistöalan toiminta
- Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta
- Hallinto- ja tukipalvelutoiminta
- Koulutus
- Terveys- ja sosiaalipalvelut
- Taiteet, viihde ja virkistys
- Muu palvelutoiminta
- Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta
- Toimiala tuntematon

Yrityksen ikä

- alle 3 vuotta
- yli 3 vuotta

Mitä ELY-keskuksen tuotteistettua asiantuntijapalvelua käytitte/olette käyttäneet?

(Voitte tarvittaessa valita useamman vaihtoehdon)

- Balanssi - Talouden ja rahoituksen kehittämissuunnitelma
- eAskel - Tietotekniikka liiketoiminnassa -kehittämissuunnitelma
- Globaali - Kansainvälistymisen kehittämissuunnitelma
- Kunto - Liiketoiminnan kehittämissuunnitelma
- Myyntiteho - Myynnin ja markkinoinnin kehittämissuunnitelma
- PK-LTS - Pk-yritysten liiketoimintasuunnitelman laatimissuunnitelma
- ProStart - Yritysidean arviointi- ja kehittämissuunnitelma
- TuoteStart - Tuote- ja palveluideoiden kehittämissuunnitelma
- Tuotto+ - Tuotannollisten yritysten tuottavuuden kehittämissuunnitelma
- PalveluTuotto -Palveluyritysten laadun ja tuottavuuden ohjelma
- VestinVaihto - Hallittuun sukupolvenvaihdokseen valmistava kehittämissuunnitelma
- MoniTaito - yrityksen liiketoiminta-analyysi ja henkilöstön kehittämistarveanalyysi
- Verkostoreittaus - yrityksen verkostoitumiskyvyn nykytila
- Design Start - yrityksen tuotteiden/yrityskuvan muotoilu/kehittämissuunnitelmat
- Jokin muu, mikä _____

Keneltä tai mistä saitte tietoa tuotteistetusta asiantuntijapalvelusta? Voitte valita useamman

vaihtoehdon.

- Konsultilta
 ELY-keskuksesta
 Toiselta yritykseltä
 TE-toimistosta
 Uusyrityskeskuksesta tai muusta yrityspalveluorganisaatiosta
 YritysSuomi -internetsivuilta
 ELY-keskuksen internetsivulta
 Esitteestä, lehti-ilmoituksesta
 Jokin muu, mikä _____

Seuraavassa on esitetty väittämiä tuotteistetuista asiantuntijapalveluista. Arvioikaa seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

	Täysin samaa mieltä	Lähes samaa mieltä	Lähes eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Sopivan palvelun löytäminen oli helppoa	☐	☐	☐	☐	☐
Hakemusmenettely oli vaivaton	☐	☐	☐	☐	☐
Hakeutusvaiheessa arvioitiin yrityksen kehittämistarve ELY-keskuksen asiantuntijan kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Konsultin löytäminen oli helppoa (valmiiksi kilpailutetut asiantuntijat)	☐	☐	☐	☐	☐
ELY-keskus käsitteli hakemuksen kohtuujassa	☐	☐	☐	☐	☐
Konsultti ammattitaito vastasi odotukslamme	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyö konsultin kanssa oli sujuvaa	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyö ELY-keskuksen kanssa oli sujuvaa	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelusta saamamme raportti oli hyödyllinen ja kattava	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelun lopussa saimme riittävästi tietoa siltä, miten kehittämistyötä voitaisiin jatkaa	☐	☐	☐	☐	☐
Yrityksen maksama hinta palvelusta on sopiva	☐	☐	☐	☐	☐

Perustitko yrityksen palveluun osallistumisen jälkeen?

- Kyllä
 Ei

Perustelkaa ylläolevia vastauksia tai antakaa lisätietoa

Arvioi seuraavia väittämiä suhteessa omaan kokemukseenne ja käyttämäänne tuotteistettuun asiantuntijapalveluun.

	Täysin samaa mieltä	Lähes samaa mieltä	Lähes eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Palvelulla kehitettiin yrityksemme prosesseja ja työn sujuvuutta	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelu paransi yrityksen tuottavuutta	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelulla oli konkreettista vaikutusta yrityksen osaamisen kehittymiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelulla oli vaikutusta työyhteisön toimivuuteen	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelu vaikutti yrityksen liiketoiminnan kehittymiseen kokonaisuudessaan	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelu paransi tiettyä liiketoiminnan osa- aluetta	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelu johti uuden työpaikan syntymiseen yrityksessämme	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelu vastasi hyvin yrityksen tarpeisiin	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelu vaikutti myönteisesti yrityksen kilpailukykyyn	☐	☐	☐	☐	☐
Voisin suositella palvelua muille yrityksille	☐	☐	☐	☐	☐
Asiantuntijapalvelu oli tehokas tapa kehittää yrityksen toimintaa	☐	☐	☐	☐	☐

Perustelkaa ylläolevia vastauksia tai antakaa lisätietoa

Kumpi toimintatapa olisi mielestänne parempi tapa toteuttaa yrityksenne kehittämistoimenpiteitä?

- Yritys hakee palvelua, valitsee asiantuntijan valmiiksi kilpailutetuista konsulteista. ELY-keskus maksaa palvelun tuottajalle ja yritys maksaa osuutensa jälkikäteen ELY-keskukselle.
- Yritys tekee hakemuksen kehittämistarpeestaan, yritys etsii ja hankkii itse asiantuntijan ja maksaa kehittämisen kokonaiskulut itse. ELY-keskus maksaa yritykselle tukiosuuden palvelun toteuttamisen jälkeen.
- Jokin muu, mikä _____

Perustelkaa ylläolevia vastauksia tai antakaa lisätietoa

Seuraavassa on esitetty liiketoiminnan kehittämiseen liittyviä teemoja. Valitkaa mielestänne tärkeimmät teemat, joihin ELY-keskuksen tulisi tulevaisuudessa tarjota asiantuntijapalveluja.

- Tuotekehitys
- Muotoilu
- Tuotteistaminen
- Ympäristöasioiden hallinta
- Markkinointi
- Myynti
- Palvelumuotoilu
- Kehittämis- ja koulutustarpeiden kartoittaminen
- Kehittämis- ja koulutustoimenpiteiden suunnittelu
- Omistajanvaihdos
- Henkilöstöhallinto ja henkilöstöasiat
- Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen
- Työhyvinvointi
- Liiketoiminnan strateginen suunnittelu
- Talous ja rahoitus
- Logistiikka
- Tuottavuus ja laatu
- Kansainvälistyminen ja vienti
- Projektihallinta
- Verkostoilikeitoiminta
- Viestintä
- Sähköinen liiketoiminta
- Johtaminen
- Hallitustyöskentely
- Moninaisuuden johtaminen
- Brändäys
- Immateriaalioikeudet
- Jokin muu, mikä _____

Voitte halutessanne perustella tai kommentoida vastauksianne

Mitä muita ELY-keskuksen pk-yrityksille suunnattuja palveluja olette käyttäneet viimeisen kahden vuoden aikana?

- Yrityksen kehittämisavustus
- Valmistelurahoitus (VARA)
- Työorganisaatioiden kehittämisen rahoitus TYKE (Tekes)
- Henkilöstön kouluttaminen yhteishankintakoulutuksena (TäsmäKoulutus)
- Pk-yritysten johtamiskoulutusohjelmat (toimitusjohtajakurssit, Ladies' Business School))
- Pk-yritysten taloushallinnon päällikkövalmennukset
- Pk-yritysten markkinoinnin päällikkövalmennukset
- Pk-yritysten tuotannon päällikkövalmennukset
- Kansainvälistymisen valmennusohjelmat (Go Global tms)
- Kasvuyritysten valmennusohjelmat
- Tietotekniikan hyödyntäminen pk-yritysten liiketoiminnassa –valmennusohjelmat
- En mitään edellä mainituista palveluista
- En osaa sanoa
- Jokin muu, mikä _____

Onko yrityksenne käyttänyt viimeisen kahden vuoden aikana muita kuin ELY-keskuksen tukemia konsultointi- tai asiantuntijapalveluja yrityksen liiketoiminnan kehittämiseen?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

Jos vastasitte kyllä, kertokaa mihin teemaan/tarpeeseen olette käyttäneet yksityisiä asiantuntijapalveluita?

Seuraavassa on esitetty väittämiä liittyen ELY-keskuksen tarjoamiin pk-yritysten kehittämispalveluihin. Arvioi seuraavia asioita suhteessa kokemukseenne.

	Täysin samaa mieltä	Lähes samaa mieltä	Lähes eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
ELY-keskuksen tarjoamien palvelujen sisältö on selkeä ja ymmärrettävä	☐	☐	☐	☐	☐
Olemme tietoisia ELY-keskusten pk-yrityksille tarjoamien kehittämispalvelujen kokonaisuudesta	☐	☐	☐	☐	☐
Aiomme jatkossakin käyttää ELY-keskuksen palveluja yrityksemme kehittämiseen	☐	☐	☐	☐	☐

Voitte halutessanne perustella vastauksianne
